

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪುಟನೆ - ೧೭೪
ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ - ೮೭
ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನದ ಮೈಸೂರು ಕೇಂದ್ರದ
ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ

ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ

ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದತ್ತ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ನೋಟ

ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದತ್ತ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ನೋಟ

ಭವನದ ಗ್ರಂಥ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ಮಾಲೆಯ
ಮೂಲ ಸಂಪಾದಕರು
ಆರ್. ಆರ್. ದಿವಾಕರ್
ಎಸ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣನ್

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಮಂಡಳಿ
ಲೀಲಾವತಿ ಮುನ್ಷಿ - ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ
ಕೆ. ಕೆ. ಬಿರ್ಲಾ - ಸದಸ್ಯರು
ಎಸ್. ಜಿ. ನೇವಾತಿಯ - ಸದಸ್ಯರು
ಬಿ. ಎಚ್. ದವೆ - ಸದಸ್ಯರು
ಎಸ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣನ್ - ಸದಸ್ಯರು

ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಾಶನ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿ

ಎನ್. ರಾಮಾನುಜ - ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
(ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ, ಕರ್ನಾಟಕ)

ಎಚ್. ಎನ್. ಸುರೇಶ್
(ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ, ಬೆಂಗಳೂರು)

ಡಾ. ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ
(ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ, ಮೈಸೂರು)

ಆನೋ ಭದ್ರಾ: ಕೃತವೋ ಯನ್ತು ವಿಶ್ವತಃ
(ಎಲ್ಲ ಸದ್ವಿಚಾರಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದಲೂ ಬರಲಿ)
-ಯುಗ್ವೇದ, I ಲ್-೧

ಮೂಲ
ವಾಸುದೇವ್ ವಿಷ್ಣು ದಯಾಲ್
(ಬಿ. ಬಿಸ್ಕೂನ್ ಡೊಯಾಲ್)

ಅನುವಾದ
ಮನು

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮತ್ತು
ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ, ಮೈಸೂರು

Adhunika Bharatadatta France Drushti: Kannada translation of *France Looks at Modern India* : **B. Bissondoyal**; Kannada translation by **Manu**; Editor-in-Chief: **Dr. Pradhan Gurudatta**; Editor of the series: **Dr. A. V. Narasimha Murthy**; Published under the joint auspices of **Kuvempu Bhasha Bharathi Pradhikara**, Kalagrama, Jnana Bharathi, Behind Bangalore University Campus, Mallattahalli, Bangalore - 560 056, and **Bharatiya Vidya Bhavana**, Mysore; Published by **P. Narayana Swamy**, Registrar, Kuvempu Bhasha Bharathi Pradhikara; 2013; Pp. xxiv + 74. Price : Rs. 10/-

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯ
ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು

ವಿಧಾನಸೌಧ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೧

© ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಮತ್ತು
ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನ, ಮೈಸೂರು

ಮುದ್ರಣ : ೨೦೧೩
ಪುಟಗಳು : xxiv + ೭೪
ಬೆಲೆ : ರೂ. ೧೦/-

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ಪಿ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಕಲಾಗ್ರಾಮ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆವರಣದ ಹಿಂಭಾಗ
ಮಲ್ಲತ್ತಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೫೬
ದೂ. : ೨೩೧೮೩೩೧೧, ೨೩೧೮೩೩೧೨

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ : ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಡ್

ಮುದ್ರಕರು :
ಮೆ|| ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಡ್
ನಂ. ೬೯, ಸುಭೇದಾರ್ ಭತ್ತಂ ರೋಡ್
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦೦೨೦ ದೂ : ೨೩೩೪೨೨೪೪

ಮುನ್ನುಡಿ

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅತ್ಯುಚ್ಚ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದಾಯಕ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

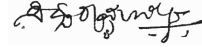
ವಿವಿಧ ವಿದೇಶೀ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆ-ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತರುತ್ತಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಲೇಖಕರ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಇತರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಲೇಖಕರ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ರಚನೆಗಳ 'ಸಂಚಯ'ಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಕುವೆಂಪು, ಪುತಿನ ಮತ್ತು ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ಸಂಚಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತೀ ಸಮ್ಮಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರ ಸಂಚಯಗಳನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆವೃತ್ತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆಗಳು ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ವೃದ್ಧಿಸಲಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿರುವ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನದ 'ಮಸ್ತಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ' ಮಾಲೆಯ ೨೫ ಗ್ರಂಥಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಹೊರಬಂದಿದ್ದು, ಇನ್ನೂ ೨೫ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ. ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಮೌಲಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಎಲ್ಲರ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಲ್ ಡ್ಯೂರಾಂಟ್ ಅವರ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಸದೃಶವಾಗಿರುವ 'ನಾಗರಿಕತೆಯ ಇತಿಹಾಸ'ದ ಸಂಪುಟಗಳು ಹಾಗೂ ಜೆ.ಡಿ.ಬರ್ನಾಲ್ ಅವರ 'ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ' ಸಂಪುಟಗಳು ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತು ಆ ಹೆಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡದ್ದಾಗಿರುವುದು ವಿಶೇಷತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ. 'ಭಾರತರತ್ನ ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್' ಅವರ ಅನುವಾದಿತ ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಯೋಜನೆ, ಇನ್ನೂ ಅನುವಾದಿತವಾಗದಿರುವ ಅವರ ಇತರ ಸಂಪುಟಗಳ ಅನುವಾದದ ಪ್ರಕಟಣೆ,

'ಕನಕದಾಸರ ಕೃತಿ'ಗಳ ಅನುವಾದ ಯೋಜನೆ, ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮೈಲಿಗಲ್ಲನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿವೆ.

ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆ-ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಬಹುಮುಖೀ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ನೆರವಾಗುತ್ತಿರುವುದೂ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು, ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು, ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು, ಜೊತೆಗೆ ಇಂತಹ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು 'ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ' ಎಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು - ಇವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹರ್ಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ.

ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನತೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಲಿ ಎಂದು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

(ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಉಮಾಶ್ರೀ

ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ,
ವಿಕಲಚೇತನರ, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಬಲೀಕರಣ
ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವರು

ವಿಧಾನಸೌಧ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೧

ಸಂದೇಶ

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಇದು ವಿಜ್ಞಾನ - ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನೂರಾರು ಮಹತ್ವದ ಮೌಲಿಕ ಹಾಗೂ ಅನುವಾದಿತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿರುವುದು ತುಂಬ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನುಗಳಿಸಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನೆ ಕೇಂದ್ರವೆಂಬ ಹಿರಿಮೆಯೂ ಲಭಿಸಿರುವುದು ಗೌರವಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ನೆಲ-ಜಲಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗಿರುವ ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಈಗಾಗಲೇ 'ಕಾವೇರಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ತೀರ್ಪಿನ' ಕನ್ನಡ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದು, ಈಗ 'ಕೃಷ್ಣಾ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ತೀರ್ಪಿನ' ಕನ್ನಡ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರತರಲು ಮುಂದಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ-ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವ ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವುದು ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

(ಉಮಾಶ್ರೀ)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಬಸವರಾಜು, ಭಾ.ಆ.ಸೇ. ವಿಧಾನಸೌಧ
ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೧
ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆ

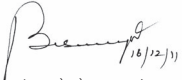
ಹಾರೈಕೆ

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಆಶಯದಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಬಲ್ಲಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಇತರ ಯಾವ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಇನ್ನೂ ಹೊರಬರದೇ ಇರುವ ವಿಲ್ ಡ್ಯೂರಾಂಟ್ ಅವರ 'ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಥೆ', ಜೆ.ಡಿ. ಬರ್ನಾಲ್ ಅವರ 'ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ'ದಂಥ ಮಹತ್ವದ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನೂ, ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರ ಮಹತ್ವದ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಚಯಗಳನ್ನೂ ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದೂ, ನಾಡಿನ ಇತರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುತ್ತಿರುವುದೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ತರುವಂಥ ಸಂಗತಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ಇದುವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಆಂಶಿಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊಸ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಇದುವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗದಿರುವ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಇತರ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ತುತ್ಯರ್ಹವಾದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ತನ್ನನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗಳ ಅನುವಾದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಇಂಬುಕೊಡಲಿರುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು, ಸಂಶೋಧನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಆದರ್ಶ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಹೆಜ್ಜೆಹಾಕುತ್ತಾ ಮುನ್ನಡೆಯಲೆಂದೂ, ಹೊಸ-ಹೊಸ ವಿಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲೆಂದೂ ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

(ಬಸವರಾಜು)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕೆ.ಆರ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣ, ಭಾ.ಆ.ಸೇ. ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ.ಸಿ. ರಸ್ತೆ
ಆಯುಕ್ತರು ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೨
ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ

ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ನುಡಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ 2005ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವಣ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದರ ಹಾಗೂ ಆ ಭಾಷೆಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು ಹಾಗೂ ಮಾನವಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವುದು ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪೋಷಕವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು, ಭಾಷಾಂತರದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು ಈ ಧ್ಯೇಯಗಳ ಅಂಗವೇ ಆಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಈ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರ ನನಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿಯೂ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ.

ಈ ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಹೊರತಂದಿರುವ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ತುಂಬ ಮಹತ್ವದವೇ ಆಗಿವೆ. ವಿಲ್ ಡ್ಯೂರಾಂಟ್ ಅವರ 'ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಥೆ', ಜೆ.ಡಿ.ಬರ್ನಾಲ್ ಅವರ 'ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ' ಸಂಪುಟಗಳು ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಗೆ ಗೌರವಪ್ರಾಯವಾದ ಕೃತಿಗಳೇ ಆಗುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಸಾಹಸವನ್ನು ಭಾರತೀಯಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಆಗುಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಭಿನಂದನೀಯವಾದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭಾರತರತ್ನ ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಅನುವಾದಿತ ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಇತರ ಸಂಪುಟಗಳ ಹೊಸ ಅನುವಾದದ ಪ್ರಕಟಣೆ ಯೋಜನೆ, ಕನಕದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದ ಯೋಜನೆ, ಪಂಡಿತ್ ದೀನ್ ದಯಾಳ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಗಳ ಕನ್ನಡದ ಅನುವಾದದ

ಯೋಜನೆ, ಕೃಷ್ಣಾ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಯೋಜನೆ ಮುಂತಾದವು ಹೊಸ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿವೆ.

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳೊಡನೆ ಜಂಟಿ ಪ್ರಕಟಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು, ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲ ಹೆಮ್ಮೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಇಂಥ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು, ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಿ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

(ಕೆ. ಆರ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣ)

ಪೀಠಿಕೆ

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ. ಕನ್ನಡದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವರಕವಿಗಳಾದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಂದಲೇ ಯುಗದ ಕವಿ, ಜಗದ ಕವಿ ಎಂದು ಕೀರ್ತಿತರಾಗಿದ್ದಂಥವರು. ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಮಹಾಚೇತನವೂ ಅವರಾಗಿದ್ದರು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಹಿರಿಮೆಯೂ ಅವರದಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯವರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಬಹುತೇಕ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಅವರದಾಗಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಈ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಅರಸಿಬಂದುವು. ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಗೌರವಾದರಗಳಿಗೂ ಅವರು ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ-ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಹಿರಿಮೆ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವೊಂದನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾದ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಸೇರಿದಂತೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಪುಸ್ತಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಂಥ ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಿಯಂಥ ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಈ ಹೈಮಾಚಲೋಪಮೆ ಸಾಧನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹತ್ವದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಮತ್ತು ಅದು ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲ ರೂಪಾರಿ ಪ್ರೊ. ದೇ. ಜವರೇಗೌಡ ಅವರು. 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ'ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯನ್ನು ಈಗ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ'ದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ವ್ಯಾಪ್ತಿ-ವೈವಿಧ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಲಿವೆ. 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ' ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಚಾರ-ಪ್ರಸಾರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಮೀಸಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರದೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ-ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಸುವ, ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಮಹದಾಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ವಿಲ್ ಡ್ಯೂರಾಂಟ್ ಅವರ 'ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಥೆ' ಹಾಗೂ ಜೆ.ಡಿ. ಬರ್ನಾಲ್ ಅವರ 'ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ'ದಂಥ ಕೃತಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲದೆ,

ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಂಥ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನೂ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನುವಾದಿತ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪುರಸ್ಕಾರ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂಥ ವಿಚಾರ-ಸಂಕೀರ್ಣಗಳನ್ನೂ, ಕಾರ್ಯಶಿಬಿರಗಳನ್ನೂ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನೂ ವಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಡಾ. ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ (ಸಂಪುಟ ೧ ರಿಂದ ೧೪) ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಕೃತಿಗಳ (ಸಂಪುಟ ೧೫ ರಿಂದ ೨೨) ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದದ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಕನಕದಾಸರ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದ, ಕಾವೇರಿ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ ಜಲವಿವಾದದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ, ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರ ಆಯ್ಕೆ (ಸಂಚಯ) ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ - ಇವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನದ ಮೈಸೂರು ಕೇಂದ್ರ ಡಾ. ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿ ಅವರ ದಕ್ಷ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವಿದ್ವತ್ ಸಮುದಾಯದ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಿಯರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದ ಹಿರಿಯ ಚೇತನಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಡುವ ಅದರ ಮಾಲಿಕೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಅದರ ಬದ್ಧತೆಗೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. 'ಭವನ್ ಬುಕ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ' ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತಿಹಾಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೋಧಪ್ರದವಾಗಿರುವಂಥ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ. ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಿರಿದಾದರೂ ಮಹತ್ವದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಹೊರತರುವ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವುದು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಭಾಗೀದಾರಿಕೆಯ ಈ ಸಲಹೆಗೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವೂ, ಕಾರ್ಯಾತ್ಮಕವೂ ಆದ ರೂಪವನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿರುವ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನದ ಮೈಸೂರು ಕೇಂದ್ರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಡಾ. ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಗೂ, ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಾಶನದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಎನ್. ರಾಮಾನುಜ ಅವರಿಗೂ, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನದ ಬೆಂಗಳೂರು ಶಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎನ್. ಸುರೇಶ್ ಅವರಿಗೂ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬಯಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಮಾಲೆಯ ಮೊದಲ ೨೫ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ವರ್ಷ ಇನ್ನೂ ೨೫ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲು

ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಇವು ತುಂಬ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿರುವ ನಾಡಿನ ಹಿರಿ-ಕಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ, ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ. ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ, ಕರಡು ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿರುವ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕೆಲಸ-ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೈತೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಪಿ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೂ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿರುವ ಮೆ|| ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಡ್‌ನ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬

ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ
ಅಧ್ಯಕ್ಷ

ಅರಿಕೆ

ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಕುಲಪತಿ ಡಾ. ಕೆ. ಎಂ. ಮುನ್ನಿಯವರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭವನ್ ಬುಕ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲೇ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇವು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳು ಈ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಅನೇಕ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ನಾಲ್ಕಾರು ಮುದ್ರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡಿವೆ.

ಇಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಈಗ (ದಿವಂಗತ) ಡಾ. ಮತ್ತೂರು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದಾದುದು; ಅವರು ಅನೇಕ ಸೂಚನೆ, ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲೇಖಕರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಜನಗಳಿಗೆ ದೊರಕುವ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ಪರಿಚಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಓದುಗರಿಗೆ ಆಗುವಂತೆಯೂ ಆಯಿತು. ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಧಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಹಾಗೂ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎನ್. ದಸ್ತೂರ್ ಅವರು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನಗಳ ಎಲ್ಲ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎನ್. ಸುರೇಶ್ ಅವರು ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರು ಈ ಕನ್ನಡ ಕೈಂಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಭಾಷಾಂತರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಖ್ಯಾತ ಕನ್ನಡ ವಿಧ್ವಾಂಸರೂ, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಆಗಿರುವ ಡಾ. ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ ಅವರು ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ನಮಗೆ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ೨೫ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಈ ವರ್ಷ ಇನ್ನೂ ೨೫ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಉಪಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಶೀಲತೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಅವರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಪರವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಇದು ವಾಸುದೇವ್ ವಿಷ್ಣು ದಯಾಲ್ (ಬಿ. ಬಿಸ್ನೋ ಡೊಯಾಲ್) ಅವರ *France Looks at Modern India* ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ಅನುವಾದ. ಇದನ್ನು 'ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದತ್ತ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ನೋಟ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮನು ಅವರು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಾವು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಎನ್. ರಾಮಾನುಜ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ವಿದ್ಯಾಭವನ, ಕರ್ನಾಟಕ

ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ವಿದ್ಯಾಭವನ, ಮೈಸೂರು
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ

ಕುಲಪತಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಂದರೆ, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬುಕ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇತ್ತು. ಇದು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದಂತೆ ಆಗಬೇಕೆನ್ನುವುದೇ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಳವಾದ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಜನಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವೇ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ. ಮೊದಲನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೂರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ೫೦ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಪ್ರತಿ ಪುಸ್ತಕವೂ ೨೦೦ರಿಂದ ೨೫೦ ಪುಟಗಳಷ್ಟಿದ್ದು, ಇದರ ಬೆಲೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಾದ ಹಿಂದಿ, ಬಂಗಾಳಿ, ಗುಜರಾತಿ, ಮರಾಠಿ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಮಲಯಾಳಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ರೀತಿಯ ೯೦೦ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಧನ ಹಾಗೂ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ವಿದ್ಯಾಭವನವು ಇದನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಜ್ಞಾನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದೇ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಮೂಲ ಗುರಿ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿಜವಾದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ರೂಪ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಗುಣಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಘನತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಾವು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ; ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೌಲ್ಯದಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಧಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ; ಜೀವನ ಕಲೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಪರಿಮಿತಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಸಾಧಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಾನವನು ದೈವದ ಸಾಧನವಾಗಿ, ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ನಮ್ಮ ಗುರಿ.

ಪ್ರಪಂಚ ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಪುಸ್ತಕಗಳು ನಮಗೆ ಬೋಧಿಸುವಂತೆ, ಇನ್ನಾವುದೂ ನಮಗೆ ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ತೋರಲಾರದು.

ಆದುದರಿಂದ, ಈ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕುವಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಗೌರವಿಸುವ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಈ ಗುಣಗಳು ಕಂಡುಬಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

ಈ ರೀತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾಹಿನಿಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಬಂದರೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದು ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಅಥವಾ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಓದುಗರಿಗೆ ಭಾರತದ ಆಂತರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೂ ಪ್ರಪಂಚದ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಬುಕ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಪುಸ್ತಕ, ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಶ್ರೀ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿಯವರ 'ಮಹಾಭಾರತ' ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಸುಯೋಗ; ಎರಡನೆಯ ಪುಸ್ತಕ ಇದರ ಒಂದು ಭಾಗವಾದ, ಖ್ಯಾತ ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳೂ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿದರೂ ಆದ ಎಚ್. ವಿ. ದವೆಯವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಭಗವದ್ಗೀತೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರದು ಎಂದು ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತು. ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಶತಮಾನಗಳಾದ ನಂತರವೂ ನಾವು ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಬಹುದು. ಯಾರಿಗೆ ಮಹಾಭಾರತವು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೋ, ಅವರಿಗೆ ಆತ್ಮದ ಆಳ ಮತ್ತು ಎತ್ತರ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ; ಅಂತಹವರು ಜೀವನದ ಕಷ್ಟ-ಸುಖಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ವೈಭವದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಾಭಾರತವು ಕೇವಲ ಒಂದು ಮಹಾಕಾವ್ಯವಲ್ಲ; ವೀರ ರಮಣಿಯರ ಹಾಗೂ ಪುರುಷರ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ದೈವಾಂಶ ಸಂಭೂತರಾದ ಕೆಲವರ ಮಹಾಭಾಷೆ, ಜೀವನದ ಗುರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪೂರ್ಣ ಸಾಹಿತ್ಯವದು; ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಮೌಲಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆ; ಅದೊಂದು ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದ ಮಾನವನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತಾದ ಚಿಂತನೆ; ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಅದರ ಮುಖ್ಯ ತಿರುಳು ಗೀತೆ. ಇದೊಂದು ಅತ್ಯಂತ ಉದಾತ್ತವಾದ ಪವಿತ್ರಗ್ರಂಥ: ಇದರ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯದ ದರ್ಶನವೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಿಶ್ವದ ಜನ ತಿಳಿಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂತಹ ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕ ಜೀವನದ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಭವನದ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ನೀಡಿರುವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾನು ಮನಸಾರೆ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೆ. ಎಂ. ಮುನ್ನಿ

ಪೀಠಿಕೆ

ಈ ಶತಮಾನದ ಖ್ಯಾತನಾಮರಾದ ಭಾರತೀಯರ ಪೈಕಿ ಐವರ ಹೆಸರನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರರ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಲು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ನಮ್ಮ ಈ ಕೃತಿಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಗುರುದೇವ ತಾಕೋರ್ ಹಾಗೂ ಅವರ ವಿಮರ್ಶಕರಾದ ಡಾ. ಸ್ಟೇಟ್ಜರ್ ಅವರ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಬಂಧವಿದೆ. ಕವಿವರ್ಯರ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಆಚರಣೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಲೇಖನವನ್ನು ಒಂದು ಭಾರತೀಯ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿರುವ ಲೇಖನ ಅದರ ವಿಸ್ತೃತ ರೂಪ.

ಆದರೆ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಜನರಿಗೆ ಪರಿಚಯವಿರುವವರು ತಾಕೋರ್ ಅವರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್, ಸ್ವಾಮೀ ವಿವೇಕಾನಂದ, ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧೀ ಹಾಗೂ ಸಂತ ವಿನೋಬಾಭಾವೆಯವರ ಪರಿಚಯವೂ ಈ ಜನಕ್ಕಿದೆ.

ಈ ಕೃತಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕುರಿತಾಗಿದೆ.

ಎಫ್.ಸೇಮರ್ ಸ್ಮಿತ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿ 'ವಾಟ್ ಷಲ್ ಐ ರೀಡ್ ನೆಕ್ಸ್ಟ್' (ಮುಂದೆ ನಾನು ಓದಲೇ ಬೇಕಾದದ್ದು ಯಾವುದು?)ನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಯವರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿರುವುದು ನಿರಾಶಾದಾಯಕವಾದ ಮಾತು. ಅವರ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಲಾದ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯಿದೆ. ಸ್ಮಿತ್ ಅವರು ಮಾತ್ರ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ 'ದಿ ಸ್ಪೋರಿ ಆಫ್ ಮೈ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆರಿಮೆಂಟ್ಸ್ ವಿತ್ ಟೂತ್' (ಸತ್ಯದ ಜೊತೆ ನಡೆಸಿದ ನನ್ನ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಕಥೆ) ಅನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ಕೃತಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಚಲಿತವಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯ ಎರಡನೆಯ ಫ್ರೆಂಚ್ ಆವೃತ್ತಿ ಅಚ್ಚಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಈ ದುದೈವದ ಅಂಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಆಗಲೀ, ಮಹಾತ್ಮರ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲೀ ಓದುವವರು ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಕೃತಿಗಳ ಮಹಾಪೂರವೇ ಬಂದಿದೆ. ಅವು ಧಾರೆಯಾಗಿ ಒಂದರ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಹೀಗಾದರೂ ಬೃಹತ್ ಭಾರತದ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿಯುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಕಂಡುಕೊಂಡೆವು. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲದ ವಾಸ್ತವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ ಅಂದರೆ ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೂರುವಾರ ಕಾರ್ಯನಿರತರಾಗಿ ಕಾಲಕಳೆದಿದ್ದು ವಿಶೇಷ ಎನಿಸಿತ್ತು. ಈ ಕೃತಿ ಹೀಗಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ತುಂಬುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಭಾವನೆ.

ಪಂಜಾಬಿನ ಸಿಂಹ ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದ ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್‌ರಾಯ್ ಅವರ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವವನ್ನು ಮಹಾತ್ಮ ಹಂಸರಾಜರವರನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಂತೆ ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಾವು

ಅವರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಗಮನ ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯರ ಕಡೆ ಇದೆ ಎಂದರ್ಥ.

ಕಲಕತ್ತೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜ, ಮದರಾಸಿನ ವೇದ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಬಾಂಬೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನ ಸಮಾಜ ಇವು ಉನ್ನತಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಭಾರತದಿಂದ ಹೊರಗೆ ನೆಲಸಿದ್ದ ಭಾರತೀಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅರ್ಧ ಲಕ್ಷವಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಅವರ ಮೇಲೆ ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಏನೂ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಬೀರಲಿಲ್ಲ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯ ಸಮಾಜ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಇಂತಹ ಭಾರತೀಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಆರ್ಯ ಸಮಾಜ ಅವರಿಗೆ ಹೊಸ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಂದಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ರಾಜ್ ಹಾಗೂ ಹಂಸರಾಜರ ಹೆಸರು ಬೃಹತ್ ಭಾರತಕ್ಕೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿತ್ತು. ವಿದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಲಾಹೋರ್ ನಗರ ವಾರಣಾಸಿಯಂತಾಯಿತು.

ವಿನೋಬಾರವರ ಮೇಲೆ ಟಾಯ್ಸ್‌ಬಿ

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಆರ್ನಾಲ್ಡ್ ಟಾಯ್ಸ್‌ಬಿ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧೀಯವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾ, ಅವರ ಮೇಲೆ ಈ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದ್ದಾರೆ:

ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಚಳುವಳಿ, ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತೀಯರ ದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಇದು ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ನಡುವೆ ರಾಜಕೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಭಾರತದ ಆಂತರಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಜೀವನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದೆ. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಭೂದಾನ ಚಳುವಳಿಯ ವಿಷಯ. ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ನೋಡಿದರೆ, ಅಶೋಕನೂ ಇಂತಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಯುದ್ಧದ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಬೇಕಿದ್ದ ಧಾಳಿಯನ್ನು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳವಳಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ್ದು ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಗಾಂಧೀಯವರಿಗೆ ವಿನೋಬಾರವರು, ಅಶೋಕನಿಗೆ ಬುದ್ಧ ಇದ್ದಂತೆ ಎಂದರು.

ವಿನೋಬಾ ಮತ್ತು ಅಯ್ಯರ್

ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಪಂಡಿತರು ವಿದೇಶಗಳ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅಲ್ಲ. ಟಾಯ್ಸ್‌ಬಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಪರಿಚಯವಿತ್ತು ಎಂದಾದರೆ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಅವರು ಪರಿಚಿತರಾಗಿದ್ದರು.

ಸಂತ ವಿನೋಬಾರವರಿಗೆ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿತ್ತು. ಡಾ. ಅಯ್ಯರ್ ಅವರ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮ ವಿನೋಬಾರವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ಹಿರಿಯ ಭಾರತೀಯರು ಫ್ರೆಂಚ್ ಆತ್ಮದ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಡಾ. ಸಿ. ಪಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರ ಈ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರೇಮ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಡಾ. ಸಿ.ಪಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರ ಈ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರೇಮ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ:

ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ೧೨ ನವೆಂಬರ್ ೧೮೭೯; ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಫೆಲೋ ೧೯೧೨, ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದು, ನಂತರ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ, ೧೯೧೭-೧೮; ಲೀಗ್ ಆಫ್ ನೇಷನ್ಸ್ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ೧೯೨೬ ಮತ್ತು ೧೯೨೭; ಮದರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದ ಸದಸ್ಯತ್ವದಿಂದ ರಾಜೀನಾಮೆ, ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೨೮ ಮತ್ತೆ ಬಾರ್ ಅನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು, ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೨೮; ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ಫೆಡರೇಷನ್‌ನ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯ, ೧೯೨೦; ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಆ್ಯಕ್ಟಿಂಗ್ ನ್ಯಾಯವಾದಿ ಸದಸ್ಯ, ೧೯೩೧; ಟ್ಯಾಗೋರ್ ನ್ಯಾಯ ವಿಷಯಕ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ೧೯೩೨; ಶ್ವೇತಪತ್ರವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಚೇಂಬರ್ ಆಫ್ ಪ್ರಿನ್ಸಸ್‌ನ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ೧೯೩೩; ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದು, ೧೯೩೪; ಭಾರತದ ಸರ್ಕಾರದ ಸಚಿವಾಲಯದ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯ, ೧೯೩೫; ಇತ್ಯಾದಿ. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು: ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳು; ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ - Who's who."

ಡಾ. ಅಯ್ಯರ್ ಅವರಾಗಲೀ, ಆಚಾರ್ಯರಾಗಲೀ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವ ಪಾಂಡಿಚೆರಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ ಏನಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವರ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಡೆಯಿತ್ತು. ಅವರು ನಿಷ್ಠಾಬದ್ಧ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದರು.

ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಭಾರತೀಯರಿಂದಾಗಿ ದೂರದರ್ಶಿತ್ವ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಗಿತ್ತು. ಇದೇ ರೀತಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕರು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೋಹಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಾಲೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಹೂಡಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರಿಗೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕರು ಗಾಂಧೀ, ಟ್ಯಾಗೋರ್, ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ, ವಿವೇಕಾನಂದ, ಲಜಪತ್‌ರಾಯ್, ವಿನೋಬಾಭಾವೆ ಮುಂತಾದವರು ಬರೆದಿದ್ದ ಕೃತಿಗಳು ಅವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ನಿಕಟವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತ್ತು. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುವ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇದು ತಿಳಿದಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ರೊಮೆನ್ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲ ಬದುಕಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಆಚಾರ್ಯರು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿಯ ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿನೋಬಾ ಅವರು ಖ್ಯಾತರಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಗಾಂಧೀ ಹಾಗೂ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಇಬ್ಬರೂ ಚಿರವಿಶ್ರಾಂತಿಗೆ ತೆರಳಿದ್ದರು. ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವ ವಿಷಯ. ಈ ಹುಡುಗರಿಗಾಗಿ ಬರೆದಿರುವ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದೆ:

“ಕೊಲಾಬಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ೧೧ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೧೮೯೫ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಉಚ್ಚಸ್ಥರದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಿ ೧೯೧೬ರಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಹಾಗೆ ಅವರು ಸಾಬರಮತಿ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದರು. ಐದು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಗಾಂಧೀಜಿ ಅವರನ್ನು ವಾರ್ಧಾ ಆಶ್ರಮದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು. ವಿನೋಬಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಜನರಿಗೂ ಪ್ರವೇಶ ಸಿಗಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ನಡೆಸಿದ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ಸೆರೆಮನೆ ವಾಸ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಮಹಾತ್ಮರ ಸಾವಿನ ನಂತರ ಅಂದರೆ, ೧೯೪೮ರಿಂದ ವಿನೋಬಾ ಅವರು ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ನಡಿಗಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಸರ್ವೋದಯ ತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಲು ಸಂಚರಿಸಿದರು. ಅವರ ಪಾದಯಾತ್ರೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತ್ತು.

೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಭೂದಾನ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಅದು ಸರ್ವೋದಯದ ಅಖಂಡ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಕಾರ, ಸರ್ವೋದಯವು ಎಲ್ಲಾ ಜನರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರನವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರು ನಂಬುವ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರೇ ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.^೧

ವಿನೋಬಾರವರ ಚಳುವಳಿ ತಾನು ಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಅದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತದ ಆ ಸ್ನೇಹಿತ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ, ಮಹಾತ್ಮರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ರಾಯ್ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಜರ್ನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವರ ಇನ್ನಿತರ ಭಾರತೀಯರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಐವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾರತೀಯರು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಐವರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಈಗಲೂ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಫ್ರಾನ್ಸ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿನೋಬಾ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರೀತಿ ಎಂದೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.^೨

ನಾವು ಈ ಚೇತನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಾಗ 'ಸರ್ವೋದಯ' ಪತ್ರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಇವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದವು.

ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರ ಈ ನಡೆಯನ್ನು ನಾವು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಓದುಗರೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವುದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೂ ಹೌದು.

ಪೋರ್ಟ್ ಲೂಯಿಸ್
ಮಾರಿಷಸ್
೧೫ ಜನವರಿ ೧೯೬೬

ವಾಸುದೇವ್ ವಿಷ್ಣು ದಯಾಲ್
(ಬಿ. ಬಿಸ್ನೂನ್ ಡೋಯಾಲ್)

ಪರಿವಿಡಿ

ಮುನ್ನುಡಿ	v
ಸಂದೇಶ	vii
ಹಾರೈಕೆ	viii
ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ನುಡಿ	ix
ಪೀಠಿಕೆ	xi
ಅರಿಕೆ	xiv
ಕುಲಪತಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ	xv
ಪೀಠಿಕೆ	xvii

೧. ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ್ ಹಾಗೂ ಅವರ ವಿಮರ್ಶಕ	೧
೨. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ ಹಾಗೂ ವೇದಾಂತ	೧೭
೩. ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ ಹಾಗೂ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್	೨೨
೪. ವಿದೇಶೀ ಭಾರತೀಯರು ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ	೩೦
೫. ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಶಕ್ತಿ	೪೧

ಅನುಬಂಧಗಳು

೧. ಮಾರಿಷಸ್ ರವೀಂದ್ರನಾಥರ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಮಾಯೆ	೫೧
೨. ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯ	೬೪
೩. ಡಾ. ಷ್ವೇಟ್‌ಜರ್ ಅವರ ನಿಧನ	೭೧

೧. India Through The Ages, Pp 556-7

೨. ಇದನ್ನು ೧೯೬೬ರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದು

Blank

ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದತ್ತ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ನೋಟ

೧. ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ್ ಹಾಗೂ ಅವರ ವಿಮರ್ಶಕ

ಠಾಕೂರ್ ಅವರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಮರುಹುಟ್ಟು ಪಡೆದಿದ್ದ ಅವರ ಜನ್ಮಶತಾಬ್ದಿಯ (೧೮೬೧) ನಂತರ. ಆ ವರ್ಷ ಅವರ ಜನ್ಮಶತಾಬ್ದಿಯನ್ನು ಅದ್ವಾರಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಅರ್ಧಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಎರಡು ಬಾರಿ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದರು. ಮೊದಲನೆ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ವೇಳೆ ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ, ಅಥವಾ ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿದ್ದಾಗ, ಠಾಕೂರ್ ಭಾರತದ ಖ್ಯಾತಿಗೆ ಕಾರಣರಾದರು.

ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಇಂತಹವರೊಬ್ಬರು ಪ್ರತಿಭೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದ ವಿಷಯ.

ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿ

ಭಾರತೀಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖರಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಭಾರತೀಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿದ್ದ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್, ವಿಲ್ಸನ್, ಬರ್ನಾಫ್ ಮುಂತಾದ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಪಂಡಿತರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿಯೂ ಭಾರತವು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಏನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಠಾಕೂರ್ ಬಂದುದರಿಂದ ಆ ಸಂದೇಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಅವರು ಋಷಿ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದವರು. ಈ ಋಷಿಪರಂಪರೆ ಭಾರತ ಏನೋ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದವರು. ಅವರು ಯೂರೋಪ್, ಜಪಾನ್ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಐನ್‌ಸ್ಲೀನ್, ರೋಮೇನ್ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಮತ್ತಿತರರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಚ್ಚರಿಯೆಂದರೆ ಈ ಪ್ರವಾಸಿ ಭಾರತವನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಮರೆಯದೆ, ತಾವು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ ದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರವಾಸಕಥನವನ್ನು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಅವರು ತೀರಿಹೋದಾಗ ಸರ್ ಸ್ವಾಫರ್ಡ್ ಕ್ರಿಪ್ಸ್ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಿಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಚೀನಾ ದೇಶವನ್ನು ಠಾಕೂರರು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟರಂತೆ. ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

“ನಾನು ಚೀನಾಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ನನಗೆ ಒಂದು ಧಾರೆಯ ಅನುಭವವಾಯಿತು— ಆ ಧಾರೆ ಭಾರತದ ಹೃದಯದಿಂದ ಹೊರಟು ಪರ್ವತವನ್ನು ದಾಟಿ, ಚೀನಾದ ಮರಳುಗಾಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಹರಿದು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತಂದಿತ್ತು.”

ಚೀನಾದ ನಾಗರಿಕತೆ ಭಾರತದ ನಾಗರಿಕತೆಯಷ್ಟೇ ಹಳೆಯದು. ಅಂತಹ ಹಳೆಯ ನಾಗರಿಕತೆ ಸಹ ಭಾರತದ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿತ್ತು. ತಾಕೂರರು ಅವರು ಈ ಎರಡು ಹಳೆಯ ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಚೀನಾ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ!^೧

ಫ್ರೆಂಚ್ ರಾಜಕಾರಣಿ ಹಾಗೂ ಲೇಖಕಿ ಕ್ಲೆಮಾನ್ಸ್‌ಸ್ಯೂ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ಕೃತಿ ‘ಇನ್ ದಿ ಈವನಿಂಗ್ ಆಫ್ ಮೈ ಥಾಟ್’ನಲ್ಲಿ (ನನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯ ಸಂಜೆಗಾಲದಲ್ಲಿ) ಯೂರೋಪ್ ಮೇಲೆ ಸತತವಾಗಿ ಏಷ್ಯಾದ ಆಲೋಚನೆಯ ದಾಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಏಷ್ಯಾವಾಗಲೀ ಯೂರೋಪ್ ಆಗಲಿ ಭಾರತೀಯ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಯೆಹೂದಿ ಮೆನ್ಯುಹಿನ್ ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: ‘ಪೌರ್ವಾತ್ಯವು ನಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನ, ತತ್ತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತ, ಜ್ಯೋತಿರ್ವಿಜ್ಞಾನ ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಮೇಲೆ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ.’

ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾಗ ತಾಕೂರರು ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಿರು ಕಾದಂಬರಿ ‘ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜಿನಿಯ’ವನ್ನು ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು ಮಾರಿಷಸ್‌ನ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ.^೨ ಅವರ ಬಾಲ್ಯದ ಇಚ್ಛೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದಿತಾದರೆ ಅವರು ಕಲಕತ್ತಾ ಬದಲು ಮಾರಿಷಸ್ ಕಡಲ ತೀರವನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ನಾಗರಿಕತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ನಾಗರಿಕತೆ ಯೂರೋಪ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ನಾಗರಿಕತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಬೇಕಾದರೆ, ತಮ್ಮ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅವರು ಭಾರತೀಯತೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮುಳುಗಿದ್ದರು ಎಂದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಆಲೋಚನೆ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುವುದೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಷೆಲ್ಲಿ ಮತ್ತಿತರ ಶೃಂಗಾರ ಕವಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರಾದರೂ, ವೇದ ಮತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ ಅವರ ಆಲೋಚನೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ಇವುಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಗಾಧವೆಂದರೆ, ಅವುಗಳು ಸಮಸ್ತ ಆಲೋಚನೆಯ ನಭೋಮಂಡಲವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿತ್ತು.

ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆ ಇವುಗಳ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿತ್ತು. ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವೇ ಒಂದು ವಿಶ್ವವಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತದ ವೇದಗಳು ವಿಶ್ವ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯಬೇಕಾದ ಕೃತಿಗಳು ಎಂಬುದು ಅವರ ವಿಚಾರವಾಗಿತ್ತು.

ತಾಕೂರ್‌ರವರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಬಂಗಾಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಸಂಸ್ಕೃತಜನ್ಯ ಭಾಷೆ. ಹಾಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತವು ವೇದ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನಾಗಲೀ, ವೇದವನ್ನಾಗಲೀ ಕಲಿಯಲು ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯ ಬೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಆತ ಅಗಾಧವಾದ ಕವಿಹೃದಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ವೇದದ ಭಾಷೆ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕವಿಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಾದ ಅವರಿಗೆ ವೇದದ ಒಂದೊಂದು ಋಕ್ ಅನ್ನು ಅದರ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಅವರ ವಿಮರ್ಶಕ

‘ಇಂಡಿಯನ್ ಥಾಟ್ ಅಂಡ್ ಇಟ್ಸ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್’ (ಭಾರತೀಯ ಆಲೋಚನೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ) ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಷ್ವೇಟ್ಜರ್ ವೇದದಲ್ಲಿರುವ ಆಲೋಚನಾಮಟ್ಟವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಾ, ವೈದಿಕ ಆಲೋಚನೆ ಅಂತಹ ಮಹತ್ತ್ವದ್ದಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ವೈದಿಕ ಸಮಾಜ ಅಂತಹ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಮಾಜವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಹಾಗೂ ಹೆಂಗಸರು ವೈದಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಉಪನಿಷತ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರಕರು ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರಾಗಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ಇದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿರಳಿತಗಳಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಈ ವಿರಳಿತಗಳು ನಂತರದ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಚಿತ್ರ. ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ, ರಾಮಮನೋಹರ ರಾಯ್, ದಯಾನಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಂತಹ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು ಸಮಾಜದ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕಹಳೆಯನ್ನು ಊದಿದ್ದರು.

ಯೂರೋಪೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಭಾರತೀಯ ನಾರಿಯನ್ನು ಕೆಳದರ್ಜೆಯ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ ಸಮಾಜ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ‘ಹೆಂಗಸರು’ ಷಾರ್ಲೆಟ್ ಮ್ಯಾನ್‌ಂಗ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. “ಅಂದು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಪರದೆಯನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕೆಂದಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಪರದೆಯ ಹಿಂದೆ ಇರಬೇಕೆಂದಾಗಲೀ ಇರಲಿಲ್ಲ.”

ನಾರಿಯ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯ ನಂತರದ ಕಾಲದ ಸೃಷ್ಟಿ ಹೆಂಗಸರ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ದೌರ್ಜನ್ಯವೇ ಜಾತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರ ಮೇಲೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಆದರೆ ವೇದದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಓದಿದರೆ ಶೂದ್ರರು ವೇದವನ್ನು ಓದಬಾರದು ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತದೆ:

“ನಮ್ಮಂತೆ ನೀವೂ ಈ ನಿತ್ಯಸತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಹೇಳಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ, ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಹಾಗೂ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಜನರಿಗಾಗಲೀ ಅಪರಿಚಿತರಿಗಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅತಿ ವಿನಯವಂತರಿಗಾಗಲೀ ಹೇಳಿ...”
(ಯಜುರ್ವೇದ: ೨೬, ೨)

ವೇದಕ್ಕೆ ಪುನರ್ಪ್ರವೇಶ

ಈ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಆದವು. ನಾವು ಡಾ. ಷ್ವೇಟ್‌ಜರ್ ಅವರ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉದಾಹರಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಎರಡು, ಮೂರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಾ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಠಾಕೂರ್ ಅವರು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಆದರ್ಶ ಮಹತ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚ ಆ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಅವರ ಸಮರಗರ್ಜನೆ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಗಳಂತೆಯೇ ಇತ್ತು- ‘ವೇದಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ’^೩. ಸರ್ ವಿ. ಚಿರೋಲ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಕೂಗು ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿಯವರದೂ ಆಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕವಿ ಠಾಕೂರರು ಇಡೀ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದನ್ನೇ ಯೋಗಿ ಅರವಿಂದರು, ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ ಯಾರೇ ಆದರೂ ಠಾಕೂರ್ ಅವರು ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೀಡಿರುವ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮನ್ನೇ ತಾವು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಂಡ ರೀತಿಯೂ ಹೌದು.

“ಸ್ವಾಮೀ ದಯಾನಂದರಿಗೆ ನನ್ನ ಗೌರವಾರ್ಪಣೆ. ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೊಸ ಹಾದಿ ತೆರೆದುಕೊಟ್ಟವರು. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಚಾರಗಳು, ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದಾಗಿ- ಕೊಳೆತು ನಿಂತಿರುವ ದೇಶದ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದಾಗಿ - ಅವರು ನೇರ ದಾರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಟ್ಟರು. ಅದರಿಂದ ದೇವರ ಬಗ್ಗೆ ಭಕ್ತಿ, ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇವೆ - ಇವು ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ಜನರಿಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಸತ್ಯದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರವಿದ್ದುದರಿಂದ, ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಧೈರ್ಯವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರು ಪ್ರವಚನ ನೀಡಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ,

ಆತ್ಮಗೌರವವನ್ನು, ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಜನರು ತಮ್ಮನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು, ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ತನ್ನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟಾಗ ನಮಗೆ ಇಂತಹ ಗೌರವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.”

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಋಷಿಮುನಿಗಳ ಜೀವನ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ಮೂವರೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮಗಳು

ಠಾಕೂರ್‌ರವರು ಅವರ ತಾತನವರಿಂದ ಆಶ್ರಮ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಅವರ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನ ಒಂದು ವನವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವಾಗಿತ್ತು. ವನವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದರು. ನಗರದ ತನ್ನ ಜೀವನವೆಲ್ಲ ಕಳೆದವನು ವನದ ಶುಭ್ರ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿದಾಗ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅನುಭವ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಅವರು ತಮ್ಮ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಾಮರಸ್ಯಪೂರ್ಣ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಂಡರು. ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವರ ತಂದೆಯವರು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಲೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ:

“ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಗುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ನನ್ನ ಅನಾಸಕ್ತಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಅನಾಗರಿಕಸತ್ವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿತ್ತು; ಅದಕ್ಕೆ ವರ್ಣದ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ಆಸಕ್ತಿಯಿತ್ತು. ಸಂಗೀತ, ಜೀವನ ಸಂಚಲನದ ಬಗ್ಗೆ ಅದೇ ರೀತಿಯ ಆಸಕ್ತಿಯಿತ್ತು. ನಗರ ಕೇಂದ್ರಿತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಅರಿತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವ ಗುರುತು ಹೊತ್ತಿದ್ದ ಗಂಟುಗಳೇ ಆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ನಾಗರಿಕ ಹಾಗೂ ಅನಾಗರಿಕ ತತ್ವಗಳು ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದರೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನೆಲ ಮತ್ತು ನೀರು ಇರುವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ನೀರು ಜಾಸ್ತಿಯಿರಬೇಕು. ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಅನಾಗರಿಕ ಬಹಳ ಬೇಗ ನನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ, ನಾನು ಹದಿವಯಸ್ಸಿನವನಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟಿದ್ದ...”

“ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾಗ ರಾಬಿನ್‌ಸನ್ ಕುಸೋ ಕೃತಿಯ ಬಂಗಾಳಿ ಅನುವಾದ ನನಗೆ ದೊರಕಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ... ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದು ಓಡಿಹೋಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೊತೆ ಬೆರೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಅದಮ್ಯ

ಬಯಕೆಯೇ ನನ್ನೊಳಗೆ ಇತ್ತು. ಈ ಮನೋಭಾವ ಭಾರತೀಯವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಸೆಯಾಗಿತ್ತು.”⁸⁸

ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ನಾವು ಬಾಳುವ ಜೀವನ ಅದೆಷ್ಟು ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ!

ಅವರ ವಿಶ್ವ ಏಕಾತ್ಮತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವು ತಳೆದ ನಿಲುವಿನಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ತೊಂದರೆಯೂ ಸೇರಿಹೋಗಿತ್ತು. ಫ್ರಾಟ್ ಅವರು ತಾಕೂರ್ ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದಾಗ, ತಾಕೂರ್ ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಹಿಂಜರಿಯಲಿಲ್ಲ: “ನೀವು ಅಮೆರಿಕನ್ನರಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಇದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಜೀವನದ ಓಟದಲ್ಲಿ ನೀವು ನಿಂತು ಯಾತಕ್ಕೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬ ಯೋಚಿಸಲಾರಿರಿ, ಯಾವ ಕಡೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾರಿರಿ. ಹಾಗಾಗಿ ನೀವು ಅನಂತದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ.” ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೂರ್‌ರವರಿಗಿದ್ದ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಮರಸ್ಯವಲ್ಲದ್ದನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೀಡಿತ್ತು. ಅವರು ಈ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. “ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮದ ಎರಡು ಆತ್ಮಗಳು, ಮೇರೀ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಥಾ, ಸತ್ಯದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಪಡೆಯಲು ಎಂದೂ ಸೇರಲಾರರು.”⁸⁹ ಇದಂತಹ ಭಿನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯಾಗಿತ್ತು ಎಂದರೆ ಕಿಪ್ಲಿಂಗ್ ತನ್ನ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ. ತಾಕೂರರು ನಾವೆಲ್ಲ ಅಮರರು ಎಂಬುದನ್ನು ನಂಬಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಒಂದಾಗುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಾಗದು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಪದೇಪದೇ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು:

“ಓ ಅನಂತದ ಮಕ್ಕಳೇ! ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡಿ.”

ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸೇರಿದ್ದು. ಅವರು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಒಂದು ಎಳೆಯಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ತಾಕೂರ್ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮಗಳೆರಡರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರದು ಅಲ್ಪತನದ ಮಾನವೀಯತೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ಹೊಗಳಲಿ ಎಂದು ಅವರು ಮಾನವೀಯತೆಯ, ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಭಾರತೀಯ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೊಕ್ಕಳ ಬಳಿಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅಥವಾ ಅದರ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದೆ ಇರಲು, ವಿದೇಶೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತಾನು ಉದಾರ ಮನಸ್ಸು ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಅವರು

ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬಹುಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದ ಸಿ.ಎಫ್. ಆಂಡ್ರೋಸ್ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

“ನಾನು ಪ್ರತಿ ಭಾರತೀಯ ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಷ್ಟೆ- ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಡಿ. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಬೇಡಿ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವರು ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿರುವಾಗ, ಅವರ ಬುದ್ಧಿ ಪಕ್ವವಾಗಿರದಿದ್ದಾಗ, ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅರಿತಿಲ್ಲದಾಗ.”

ಅವರು ಭಾರತದ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಪುನರಾವರ್ತಿತವಾದುದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾಕೂರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

“ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯ ಅದರ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಭರವಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಅದರ ಬಾಹ್ಯಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲಲ್ಲ; ಹಾಗೂ ಭಾರತವು ಮಾನವನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಣಾಂಗಣದ ಕೆಸರಿನ ಎರಚಾಟದಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಬೇಕು.”

ಈ ಮಾತುಗಳು ಅವರು ನಂಬುವ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಯಾವುದನ್ನು ಪ್ರಗತಿಯೆಂದು ಒಪ್ಪಬೇಕು, ತಿಳಿಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಚಿಪ್ಪಾಳೆ ಗಿಟ್ಟಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವ ಅಪ್ರಬುದ್ಧ ಚಿಂತಕರ ಸಿದ್ಧವಾದ ಮಾತುಗಳು ಅವರ ಅನುಲೇಪಿತ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ವೀರ್ಯವಂತ ಮಾತುಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ತಾಕೂರ್‌ರನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಿದಂತೆ.

ವೇದದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರದ ಮೇಲೆ ಅವರು ನೀಡಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಭಾರತ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹದೊಂದು ‘ಐಯಕ್’ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಳಿತಾದುದು. ಈ ಹೊಸ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯಿಂದ ನಮಗೊಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ- ಇಂತಹ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಕವಿ ಮಾತ್ರ ‘ಗೀತಾಂಜಲಿ’ಯನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆ ಕೃತಿಯ ಫ್ರೆಂಚ್ ಆವೃತ್ತಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಆ್ಯಂಡ್ರೆ ಗಿಡೆ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ಮುಖ್ಯ. ತಾಕೂರ್ ವೇದಗಳಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಆತ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗಿಡೆ ಸ್ವತಃ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ತಾಕೂರ್‌ರವರಂತೆ ನೋಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕವನ್ನು ಪಡೆದವರು. ಅಂತಹ ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು- ತಾಕೂರ್ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣರಾದವರು. ಇದರರ್ಥ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠಕೃತಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗಿಡೆ ಮತ್ತು ಯೇಟ್ಸ್

ಯೇಟ್ಸ್ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ತಾಕೂರ್ ಅವರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದರು. 'ಗೀತಾಂಜಲಿ'ಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆವೃತ್ತಿಗೆ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ಮುನ್ನುಡಿ ಅತ್ಯದ್ಭುತ. ಆದರೆ ಆತ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಅದನ್ನು ಹೊಗಳುವವರೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಆಂಧ್ರ ಗಿಡೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರು.

ಮೊದಲು ಆತ ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸುವ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕಂಡರು. ಮಿಕ್ಕವರೂ ಸಹ ಅವರಂತೆ ಈ ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸುವ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕಂಡವರೇ. ಎ.ಸಿ. ಬ್ರಾಡ್ಲೀ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ: "ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕವಿ ಇದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು." ಕೇಸರ್‌ಲಿಂಗ್‌ರವರಂತೆ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಯೇಟ್ಸ್ ತಾಕೂರ್ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಕೃಷ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜರ್ಮನ್ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು: "ಇಂತಹ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಹೋಮರ್‌ನ ನಂತರ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಿಲ್ಲ." ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಗಿಡೆ ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಮಹಾಪೂರವನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕೇಸರ್‌ಲಿಂಗ್ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಕವಿಯನ್ನು ಹೋಮರ್‌ನ ಜೊತೆ ಸಮೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಯೇಟ್ಸ್ ಗೆಳೆಯ ರೋಥನ್‌ಸ್ಟೈನ್‌ಗೆ ಹೀಗೆಂದು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು: "ತಾಕೂರ್‌ಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರ. ನಾವು ಮೂರು ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದೆವು- ಸ್ವರ್ಜ್ ಮೂರ್ ಮತ್ತು ನಾನು. ಆದರೆ ಆತ ಕವಿಯಾಗುವ ಬದಲು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಎಂಬಂತೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಕಸವನ್ನು ತುಂಬಿ ನಮ್ಮ ಗೌರವವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿದ. ತಾಕೂರ್‌ಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾರದು, ಯಾವ ಭಾರತೀಯನಿಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾರದು... ನಾನು ಈಗ ತಾಕೂರ್‌ನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತೇನೆ..."

ಯಾರು 'ಸಾಧನಾ'ವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಓದುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಯೇಟ್ಸ್ ಹೀಗೆ ವಿರೋಧಾಭಾಸವನ್ನು ಏಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

'ಸಾಧನಾ'

ತಾಕೂರ್‌ರವರ 'ಸಾಧನಾ' ಗದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಕೃತಿ. ಆದರೆ ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಅದು 'ಗೀತಾಂಜಲಿ'ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ.

ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಒಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನದಿ, ಸರೋವರ, ಮರ, ಹಕ್ಕಿ ಹಾಗೂ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಪರೀತವಾದ ಒಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಹದಿನೆಂಟು

ಶತಮಾನಗಳಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರು ಅವುಗಳ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೂಲಶಕ್ತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಆತ ಸಮರ ಸಾರಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸಲು ನೋಡಿದ್ದಾನೆ. ಮೇಲೇಳುವ ಸಮುದ್ರದ ಅಲೆಗಳು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪ್ರಳಯಾಂತಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹಡಗನ್ನು ನುಚ್ಚುನೂರು ಮಾಡಿದಾಗ, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರು ಅವುಗಳನ್ನು ವೀರರಿಂದ ನಾಶವಾದ ರಾಕ್ಷಸರಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ. ವಿರುದ್ಧ ಭಾವನೆ ಬರುವುದು ಸಹಜ. ನೀರು ಎಂಬುದು ಭಯಾನಕವಾದ ಮೂಲತತ್ತ್ವ. ನೀರನ್ನು ಸೇವಿಸಲು ಸಭಾಸದರಿಗೆ ಪುಸಲಾಯಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಸ್ನಾನದ ಮನೆಯ ಪದ್ಧತಿ ಸಹ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ನೀರು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಈಗ ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದು ದಿನನಿತ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

'ಸಾಧನಾ' ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು ೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ. ಮಾರಿಸ್ ಮೇಟರ್‌ಲಿಂಕ್ಸ್ ಅವರ 'ಬರೀಡ್ ಟೆಂಪಲ್' (ಸಮಾಧಿಸ್ಥ ದೇವಾಲಯ) ೧೯೦೨ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಕಂಡಿತು. ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂದಿತು. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಕೃತಿಕಾರರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾರುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದೇಶ ಒಂದೇ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನುಕುಲದ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ನೆನಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೀವನ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಭೌತಿಕ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಲ್ಲ. ಮೇಟರ್‌ಲಿಂಕ್ಸ್ ತನ್ನ 'ಬರೀಡ್ ಟೆಂಪಲ್'ನ ಮೂರನೆಯ ಸಂಪುಟವಾದ 'ದಿ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಟರ್' (ವಸ್ತುಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ)ನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:

"ನಾವು ಬಾಳುತ್ತಿರುವ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಅದನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದು, ಗೆಲ್ಲುವುದು, ಒಡೆತನದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ; ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಅರಿಯುವುದು, ಅದರೊಳಗೆ ಇಳಿಯುವುದು, ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಗುಲಾಮನನ್ನಾಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನ, ಇಚ್ಛೆಯಾದಷ್ಟು ಅದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವುದು; ಅದರ ಸ್ತೋತವೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಇದೆಯೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೂರೆ ಮಾಡುವುದು, ಅದರ ಕಡೆಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಸ್ಫೋಟಗೊಳಿಸುವುದು; ಅವಿರತವಾದ ಶ್ರಮದಿಂದ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಆನಂದದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸುವುದು; ನಡೆದೇ ಇದೆ. ಅಂದರೆ ಅದೇರೀತಿ ಅಮರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸವಿಯಲು ಮಾಂಸದ ದೇಹವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವೇನು. ಇದಕ್ಕೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೊರಡಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಸಂತೋಷದ

ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೊರಡಬಹುದು. ಏನೇ ಆದರೂ ಮನುಷ್ಯ ಈ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲಾರ.”

ಮೆಟರ್‌ಲಿಂಕ್ ಸಹ ತಾಕೂರ್‌ರವರಂತೆ ವಾದ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಮಿಕ್ಕ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರಿಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಲೇಖಕರು ಫ್ರೆಂಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೂ ಭಾರತದ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯರ ಪರಿಚಯವಿತ್ತು.

ಅವರಿಗೂ ಸಹ ವೇದದ ಋಷಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾಕೂರಿಗೆ ಇದ್ದ ಗೌರವವೇ ಇತ್ತು. ‘ದಿ ಮ್ಯಾಜಿಕ್ ಆಫ್ ದಿ ಸ್ವಾಸ್‌’ (ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಮಾಯಾಲೋಕ) ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ‘ಸೈಡೀರಿಯಲ್ ಇನ್‌ಫ್ಲುಯೆನ್ಸಾ’ (ದೈನಂದಿನ ಪ್ರಭಾವಗಳು) ಎಂಬ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ೨೪ನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಆರಂಭಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇ?:

“ಹಾಗಾಗಿ ಈ ರಹಸ್ಯದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವದ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶ, ಅದರ ಮಹಾವಿಜ್ಞಾನ- ಇದರರ್ಥ ಭಗವಂತ ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದ ಋಗ್ವೇದದ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಅರಿಯುವ ಶಕ್ತಿ ನಮಗಂದೆಂದಿಗೂ ಬರದೇನೋ?”

ಮತ್ತೆ ‘ಸಾಧನಾ’ದಲ್ಲಿ ವೇದಗಳಿಂದ ತೆಗೆದು ಉದ್ಧರಿಸಿರುವ ಅನೇಕ ಉಕ್ತಿಗಳಿವೆ.

ತಾಕೂರ್‌ರವರ ಆಲೋಚನಾ ಸರಣಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಾರತೀಯ ವಿಚಾರಧಾರೆಯನ್ನು ನಾವು ಅರಿತಿರಬೇಕು. ಋಷಿಗಳು ವಾಸ್ತವ ನಡೆಸಿದ್ದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಾಕೂರ್‌ರವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗೆ ಸ್ವಾಗತವಿದೆ.

ಋಷಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಗ

ಆತ ಒಬ್ಬ ಋಷಿಯ ಮಗನಾಗಿದ್ದರು. ಹಾಗೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಋಷಿ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಗಳ ದರ್ಶನ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಅವರ ತಂದೆಯವರು ಮಹರ್ಷಿ ದೇವೇಂದ್ರನಾಥ. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿನ್ನೂ ಬಾಲಕರಾಗಿದ್ದಾಗ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಕಂಡಿದ್ದರು. ಅಂತಹವರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರಿಂದ ಋಷಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ? ಅವರ ವೇದದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅವರ ತಂದೆಯವರು ಮಾಡಿದ್ದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಮಹರ್ಷಿ ದೇವೇಂದ್ರನಾಥರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮ್ಯಾಕ್‌ಮಿಲನ್ ಅಂಡ್ ಕಂಪನಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಅನೇಕರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಕಲ್ಪತೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಾಂಗಣವನ್ನು ಬೆಳಗಿದ್ದ ದೀಪಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಹರ್ಷಿ ದೇವೇಂದ್ರನಾಥರು ಒಮ್ಮೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರು:

“ಈ ಪ್ರಾಂಗಣದಲ್ಲಿರುವ ದೀಪಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಒಳಗೆ ಇರುವ ಬೆಳಕು ಆರುವುದಿಲ್ಲ... ಒಬ್ಬಾತನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಆ

ಅನಂತ ಶಕ್ತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಬೆಳಕು ನೀಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಖರವಾದ ಬೆಳಕಿನ ನಡುವೆ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕು ಎದ್ದುಕಾಣಿಸುತ್ತದೆಯೇ?”

ರವೀಂದ್ರನಾಥರು ಆರ್ಯಜ್ಞಾನದ ಭಂಡಾರವನ್ನು ನಮಗೆ ತೆರೆದಿಟ್ಟರು. ಅವರ ಪುಸ್ತಕದ ಭಾಷೆ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಆಧುನಿಕ ಓದುಗನಿಗೂ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಂಥಗಳ ಉದ್ಧೃತ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಅವರೇ ಸ್ವತಃ ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಾಚೀನರ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸುವಂತಿದೆ. ಅವರ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಭಾಷೆಯೂ ಬಹಳ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಾದಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವವರಿಗೆ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೂರರು ಸೊಪ್ಪು ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ.

‘ಗೀತಾ’ ಹಾಗೂ ‘ಗೀತಾಂಜಲಿ’

ಯಾರ ಜನ್ಮಶತಾಬ್ದಿಯನ್ನು ಮೇ ಇಂದ ನವೆಂಬರ್ ೧೯೬೧ರವರೆಗೆ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು ಅಂತಹ ಮಹಾಮಹಿಮನ ಬಗ್ಗೆ ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಟ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಲೆಗೆ ತಾಕೂರರು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಸೋಲನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಗೀತಾಂಜಲಿ’ಯಂತಹ ಕೃತಿಗೆ, ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನವಿದೆಯೋ, ಅವರಿಗೆ ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿತ್ತು. ಹಾಗೆಂದು ಅವರು ಆತ್ಮವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಅಂತರಂಗದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ನೋಡಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಮತವಾಗಿತ್ತು. ವಿಮರ್ಶಕರ ಪ್ರಕಾರ ‘ಗೀತೆ’ಯು ಭಗವಂತನ ಹಾಡಾಗಿದ್ದರೆ, ‘ಗೀತಾಂಜಲಿ’ಯು ಭಕ್ತನ ಹಾಡಾಗಿತ್ತು. ‘ಗೀತಾಂಜಲಿ’ ಹಾಗೂ ‘ಸಾಧನಾ’ ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳು ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದವು.

ಅವರು ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದೇವತಾ ಲೋಕದಿಂದ ದೇವತಾ ಲೋಕವಾಗುವಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನ ಭಗವಂತನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ಕಡೆ ಇದ್ದಿತು. ಅವರು ಸಾಧಿಸಿದ ಗೆಲುವು ಋಷಿ ದಯಾನಂದರ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಋಷಿ ದಯಾನಂದರು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ವೇದಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಭಾರತದ ತತ್ವಕ್ಷಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದವರು ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅರಿವಿಗೆ ಬರದಂತೆ ಅನೇಕ ಚಿಂತಕರು ಅವರ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಈ ಮಹಾಸುಧಾರಕರು ವೇದವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದಂತೆ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಮನುವಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ, ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಮನುವನ್ನು ಹೊಗಳುವವರು ಅನೇಕರಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಾಮೇಧಾವಿ ನೀಟ್ಸಿಯೂ ಇದ್ದರು. ಅವರು 'ಮನುಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು, "ಈ ಕೃತಿಯು ಹೋಲಿಕೆಗೆ ಸಿಗದಷ್ಟು ಹಿರಿಯದಾಗಿದೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ "ಎಂದು ಹೇಳಿ" ಸೂರ್ಯನೇ ಇಡೀ ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅದೇ ಡಾ. ಷ್ವೇಟ್‌ಜರ್ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶಾ ವಾದವನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ವಿಷಾದಕರ.

ದಯಾನಂದರು ಹೀಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗಟ್ಟಿ ನಿಲುವಿನಿಂದಾಗಿ ನಿಂದೆಗೆ ಒಳಗಾದರು. ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಬಂದವು.

ತಾಕೂರರು ಜೀವಂತ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಕರ್ತೃವಾಗಿದ್ದಾಗ, ದಯಾನಂದರ ವಿಮರ್ಶಕರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ಈ.ಜೆ. ಥಾಮ್ಸನ್, ತಾಕೂರರ ಬಗ್ಗೆ ಹಗುರವಾಗಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ತಾಕೂರರ ನಂತರದ ಕೃತಿಗಳು ಅವರ ಮೊದಲ ಕೃತಿಗಳಿಗಿಂತ ಸುಧಾರಣೆಗೊಂಡಿರಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುತ್ತಾ, "ಹಾಗಾಗಲು ಅವರು ಡಾ. ಬ್ರಾಡ್‌ಲೀ ಅವರ 'ವರ್ಡ್‌ವರ್ತ್‌ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಕವಿತೆಗಳ ವೈಫಲ್ಯದ ಕಾರಣ' ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಅಥವಾ ಡಾ. ಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಅವರ ಕೀಟ್ಸ್ ಕವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದ ವಿಚಾರವಂತ ಲೇಖನವನ್ನು ನೋಡಿರಬೇಕಿತ್ತು" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಲವು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಿದೆ ಎಂಬ ಅಹಂ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಅಂತಹವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಪ್ರೊ. ಜೇಮ್ಸ್ ಬಿಸೆಟ್, ಅವರು ಪ್ರಾಚಾರವರ ಜೊತೆಗಾರರು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಅವರು ನಂತರ 'ಇಂಡಿಯಾ ಅಂಡ್ ಇಟ್ಸ್ ಫೇತ್ಸ್' ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದರು. ಅವರ ಜೊತೆ ಸಹ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಾಗಿದ್ದವ ರೊಬ್ಬರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಕಳೆದವರೊಬ್ಬರು ಅವರು ಜೊತೆ ಸಂಭಾಷಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಎಷ್ಟು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಪ್ರಾಚಾರವರು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ:

"ಇಲ್ಲ, ಖಂಡಿತ ಆತ ಬಹುದೇವತಾ ಪೂಜಕನಾಗಿರಬೇಕು, ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲ ಇರುವಂತೆ. ಆತ ಒಬ್ಬ ದೇವರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟವನಲ್ಲ."

ಆದರೆ ಆತನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿದರೆ ಆತ ಒಬ್ಬ ದೇವರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ನೀವು ಈಗ ತಾನೇ ಹೇಳಿದರಲ್ಲ- ಅದರಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾದ ನಿಜವಾದ ಭಾವನೆಗಳಿವೆ ಎಂದು.

'ಹೌದು. ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಅದು ಅಚ್ಚರಿಯ ಮಾತೂ ಹೌದು. ನನಗೆ ಅದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಾಕೂರ್‌ಗೆ ಅನೇಕ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸ್ನೇಹಿತರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಆತನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಆರಿಸಿರಬೇಕು- ಮತ್ತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಯೂ ಇರಬೇಕು.'

ತಾಕೂರ್ ಅವರು ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಪದ್ಯಗಳು ಓದುಗನ ಅಂತರಾಳವನ್ನು ಕಲಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವುದೆಂದರೆ ಓದುಗನು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಪಳಗಿದವನಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೂ ಪ್ರಾಚಾರವರ ಸಹಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಈ ಭಾರತೀಯನಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು! ಬ್ರಾಡ್‌ಲೀ ಈಗಾಗಲೇ ತಾಕೂರ್‌ರವರ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ವಿತನ್ಮಧ್ಯೆ, ಒಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ಚಿತ್ರಕಾರ ಮುಕುಲ ಚಂದ್ರ ಡೇ, ತಮ್ಮ ಕಲೆಯ ಮೂಲಕ 'ಗೀತಾಂಜಲಿ'ಯನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬಳಿ ತಲುಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಒಂದು ಜಲವರ್ಣದ ಮಿನಿಯೇಚರ್ ಚಿತ್ರ ಹೀಗಿದೆ. 'ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ. ಅವಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ದಿರಿಸನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅದರ ಕೆಳಗೆ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೂರರ 'ಗೀತಾಂಜಲಿ'ಯ ಒಂದು ಸಾಲು ಹೀಗಿದೆ: "ಜ್ವಾಲೆಯೇ, ನೀನೆಲ್ಲಿದ್ದೀಯಾ? ಆಸೆಯ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಸು!"

ಯಾರು ತಾಕೂರರನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥವರನ್ನು ಅರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ವೇದಗಳ ಆಲೋಚನೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದವರು ಮಾತ್ರ ತಾಕೂರರ ಶತಮಾನೋತ್ಸವವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಡಾ. ಷ್ವೇಟ್‌ಜರ್ ಅವರು ತಾಕೂರ್ ಅವರನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ, ತಾಕೂರ್ ಅವರು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿರುವ "ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಉಪನಿಷತ್ ಪ್ರೇರಿತ ಪ್ರಪಂಚ ಮತ್ತು ಜೀವನ" ಎಂಬುದು ನಿಜವಾಗಿ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವರ ವಾದ. ಡಾಕ್ಟರ್ ಅವರ ಈ ವಿಮರ್ಶೆ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳಿಸಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರೂ ಸಹ ಎಲ್ಲಾ ವಾದವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದಿರಲು ಡಾಕ್ಟರ್ ಅವರ ಮಾತನ್ನೇ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸತ್ಯವೆಂದರೆ ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಪ್ರಪಂಚವಿದೆ. ಅದು ವೈದಿಕ ಯುಗದಲ್ಲೂ ಇತ್ತು. ಹಾಗೂ ಉಪನಿಷತ್ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಋಷಿಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿತ್ತು. ತಾಕೂರ್ ಅವರಂತೆ ಡಾ. ಷ್ವೇಟ್‌ಜರ್ ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಲೇಖಕರಾಗಿದ್ದರು. ನಾವು ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಕತ್ತಿ ಮಸೆಯುವಂತಹ ಮಹಾ ಚೇತನರಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸತ್ಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಯಾರು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲರೋ, ಹೇಳಲು ಶಕ್ತಿವಂತರೋ, ಅವರು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ದುರ್ಭಾಗ್ಯ. ಅವರು ತಾಕೂರರ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಬಾಯಿಬಿಡದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ. ಇಷ್ಟಾಗಿ ನಾವು ಡಾಕ್ಟರ್ ಅವರನ್ನು ಹೊಗಳಲು ಕಾರಣವಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ: “ಭಾರತೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯ ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯಕುಲದ ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ಸಂಬಂಧವಾಗಿರದೆ ಇಡೀ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಳೆದಿರುವ ನಿಲುವಾಗಿದೆ.”

ವರುಣನ ಉನ್ನತ ಮೌಲ್ಯಗಳು

ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಲು, ಡಾಕ್ಟರ್ ಅವರಿಗೆ ಮುಯಿರ್ (Muir) ಅವರ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಯಿರ್ ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯವನ್ನು ವೇದಗಳನ್ನು ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಕಳೆದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ವರುಣನು ಉನ್ನತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಗುಣವಂತ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.”

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು:

“ಗಾಳಿಯಿಂದ ತಳ್ಳಲ್ಪಡುವ ಮೋಡದಂತೆ ನಾನು ನಡುಗಿದರೆ, ಕೃಪೆಯಿರಲಿ, ತಂದೆ, ಕೃಪೆಯಿರಲಿ!”

“ಶಕ್ತಿಯ ಅಭಾವದಿಂದಾಗಿ, ಎಲೆ, ಶಕ್ತಿವಂತ, ಪ್ರಕಾಶವಾದ ದೇವನೇ, ನಾನು ಬೇರೊಂದು ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ಕೃಪೆಯಿರಲಿ, ತಂದೆ, ಕೃಪೆಯಿರಲಿ!”

“ನೀರಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾಗಲೂ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದರೆ, ಕೃಪೆಯಿರಲಿ, ತಂದೆ ಕೃಪೆಯಿರಲಿ!”

“ಯಾವುದೇ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ನಾವು, ಓ ವರುಣ, ಸ್ವರ್ಗದ ಆತಿಥೇಯರ ಎದುರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ, ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡದೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ, ಕೃಪೆಯಿರಲಿ, ತಂದೆ, ಕೃಪೆಯಿರಲಿ!”^೮

ಮೌಲ್ಯಗಳು ಜೀವನದ ಸಾತ್ವಿಕ ತತ್ತ್ವಗಳಾಗದೆ ಹೋದರೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ.

ಹಾಗಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ವೇದ ಮತ್ತು ಉಪನಿಷತ್‌ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಆದರೆ, ಅದು ಮೇಲ್ಸ್ತರದಲ್ಲೇ ಆಭಾಸವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಪನಿಷತ್ ಪ್ರಪಂಚದ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಾಶಾದಾಯಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದ ನಂತರ ಡಾ. ಷ್ವೇಟ್‌ಜರ್ ಅವರಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

“ಉಪನಿಷತ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾಕೂರ್ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸೆಳೆದಾಗ ನಮಗೆ ಸರಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಿದಾಗ ನಮಗೆ ಇರಬೇಕು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರಾದ ನಮಗೆ ಷೋಪನ್‌ಹಾವರ್ ಮತ್ತು ಡ್ಯೂಸೆನ್‌ನ ಮಾತುಗಳ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಲವು. ಇವರು ಉಪನಿಷತ್ ಹೇಳಿದಂತೆ ಪ್ರಪಂಚ ಹಾಗೂ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿಲ್ಲ.”

ತಾಕೂರ್ ಅವರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಡಾ. ಅಲ್‌ಬರ್ಟ್‌ಷ್ವೇಟ್‌ಜರ್ ಅವರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಆಗಿತ್ತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದರೂ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗಿಂತ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆತ ಕವಿಯಲ್ಲ. ವೇದಕಾಲೀನ, ಉಪನಿಷತ್ಕಾಲೀನ ಭಾರತ ತನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಅವರ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗಿಂತ ತಾಕೂರ್ ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಬುದ್ಧರು.

ಡಾಕ್ಟರ್ ಅವರ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಮೂಲ ಪ್ರೊ. ವಿಂಟರ್‌ನಿಟ್ಜ್. ತಮ್ಮ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ “ಪ್ರೇಗ್‌ನ ಪ್ರೊ. ಮಾರಿಜ್ ವಿಂಟರ್‌ನಿಟ್ಜ್ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಕೃತಿಯಿಂದ ನಾನು ತುಂಬಾ ಅರಿತಿದ್ದೇನೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಗಾಧವಾದ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರದಿಂದ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.”

ಹೀಗೆ ವಿಂಟರ್‌ನಿಟ್ಜ್ ಅವರ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ನಿರ್ಭರವಾಗಿದ್ದು, ಡಾಕ್ಟರ್ ಅವರನ್ನು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಿತ್ತು. ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕಲ್ಪನೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ವಿಂಟರ್‌ನಿಟ್ಜ್ ಅವರನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಲಾರದು. ಸಾಮರ್‌ಸೆಟ್ ಮಾಮ್ ತಮ್ಮ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಓದುಗರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದ್ದರು— ‘ಕರೋಪನಿಷತ್’ನ ವಸ್ತು ಎಷ್ಟು ಆಧುನಿಕ ಎಂದರೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು. ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಭಾರತವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿ

ಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ವಿಂಟರ್‌ನಿಟ್ಸ್‌ನ ಮೊರೆ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಕೃತಿ 'The Razor's Edge' (ದಿ ರೇಜರ್ಸ್ ಎಡ್ಜ್) ಬರೆಯುವ ಮುನ್ನ ಅವರೇನು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿದ್ದರು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಠಾಕೂರ್‌ರವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಲಾಗುತ್ತದೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯ ಕವಿತ್ವವನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವವರು ಇರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲ ಹೊಸ ದಿರಿಸು ಧರಿಸಿರುವ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೇ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ: "ರವೀಂದ್ರನಾಥರ ಕೊಡುಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರ ವೈಷ್ಣವ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ." ಅವರು ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕವಿ ಬ್ರೌನಿಂಗ್ ಅದನ್ನು ಭಾರತೀಯ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರದವನು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದರು." ರವೀಂದ್ರನಾಥರು ಭಾರತೀಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ರವೀಂದ್ರನಾಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗುಣ ಷ್ವೇಟ್‌ಜರ್ ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಂದಿತ್ತು. "ಠಾಕೂರ್‌ರವರ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಆಲೋಚನಾ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತದ ಲಯ, ತಾಳ ಭಾರತೀಯವೇ ಆಗಿವೆ." ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಲೂಯಿ ರೆನೊ ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: "ಠಾಕೂರ್ ಅವರ ಹಿಂದೂ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಅವರ ಭಾವನಾತ್ಮಕತೆಗೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿದೆ."^{೧೦}

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

೧. ದಿ ಗಾರ್ಡಿಯನ್, ೨೭-೧೦-೧೯೫೯
೨. ನೋಡಿ: ಅನುಬಂಧ ೧
೩. ಇಂಡಿಯ
೪. ನೋಡಿ: ಅನುಬಂಧ ೨
೫. ಹಿಬ್ಬರ್ಟ್ ಲೆಕ್ಚರ್ಸ್ ಫಾರ್ ೧೯೩೦, ದಿ ರಿಲಿಜಿಯನ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನ್
೬. ಅದೇ.
೭. ಬುಕ್ ಆಫ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ
೮. ವೇದದ ಋಕ್ಕುಗಳು: ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ ಅವರ ಅನುವಾದ
೯. ನೋಡಿ: ವಾಸುದೇವ್ ಬಿಷ್ಣು ದಯಾಲ್, 'ಇಂಡಿಯ ಇನ್ ಫ್ರಾನ್ಸ್', ಸರಸ್ವತಿ, ಜನವರಿ ೧೯೩೮.
೧೦. ನೋಡಿ: ಅನುಬಂಧ ೩

೨. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ ಹಾಗೂ ವೇದಾಂತ

ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಹಿಂದೆ ನರೇಂದ್ರನಾಥ ದತ್ತರು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ, ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ರಾಮಮೋಹನ ರಾಯರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 'ಬ್ರಾಹ್ಮೋ ಸಮಾಜ' ಬಹು ಚರ್ಚಿತವಾಗಿತ್ತು.

ಯುವಕ

ಯುವಕನಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಆ ಸಮಾಜದ ಪರವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಣೆ ಬಂದು ಅದರ ಸದಸ್ಯರೂ ಆದರು.

ಅವರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಅವರಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದಿತು.

ಅವರು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಕಾಷಾಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಮೆರಿಕೆಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ೧೮೯೩ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಯೂರೋಪನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ ಅವರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ ತಮ್ಮ *Auld Logd Syne* (ನನ್ನ ಭಾರತೀಯ ಮಿತ್ರರು), ಹಾಗೂ *Biographical Essays* ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾರತೀಯರಾದ ರಾಮ ಮೋಹನ ರಾಯ ಹಾಗೂ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಯವರ ಪದಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಬಗ್ಗೆ ಇಡೀ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟರು.

ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಮಾಹಿತಿ. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಹೀಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ:

"ನಾನು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಸಮಗ್ರ ಸಂಪುಟವನ್ನು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವಿವೇಕಾನಂದರಿಂದಲೇ ಪಡೆದೆ. ನಾನು ಹಾಗೆಯೇ ನಿಮಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲವು ಅಗತ್ಯದ ತಪ್ಪೋಲೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ."

ಯೂರೋಪನ್ನು ತಲುಪಿದ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯರು

ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಯೂರೋಪನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಗ್ರಹಣೆ ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಯೂರೋಪನ್ನು ತಲುಪಿದ್ದರಾದರೆ, ದ್ವಾರಕಾನಾಥ ತಾಕೂರ್ ಹಾಗೂ ರಾಮ್‌ಮೋಹನ ರಾಯ್ ಅವರು ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಲುಪಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ್ದು ಫ್ರೆಂಚ್ ರಾಜ ಲೂಯಿ ಫಿಲಿಪ್.

ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

“ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ದ್ವಾರಕಾನಾಥ್ ತಾಕೂರ್, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಓದಿದವರು ಎಂದಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿದ್ದರು...”

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಾಂಗದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಗೌರವವಿದ್ದಿತಾದರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ನಿಶ್ಚಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಭಿರುಚಿಯಿದ್ದಿತು... ಅವರು ಅನೇಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು—ರಾಜಕೀಯದ್ದು, ಅನ್ಯ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು— ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಒಂದು ಕಷ್ಟ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಿಷಪ್ ಪೂಜಾರಿ, ಮತ್ತಿತರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಂಡರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸರಿಯಲ್ಲದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಂಡರ ಅನೈತಿಕ ವಿಷಯಗಳ ವಿಚಿತ್ರ ದಾಖಲೆ ಅದಾಗಿತ್ತು... ಅವರ ಮಗ, ಋಷಿಸದೃಶ ದೇವೇಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೂರ್‌ರವರು ಆದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದು ಅಂತಹ ಅಸ್ತವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದಿದ್ದರೂ, ಅವರ ತಂದೆಯವರು ಆ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಸಂತೋಷ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ದ್ವಾರಕಾನಾಥ ತಾಕೂರ್ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಿಜವಾದ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಶೈಲಿಯ ಶ್ರೀಮಂತ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದರು. ರಾಜ ಲೂಯಿ ಫಿಲಿಪ್ ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದ್ದ. ನನಗೆ ನೆನಪಿರುವ ಹಾಗೆ, ಒಂದು ಸಂಜೆಯ ಪಾರ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆತನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಗೌರವಿಸಿದ್ದ. ಕೊಠಡಿಯ ತುಂಬಾ ಭಾರತೀಯ ಶಾಲುಗಳನ್ನು ಹಾಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಇಂತಹದೊಂದು ಭಾರತೀಯ ಶಾಲನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು.”

ತಪ್ಪನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಅಂದಿನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ವೇದ ಅಥವಾ ವೇದಾಂತದ ಬದಲು ಭಾರತೀಯ ಶಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತು. ಆದರೆ ರಾಯ್ ಮತ್ತು ತಾಕೂರ್ ಭಾರತೀಯ ನೆಲದವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲ.

ಅಥವಾ ಈ ಅನಭಿಕ್ಷಕ ಭಾರತೀಯ ರಾಜದೂತರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರನ್ನು

ಅನುಕರಿಸುವವರೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುರೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಲ್ಲ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದರು.

ಸ್ವಾಮೀಜೀ ಹಾಗೂ ವೇದಾಂತ

ಸ್ವಾಮೀ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೃದಯವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ವಿಮರ್ಶಕರು ಪ್ರತಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರು ತಮ್ಮ ಚಳವಳಿಗೆ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಹೆಸರನ್ನು ನಮೂದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಯವರ ಹೆಸರಿನ ಜೊತೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ, ವೇದಾಂತವನ್ನು ವಿವೇಕಾನಂದರ ಹೆಸರಿನ ಜೊತೆ ಸೇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವೇದದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ

ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾ ಅವರು ೨೮-೧-೨೩ರಂದು ಬಂಗಾಳದ ಬರ್ಧ್ವಾನ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅಂದು ವಿವೇಕಾನಂದರ ಜನ್ಮ ಶತಾಬ್ದಿಯಾಗಿತ್ತು. ವಿವೇಕಾನಂದರ ಬಗ್ಗೆ ಹಿರಿದಾದ ಸಮಾರಂಭ ಅದಾಗಿತ್ತು.

ಆಚಾರ್ಯರು ಅಂದು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದಂತೆ ಅವರು ಬಹಳ ಸಹಜವಾಗಿದ್ದರು. ‘ವೇದಾಂತ’ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ‘ವೇದದ ಅಂತ್ಯ’. ಆದರೆ ಬಂದು ನೆರೆದಿರುವ ಸಭಾಸದರು ವೇದವನ್ನು ನೋಡದೇ ಇರಬಹುದು ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಒಂದು, ಅವರು ಋಗ್ವೇದದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಋಕ್ ಒಂದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದರು:

“ಸಮಾನೀ ವಃ ಆಕೂತಿಃ”

(ನಿಮ್ಮ ಗುರಿ ಸಮಾನವಾಗಿರಲಿ.)

ಆಚಾರ್ಯರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವದಂತಾಗಿತ್ತು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ವೇದದ ಋಕ್ ಎಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಬಹಳ ಸಂಗತ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ‘ಸಮಾನ’ ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪದವಾಗಿತ್ತು.

ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಬರಬಹುದು, ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದೇನಲ್ಲ. ವೇದವು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಎಂದಾಗಲೀ, ಒಬ್ಬನೇ ನಾಯಕನನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಎಂದಾಗಲೀ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾರೋ, ಅಂತಹವರಿಗೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುತ್ತದೆ. ಆತನ ಗುರಿ ಮಿಕ್ಕಿಲ್ಲರ ವಿರೋಧಿ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿದೆ ವೇದದ ಈ ಋಕ್ವಿನ ಮಹತ್ತ್ವ. ನಾವು ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಆಲೋಚನೆಯ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿರಬೇಕು. ಇವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿರುದ್ಧವಾದರೆ ನಮಗೇ ಅದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಅದು ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೆ ಕೆಳಗೆ ಭಿನ್ನ ಧಾರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನೀರು ಆವಿಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಒಂದು ಬಿಂದುವಿನ ಜೊತೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬಿಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡರೆ ಅದೊಂದು ಧಾರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತವು ವೇದವನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅದರ ಫಲಿತಾಂಶ ಒಂದು ಸುದೃಢ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರ ಬೇರೆ ಇನ್ನಿತರ ದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಉನ್ನತ ಸ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ, ಅದು ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ತಾವೇ ಕೊಡಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತೆ. ಯಾರೇ ಇಬ್ಬರು ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧದ ಸೋದರರು ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಇಬ್ಬರು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ?

ವೇದಾಂತವು ವೇದದ ಅಂತ್ಯ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಸೇವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಮತ್ತೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಬಲ್ಲವರಂತೆ ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾರವರು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿ ವೇದಾಂತದ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ನೀಡಬಲ್ಲರು. ಅವರ ಪ್ರವಚನವನ್ನು ನಾವು ಮೌನವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸುವಂತಹದಲ್ಲ. ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಸಹ ಅದು ಗುಡುಗಿನಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಸಬಲ್ಲದು.

ಎರಡು ತಥ್ಯಗಳು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ

ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದ ಶತಮಾನದ ನಂತರ, ಅವರ ಸಾವಿನ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಸ್ವಾಮೀ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ನಾವು ಅರಿವಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮಾವೇಶದ ಅಧಿಕೃತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಭಾರತ ಕಳುಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬತ ಒಂದು ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಅಧಿಕೃತ ಪರವಾನಗಿ ಪಡೆದಿರಬೇಕಿಲ್ಲ, ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡಿರಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಅವರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗ ಅವರು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿ

ಬಂದಿದ್ದರು. ೧೯೦೨ರಲ್ಲಿ ಭಗಿನೀ ನಿವೇದಿತಾ ಅವರು 'ದಿ ಹಿಂದೂ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತಿತ್ತು.

“ಅವರ ಪ್ರವಾಸದ ನಡುವೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವರು ಬೌದ್ಧಮತ ಹಾಗೂ ಜೈನಮತವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ರಾಮಾನಂದರ, ದಯಾನಂದರ ತತ್ವವನ್ನು...”

ಋಷಿ ದಯಾನಂದರು ಪರಮಹಂಸರ ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿದ್ದರು. ಋಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿ ದೇವೇಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ್, ಕೇಶವ ಚಂದ್ರ ಸೇನ್ ಮತ್ತು ಪರಮಹಂಸರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಿಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿತ್ತು.

ಅವರಿಗೆ ಋಷಿಗಳು ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದು, ಅದು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಫಲ ನೀಡದಿದ್ದಾಗ ಅದರ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ್ದು ತಿಳಿದಿತ್ತು.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದವರಲ್ಲ. ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ ಚಂದ್ರ ಬೋಸರು ಒಮ್ಮೆ ಬರೆದಿದ್ದರು: “ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿರಲಿಲ್ಲ... ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು: ‘ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನನ್ನ ಗುರಿ.’”

ಎರಡು ತಥ್ಯಗಳು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ್ ಅವರಿಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷವಾಗಿದ್ದಾಗ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಈ ಸಂತನನ್ನು ಹಿಂದೂಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ವಿರೋಧಿಗಳು ಅವರನ್ನು ತಾವಾಗಿ ನೇಮಕಮಾಡಿಕೊಂಡ ನಾಯಕ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆತ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಂಸ್ಥೆಗಿಂತ ಹಿರಿಯನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲನೆಂದು ನಂಬಲಾದವರು ಇದನ್ನು ಸ್ವಾಮೀ ವಿವೇಕಾನಂದರಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲ ಗುಣ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅರಿತವರು ಯಾರೂ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬಲ್ಲರು.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಅನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಜರ್ಮನ್ ಮೂಲದ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸ್ವಾಮೀ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರಾದರೂ, ರೋಮೇನ್ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಎಂಬ ಫ್ರೆಂಚ್ ವಿಚಾರವಂತರು ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದರು. ಈ ಕೃತಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ತರ್ಜುಮೆಯಾಗಿದೆ.

೩. ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ ಹಾಗೂ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪಂಜಾಬನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ೧೬ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಲಾಠಿಯಾನದ ಜಗ್ರಾಂವ್ ಹತ್ತಿರದ ಧುಡಿಕೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ರಾಯರು ಜನಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಯುವಕರಾಗಿದ್ದಾಗ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಂಜಾಬಿನ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ ಅವರು ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಹುತಾತ್ಮರಾದರು. ಇದಾದ ೧೯ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಭಾರತ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಯಿತು. ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯರಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತವನ್ನು ಕಾಣುವ ಯೋಗವಿರಲಿಲ್ಲ.

ದಯಾನಂದರ ಪ್ರಭಾವ

ಲಾಲಾಜೀಯವರು ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಸ್ವಾಮೀ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಯವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದರು. ಯುವಕನಾದ ಲಾಲಾಜೀ ಅಂದು ಲಾಹೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಯುವ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನತೆ ಆನಂದದಿಂದ ನಲಿದಾಡಿದರು. ಅವರ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಲಜಪತ್‌ರಾಯರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಚಾಣಾಕ್ಷತೆಯಿತ್ತು. ಅವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಕೀಲರಾಗಿದ್ದರು. ಹಾಗಿದ್ದೂ ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದಾದಾಗ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತೊರೆಯಲು ಅವರು ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ.

ಪಂಜಾಬ್ ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಚಿಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಬಂಗಾಳವನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಒಂದು ಚಳವಳಿ ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗ ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರು, ಬಿಪಿನ್ ಚಂದ್ರ ಪಾಲರು, ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಪಂಜಾಬಿನ ಸಿಂಹ ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ರಾಯರು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಲು ಇದ್ದರು. ಈ ಮೂವರೇ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಲಾಲ್-ಬಾಲ್-ಪಾಲ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದರು.

ಭಾರತದ ಸಿಂಹ

ಹೀಗಾಗಿ ರಾಯ್ ಅವರು ಕೇವಲ ಪಂಜಾಬಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಇಡೀ ದೇಶದ ಗರ್ವದ ಸಂಕೇತವಾದರು. ಪಂಜಾಬಿನ ಸಿಂಹ ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ ಅವರನ್ನು ಭಾರತದ ಸಿಂಹ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿತ್ತು.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀ ಆಗಿನೂ ಕರ್ಮವೀರ ಗಾಂಧಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿನ್ನೂ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಯವರ ಸಮಗ್ರ ಸಂಪುಟವನ್ನು- ಅದರಲ್ಲಿ ೧೨ನೆಯ ಸಂಪುಟವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ- ಕೆ.ಸಂತಾನಮ್ ಹೀಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ:

“ಗಾಂಧೀಯವರು ಆಫ್ರಿಕಾವನ್ನು ೧೧-೨-೧೯೧೪ ಬಿಟ್ಟು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಲಂಡನ್ ಮೂಲಕ ಹೊರಟರು.

“ಅವರು ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶುಭ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: ‘ನನ್ನ ಭಾರತದ ಕಲ್ಪನೆ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ದೇಶಕ್ಕೂ ಹೋಲಿಸಲಾಗದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನೆಲಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ ದೇಶವಾಗಿದೆ.’”

“ಅವರಂತೆ ಆಫ್ರಿಕಾವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಪನ್ನು ಅವರು ಆಶಿಸಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಬಂದವರು ತಮ್ಮ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮರೆಯಬೇಕು. ಅಂತಹವರು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು...”

ಲಜಪತ್ ರಾಯ್‌ರವರು ಹೋಲಿಸಲಾಗದ ಭಾಷಣಕಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಬರಹಗಾರರು, ಭಾಷಣಕಾರರು ತಮ್ಮ ದೇಶದ ಸೇವೆಗೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಉತ್ತಮ ಎಂದು ಅಂದೇ ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಪ್ರವಾಹದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಈಜುವುದು ಕಷ್ಟ. ಪಂಜಾಬೀ ಭಾಷಣಕಾರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಕೊಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದೇ ಕೆಲಸವಾದ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಇದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದರು. ರೋಮೇನ್ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ‘ಅತಿ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಭಾರತೀಯ ನಾಯಕ’ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರಬುದ್ಧರಾದರು. ಹಾಗೂ ‘ಇಂಡಿಯಾಸ್ ವಿಲ್ ಟು ಫ್ರೀಡಮ್’, ‘ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ’ದಂತಹ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಲಾಂಗ್‌ಮನ್ ಗ್ರೀನ್ ಆಂಡ್ ಕಂ. ಅವರ ‘ದಿ ಸ್ಟೋರಿ ಆಫ್ ಮೈ ಡಿಪೋರ್ಟೇಷನ್’ ಹಾಗೂ ‘ದಿ ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಅಮೆರಿಕಾ’ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು.

ಅವರ 'ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ'ದಿಂದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಂದೂ ಉದ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅದರಿಂದ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಉದ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು.

“ಬಂಗಾಳೀಬಾಬು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವಂತೆ ತಾನೂ ಬಾಳಲು ತೊಡಗಿದ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜೀವನ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ರೀತಿನೀತಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾದವು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮನುಷ್ಯ ಆಲೋಚನೆಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ತಾನೂ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದ. ಬಂಗಾಳಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಐಸಿಎಸ್ ಹಾಗೂ ಐಎಂಎಸ್‌ಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿ ನಡೆಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಪಾರ್ಸಿಗಳ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಕೀಲರ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗುವ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆದರು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ತಿಂದು, ಉಂಡು, ಕುಡಿದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಲೋಚನೆಗಳು, ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಂಗಾಳೀ ಪೀಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಂಡರು... ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರಾದರು...”

ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಯವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುವ ವೇಳೆಗೆ ಟಿಳಕರನ್ನು ಜೈಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು, ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ ಅವರನ್ನು ದೇಶಭ್ರಷ್ಟರನ್ನಾಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ರಾಯ್ ಅವರು ಒಬ್ಬ ಸುಧಾರಕರಾಗಿದ್ದರು, ಒಬ್ಬ ರಾಜಕಾರಣಿಯಾಗಿದ್ದರು, ವಿದ್ಯೆಯ ಪರವಾಗಿದ್ದರು, ಪ್ರಬುದ್ಧ ಬರಹಗಾರರಾಗಿದ್ದರು.

ದುರ್ಭಾಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾ ಬಾಗ್‌ನ ಘಟನೆ ನಡೆದಾಗ ಅವರು ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಇದ್ದರು. ಅಮೆರಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ೧೯೧೬ರಲ್ಲಿ ಅವರು 'ಇಂಡಿಯನ್ ಹೋಂ ರೂಲ್ ಲೀಗ್' ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾ ಬಾಗ್ ನರಮೇಧದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ವಿಶೇಷ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು.

ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಹಾಗೂ ಲಾಲಾಜೀ

ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಈಗಾಗಲೇ ಪುದುಚ್ಚೇರಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ನೆಲೆಯಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ರಾಯ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೊರಟರು. ಕಾರಣ ಅವರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯಾಗೆ ಮರಳಿ, ಅಲ್ಲಿ ತಾವು ಬೆಳೆಸಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಆಸೆಯಿದ್ದಿತು.

ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ತಮ್ಮ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತಂದಿದ್ದರು. ೧೯೧೫ರ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜನತೆ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದುನಿಂತಿದ್ದರು. 'ದಿ ಹಿಂದೂ' ಪತ್ರಿಕೆ ಒಂದು ಸೊಗಸಾದ ಲೇಖನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತ್ತು, ಅದರಲ್ಲಿ ಯೋಗಿಗಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರು:

“ಹಳೆಯ, ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ದೂರವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಪಂಚ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಬಹಳ ವೇಗದಿಂದ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗಲಿವೆ. ಬದುಕಿ ಬಾಳಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಇಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವಾಗ ನನಗೆ ದೈನಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ, ಆಳವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಪ್ರಗತಿಯ ಆಶಾವಾದದ ಚಿತ್ರಗಳು ನನಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ...”

...ನಾವು ಮೂವತ್ತು ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಸಮಾಗಮವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ ಅದಮ್ಯ ಚೇತನವಿದೆ, ಉತ್ಸಾಹವಿದೆ. ನಾವು ಯಾವುದೋ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯ ಜನರಂತೆ ಆಲೋಚಿಸಬಾರದು.

“ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚಿತ್ತಾಗ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರ ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಬಲ್ಲದು. ನಮ್ಮ ಮಿತಿಯಾದ ಮಾಹಿತಿ, ಎರಡನೆಯ ಸ್ತರದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ನಮ್ಮದೇ ಇಚ್ಛೆ ಅನಿಚ್ಛೆಗಳು, ನಮ್ಮ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಜೀವನಶೈಲಿ, ಚಿಕ್ಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಗುರಿ, ಹಣವನ್ನು ಆರ್ಜಿಸುವ ರೀತಿ, ಇವು ಜೀವನವನ್ನು ವಿಶಾಲವಾಗಿ ನೋಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಇಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾಗುತ್ತಿರುವ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಚಿಹ್ನೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀಮಂತವಾದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕೊಡುಗೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವವರ ಚಿಂತನ-ಮಂಥನದ ಕಿಡಿಗಳು ಕಂಡುಬಂದು ಬದಲಾವಣೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ದೇಶ ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡ ದೇಶವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರ ಜೀವನ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿದ್ದು, ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು, ಚೇತನಾತ್ಮಕವಾಗಿದ್ದಾಗ ಅದು ದೃಢವಾಗಿ ಬಾಳುವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ...”

ಅವು ಮಹಾತ್ಮರ ಬರುವಿಕೆಗಾಗಿ ದಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದವು.

ಅಮೆರಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ರಾಯ್ ಅವರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿರ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.

ಗಾಂಧೀಯವರ ಆಗಮನವನ್ನು ಒಂದು ಆಶೀರ್ವಾದ ಎಂದು ಕರೆದವರಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಗಾಂಧೀಯವರ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ವಾಸ್ತವ್ಯದಂತೆ

ರಾಯ್‌ರವರ ಅಮೆರಿಕೆಯ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಟೆಳಕರು, ಅರವಿಂದರು ಮತ್ತು ಪಾಲ್ ಅವರನ್ನು ಸಹಪಾಠಿಗಳಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಗಾಂಧಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸೋಲಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಲಾಲ್, ಬಾಲ್, ಪಾಲ್- ಮಹಾತ್ಮರ ಬರುವ ದಾರಿಯನ್ನು ಸಮನಾಗಿಸಿದ್ದರು.

ಗಾಂಧೀ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹಿಂತಿರುಗದೇ ಇದ್ದಾಗ ಭಾರತದ ಚಿತ್ರ ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿದೆ:

“ಚಳವಳಿಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬೆಂಬಲ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾಯಕರು ಜನರ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಅದರ ಆದರ್ಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.” -ಲಾ. ರಾಯ್, ‘ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ.’

ಲಾಲಾಜೀ ಹೀಗಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರ ಆಗಮನವಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದರು.

ಆಗಸ್ಟ್ ೧೫

ಅವರು ‘ಯುವ ಪಂಚಾಬಿಗೆ ಒಂದು ಮುಕ್ತ ಪತ್ರ’ವನ್ನು ೧೫-೮-೧೯೧೯ ರಂದು ಬರೆದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದರು:

“ನನಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿರಬಾರದಾಗಿತ್ತೇ- ನಾನು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರೀತಿಸುವ ನನ್ನ ನಾಡಿಗೆ ಮರಳಲಾರೆನೆ...

ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅರಿತಿರುವ, ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಿರುವ, ತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಬಲಿ ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧರಿರುವ ಜನರು ಮಾತ್ರ ಎದ್ದೇಳಬಲ್ಲರು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬಲ್ಲರು. ಅದೇ ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಕೆಳದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿರುವ, ಗೌರವವನ್ನು ಗಮನಿಸದಿರುವ, ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡದ, ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ, ಜೊತೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಾಂಗಿಲ್ಲದಿರುವ, ಯಾವುದಕ್ಕೂ ತಲೆಬಾಗಲು ಸಿದ್ಧವಿರುವ, ವಿಪರೀತ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿರುವ ಜನರು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಾವಾಗಿ ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ತರುವಂತಹವಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥ ನಾಯಕನಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದು ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ... ನಿಮ್ಮ ಉನ್ನತ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಆತಂಕದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಹೋಗಲು ಬಿಡಬೇಡಿ...

ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ, ಜೈಲಿಗೆ ಹಾಕಲಾದ ನಾಯಕರ ಪರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿ. ಯಾರು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೋ, ಅವರ ಮರಣ ಹೊಂದುವವರು ಇದ್ದಾರೋ

ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಗುಣಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳಿ. ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಕರುಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಸಹಾಯ ನೀಡಿ, ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ... ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ- ಮಾನಸಿಕವಾದ, ಮಾತಿನ, ಕ್ರಿಯೆಯ, ಸೇರಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಿ. ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವ-ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ನೀವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿ. ಮತ್ತೆ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು, ಮ್ಯಾಗಝೀನ್‌ಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ- ಇವು ಹಣ ಮಾಡಲು ಅಲ್ಲ, ಜನರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಲು.

ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ಇರುವ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗಾಂಧೀಯವರು ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ತರಾದವರು. ಅವರ ಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ. ವೇದನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದರೆ ಸಹನೆಯಿರಲಿ, ದೃಢತೆಯಿರಲಿ, ಗಂಡಸುತನವಿರಲಿ... ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಾಗ ಗಂಡಸಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿ.”

ಅವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಒಂದು ದಶಕವಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಆಗ ಕುಮಾರಿ ಮೇಯೋ ಅವರ ‘ಮದರ್ ಇಂಡಿಯಾ’ ಒಂದು ಬಾಂಬ್ ಸ್ಫೋಟದಂತೆ ಭಾರತವನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಿಸಿತು. ರಾಯ್ ಅವರ ಉತ್ತರ ಸಕಾಲಿಕವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅವರು ಅದನ್ನು ‘ಅನ್-ಹ್ಯಾಪಿ-ಇಂಡಿಯಾ’ (ಸಂತೋಷಪಡದ ಭಾರತ) ಎಂದು ಕರೆದರು. ಹುಟ್ಟು ಹೋರಾಟಗಾರರಾದ ಅವರು ಆಗ ತಮ್ಮ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. ಅಮೆರಿಕನ್ ಹೆಂಗಸು ಅವಮಾನಕರವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯ ಮಾನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದರು. ಶೈಲಿ ಹಾಗೂ ಸತ್ತ್ವಯುತ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗಿದ್ದವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವುದೇ ಮೇಲು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು.

ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದರು. ಭಾರತವೇನು ಅಸಂತೋಷವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದು ದಯಾನಂದ ಮತ್ತು ವಿವೇಕಾನಂದ, ಗಾಂಧೀ ಹಾಗೂ ಲಜಪತ್‌ರಾಯ್ ಅವರಿಗೆ ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಭಾರತ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

ಸಿಂಹ ವೀರಮರಣವನ್ನೇ ಅಪ್ಪಿತ್ತು. ಸೈಮನ್ ಕಮೀಷನ್ ಅನ್ನು ಜನ ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದರು. ಅದರ ಅಂಗವಾಗಿ ರಾಯ್‌ರವರು ಲಾಹೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದರು. ಅಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದ ಪೊಲೀಸರು ಲಾಠಿ ಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಗುರಿ ಇದ್ದುದು ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್‌ರವರ ಮೇಲೆ. ಆ ದಿನವೇ ಅವರ ದೇಹಕ್ಕಾದ ಗಾಯದಿಂದಾಗಿ ಅವರು ತೀರಿಕೊಂಡರು. ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಎಷ್ಟು ಬೇಸರಗೊಂಡರು ಎಂದರೆ,

ಅವರು ಇಡೀ ಯೂರೋಪಿಗೆ ಇದು ಪೊಲೀಸರ ಅತ್ಯಾಚಾರದ ಫಲ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು.

ನಾವೆಲ್ಲಾ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಅವರಿಗೆ ಚಿರಋಣಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಒಬ್ಬ ಪೂಜ್ಯ ನಾಯಕನನ್ನು ಕೊಂದ ರೀತಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಹಿಯಾದ ಪ್ರಸಂಗವಾಗಿ ಉಳಿದುಹೋಯಿತು. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

“ಲಾಲಾ ಜೀಯವರಿಗೆ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಆಗಿದ್ದ ಗಾಯಗಳು ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕವಾಗಿದ್ದವು ಎಂಬುದೇನೋ ಸರಿ... ಕೆಲವು ಕಾಲದನಂತರ ಈ ಗಾಯಗಳು ಅವರ ಸಾವಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗದು. ಆದರೆ ಭೌತಿಕ ಹೊಡೆತದ ಜೊತೆ ಮಾನಸಿಕ ಆಘಾತ ಲಾಲಾ ಜೀಯವರ ಮೇಲೆ ಅಗಾಧ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತ್ತು, ಮನಸ್ಸು ಕಹಿಯಾಗಿತ್ತು...”

ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವವರೇ.

ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶಕ್ಕೆ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಅವರ ಕೃತಿ ‘ಲೈಫ್ ಆಫ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣ’ದ ಮೂಲಕ ರಾಯ್‌ರವರ ಪರಿಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಆರ್ಯ ಸಮಾಜದ ವಿಷಯ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿವರವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ರಾಯ್ ಅವರ ಆಘಾತಕಾರಿ ಸಾವಿನ ಘಟನೆ ಪ್ರಪಂಚಾದ್ಯಂತ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಸಿಂಹ ವಿದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಡೆದ ಅಮೃತಸರದ ದುರಂತವನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದವರೂ ಸರಿಯಾದ ವಿವರವನ್ನು ನೀಡಿದವರೂ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಅವರಾಗಿದ್ದರು.

ರೋಮೇನ್ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಲಾಲಾಜೀಯವರನ್ನು ಒಬ್ಬ ಅಭಿಮಾನಿಯಂತೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲೆ ಈ ಮಹಾನಾಯಕನಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ ಅಲ್ಲವೇ? ‘ಇಂಡಿಯಾ ಥೂ ದಿ ಏಜಸ್’^೧ನಂತಹ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸಹ ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್‌ರವರ ಹೆಸರು ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗದಿರುವುದು, ಸೈಮನ್ ಕಮೀಷನ್ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂದಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸ! ಅವರಿಗೆ ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಸರಿಯಾದ ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ ಅವರಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರೊಳಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಳಗೆ ಇಣುಕಿ ನೋಡುವ ಶಕ್ತಿಯಿತ್ತು. ಆ ದೃಷ್ಟಿ ಹೇಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಮಜಲನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಅರಿಯುವ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿ ಆ ಉನ್ನತ ದೇಶಭಕ್ತನಲ್ಲಿತ್ತು...”

“ಆದರೆ ಇಂತಹ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಮನಸ್ಸು ತನ್ನ ಸ್ವತ್ತು ಮಾತ್ರ ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಿಳಿದಿರುವಾಗ, ರಾಯ್ ಅವರು ಈ ಶಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ

ಭಾರತದ ಆತ್ಮವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದರು- ಪುರಾತನ ಋಷಿಗಳ, ಧೀರೋದಾತ್ತ ನಂಬಿಕೆಯ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಭಾವದ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛ ಆತ್ಮಾಹುತಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದರು.”

‘ಭಗವದ್ಗೀತೆ’ಯು ರಾಯ್ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರು ‘ದಿ ಮೆಸೇಜ್ ಆಫ್ ದಿ ಗೀತಾ’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರೋ ಅವರು ಶ್ರೀಮಂತವಾದ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಂದು ತಾವು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸದ ಫಲ ತನಗೆ ಸಿಗಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ಬಯಸಿದವರಲ್ಲ. ೧೮೬೫ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅವರು ೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ತೀರಿಹೋದರು. ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಮರ್ಮಾಘಾತವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದರೆ ಅವರು ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತ ದೇಶವನ್ನು ೧೫ ಆಗಸ್ಟ್‌ರಂದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಆಗ್ಗೆ ೮೨ ವರ್ಷಗಳು ಮಾತ್ರ ಆಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಸಾಧಾರಣ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಭಾರತೀಯನ ಆಯುಸ್ಸು. ಡಾ. ಸಿ.ಪಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರಿಗೆ ೮೨ ವರ್ಷಗಳಾಗಿಲ್ಲವೇ? ಲಾಲಾ ಅವರ ಸಹಪಾಠಿಯಾಗಿದ್ದ ಡಾ. ಗೋಕುಲಚಂದ್ ನಾರಂಗ್ ೮೮ ವರ್ಷದವರಲ್ಲವೇ?

ಲಾಲಾಜೀ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಲಾಲ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಅವರು

ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್‌ರಾಯ್ ಅವರ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು, ಅನೇಕ ನಾಯಕರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದರು. ಡಾ. ಧರ್ಮಪಾಲರು ಶ್ರೀ ಲಾಲ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾರೆ:

“ಲಾಲಾಜೀ ತಾವು ಯಾವ ಆದರ್ಶಗಳಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದರೋ ಅದರ ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಪಾದನೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ದೇಶವಾಸಿಗಳ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ದೇಶಭಕ್ತರನ್ನು, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದೇ ಅವರ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಶ್ರೀ ಲಾಲ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಬಿದ್ದರು. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದರು.”

* * * *

೪. ವಿದೇಶೀ ಭಾರತೀಯರು ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಕಡೆ ದಾಸ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅಳಿಸಿ ಹಾಕಿದ್ದು ಭಾರತೀಯ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತ್ತು.

ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ವಲಸೆಗಾರರು ೧೮೩೦ರಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಾಲೋನಿಯಾದ ರೇಯೂನಿಯನ್(Re'union)ಗೆ ಹೋದರು. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಮಾರಿಷಸ್ ಭಾರತೀಯ ವಲಸೆಗಾರರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿತು.

ಭಾರತೀಯ ವಲಸೆಗಾರರಿಗೆ ಹೊಸ ಜಾಗಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ಎಂಬ ಆಸೆಯೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆತನನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ ಏಜಂಟ್ ಭಾರತೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತು- ಆತ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೆಲಸ ಇಷ್ಟೇ, ಪಗೋಡಾ ಮರವನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವುದು.

ಆತನಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಳಿಸಲಾದ ದಾಸರ ಬದಲು ತನ್ನನ್ನು ತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತ ಪದಶಃ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ.

ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಜನರನ್ನು ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ಆಫ್ರಿಕಾ ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಈ ವಲಸೆಗಾರರಿಗೆ ನೀಡಿದರು.

ಯೂರೋಪಿನ ಕಾಲೋನಿಗಳಿಗೆ ಬಂದ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ವಲಸೆಗಾರರು ಕೇರಳ, ಪುದುಚ್ಚೇರಿ ಹಾಗೂ ಚಂದ್ರನಾಗೋರ್‌ನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ದೇಶದವರ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಲು ಮಹಾತ್ಮರು ಸ್ವಲ್ಪ ತಮಿಳನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಾಯಿತು.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಾಂಧೀಟೋಪಿ

ಅವರು ಬೇಗ ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಲುಕಿದರು ಹಾಗೂ ಜೈಲುವಾಸ ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಆಗ ಅನ್ನಿಸಿತ್ತು- ಈ ಜೈಲುವಾಸವನ್ನು ವಲಸೆಗಾರರು ಎಂದೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು ಧರಿಸಿದ್ದ ಟೋಪಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಾಂಧೀಟೋಪಿಯಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಜನ ಈ ಗಾಂಧೀ ಟೋಪಿಯನ್ನು

ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಹೋರಾಟ ನೆನಪಿಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಹಾಗೆ ಬಂದ ವಲಸೆಗಾರ ಓದಿದವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತನ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದವರೆಲ್ಲ, ಮಹಾತ್ಮರಂತೆ, ಅವರ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲಸಗಾರರ ಜೊತೆ ಹೇಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಏಜಂಟ್‌ಗಳು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಮಾರಿಷಸ್ ಬಿಟ್ಟು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಗೆ ಹೋದರು.^೧

ಭಾರತೀಯ ಕೆಲಸಗಾರ ತನ್ನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಬೆಲೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ದೀಪಾವಳಿ, ಹೋಳಿಯಂತಹ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆತ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಭಾರತೀಯನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಅಂಗಡಿ ಆತನಿಗೆ ಬೇರೆಯೇ ಅಂಗಡಿಗೆಂತ ಸೌಕರ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯನು ನಡೆಸುವ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಮೋಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಅವನಿಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಶುದ್ಧವಾದ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಆಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಾತ್ಮರೂ ಸಹ ಆತಂಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಲೇ ರೇಡುಯು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಓಟ್ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಲಂಡನ್‌ನ ಸಸ್ಯಾಹಾರಿ ಸೊಸೈಟಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು ಜೀವನವಿಡೀ ಸಸ್ಯಾಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಕಠಿಣ ನಿಲುವು ತಾಳಿದ್ದರು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎಂತಹ ಆಹಾರ ಸೂಕ್ತ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಅವರು ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಧು ಆಂಡ್ರೋಸ್ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: “ಮದ್ಯಪಾನ, ಮಾಂಸಾಹಾರ ಹಾಗೂ ಹೊಗೆ ಸೇರುವುದು ಇವನ್ನು ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತೇನೆ...” ಅವರು ಕಾಕ್‌ಟೈಲ್ ಪಾರ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಹೊರಡುವವರಲ್ಲಿ ಕಡೆಯವರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೂ ಸಹ ಭಾರತೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಆಚಾರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬರೆದ ಮೊದಲ ಲೇಖನ ಭಾರತೀಯ ಹಬ್ಬಗಳ ಮೇಲೆ, ಆಹಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಆಗಿತ್ತು. ಅವರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಓದುಗ ಭಾರತೀಯರು ಹೇಗೆ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಯಾವ ರೀತಿಯ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಭಾರತೀಯನ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದರು. ಈ ಹಬ್ಬಗಳು ಭಾರತೀಯ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಂಗ್ರಹರೂಪವಾಗಿದ್ದವು. ಧರ್ಮದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದರು:

“ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಎಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡದಿರಲಿ ಯಾರೇ ಮಾಡಿರಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮದ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ.”

ಅವರು ಫೀನಿಕ್ಸ್ ಆಶ್ರಮದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದಾಗ ಭಾರತೀಯ ವಲಸೆಗಾರರಿಗೆ ಅತೀವ ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತು. ಭವಿಷ್ಯತ್ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಂತೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಣ್ಣು ಋಷಿಗಳು ಈಜಿಪ್ಟ್‌ಗೆ ಬಂದಂತೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಗೆ ಮಹಾತ್ಮರ ಆಗಮನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಆಶ್ರಮದ ವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಭಾರತದ ಭಾರತೀಯರ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರದ್ಧಾನಂದರು ತಮ್ಮ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದಾಗ. ಕರ್ಮವೀರ ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆರ್ಯಸಮಾಜವೇ ಈ ಹೊಸ ಉಪಾಧಿ ಪ್ರಚಲಿತಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಯಾರು ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಜನರ ಏಳಿಗೆಗೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನು 'ಮಹಾತ್ಮ' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ಶತಾಬ್ದಿ ಆಚರಿಸಿದ ಮಹಾತ್ಮ ಹಂಸರಾಜ ಒಬ್ಬರಾದರೆ, ಮಹಾತ್ಮ ಮುನ್ಶೀರಾಮ ಈ ಮಹಾತ್ಮ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿದ್ದರು. 'ದಿ ಸ್ಟೋರಿ ಆಫ್ ಮೈ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆರಿಮೆಂಟ್ಸ್ ವಿತ್ ಟ್ರೂಥ್'ನಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರು ತಾವು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆವಾಗಲೂ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಮಹಾತ್ಮ ಮುನ್ಶೀರಾಮ್ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

“ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಭೇಟಿ ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಮಹಾತ್ಮ ಮುನ್ಶೀರಾಮ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಗಾಧವಾದ ದೇಹದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾದರು. ಆ ಕ್ಷಣ ನನಗೆ ಹರಿದ್ವಾರದ ಗಲಾಟೆಗೆ ಈ ಗುರುಕುಲದ ಶಾಂತ ವಾತಾವರಣದ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತು.

“ಮಹಾತ್ಮರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಪರೀತ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ಆಸ್ಥೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲೇ ನಾನು ಮೊದಲಬಾರಿ ಆಚಾರ್ಯ ರಾಮ್‌ದೇವ್ ಜೀ ಅವರನ್ನು ಕಂಡೆ. ನನಗೆ ಅವರ ಶಕ್ತಿಯ ಅರಿವು ತಕ್ಷಣ ಆಯಿತು.”

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಯವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹಿರಿಯ ಭಾರತೀಯನ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನ್ನು ಆಡುವುದು ಸಹಜವಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯತನದ ಒಣ ಜಂಭವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಿಕ್ಕವರನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅವರ ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಗುಜರಾತೀ, ತಮಿಳು ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಲೇಖನಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದೂ ಯಾವ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನವನು ಯಾವುದೇ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆ ತನ್ನನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಹಾತ್ಮರ ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿ

ಅವರು ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿ ೧೯೦೧ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ೧೮೧೦ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಹೋಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವರು ವಾಸ್ತವ್ಯ ಹೂಡಿದ್ದರು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ೯೦೦೦ ಸಿಪಾಯಿಗಳ ಜೊತೆ ಈ ದ್ವೀಪವನ್ನು ತಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಮುಂಚೆ ಈ ಹೋಟೆಲ್ ಅನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿತ್ತು. ಆಗಿನ್ನೂ ಮಾರಿಷಸ್‌ಗೆ ಮೋಟರ್ ಕಾರು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸೇವೆಗೆ ನೀಡಲಾದ ಕುದುರೆ ಸಾರೋಟನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರವಾಸಿಗರು ನೋಡುವ ಸುಂದರ ತಾಣಗಳನ್ನು ಅವರು ನೋಡಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮಾರಿಷಸ್‌ನ ಭಾರತೀಯರು ಆ ಸಾರೋಟನ್ನು ಎಳೆದ ಕುದುರೆಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಸಹ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ- ಒಂದರ ಹೆಸರು ಗುಲ್‌ಮರ್ ಎಂದಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದರ ಹೆಸರು ರಾಬರ್ಟ್ ಎಂದಿತ್ತು. ಅವರು ೩೦ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೦೧ರಿಂದ ೧೯ ನವೆಂಬರ್ ೧೯೦೧ರವರೆಗೆ ತಂಗಿದ್ದರು.

ಅವರಿಗೆ ಪೋರ್ಟ್ ಲೂಯಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತ ಸಮಾರಂಭ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಪೋರ್ಟ್ ಲೂಯಿಸ್ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣವನ್ನು ಒಂದು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವರ ತಲೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಟರ್ಬನ್ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹ್ಯಾಟ್ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಸುಪ್ರೀಂಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದಾಗಲೂ ಎಲ್ಲರೂ ಹ್ಯಾಟ್ ಅನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರಾದರೂ, ಅವರು ಹ್ಯಾಟ್ ಧರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅವರು ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಈಗ ಪುನರುತ್ಥಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆವಾಗ ಇದ್ದ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಭಾಷಣದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದವು. ಈ ರೀತಿ ಪುನರುತ್ಥಾನಗೊಳಿಸಿದ ಭಾಷಣದಿಂದ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದೆಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ವಲಸೆಗಾರ ಈ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು.

ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ಭಾಷಣ ಒಬ್ಬ ಅತಿಥಿಯು ಆತಿಥೇಯನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆಡುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳಂತೆ ಕಾಣಿಸಬಹುದಾದರೂ, ನಂತರ ಅದು ಮಾರಿಷಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಯುವ ಗಾಂಧಿ ಸಾಕಷ್ಟು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪಡೆದಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. 'ದಿ ಕಲೆಕ್ಟಿಡ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಆಫ್ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ'ಯ ಮೊದಲನೇ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಮಾರಿಷಸ್‌ನ ಹೆಸರು ಮೂರು ಬಾರಿಬರುತ್ತದೆ.^೨ ನಲವತ್ತೆರವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಮಾರಿಷಸ್ ಆಲ್ಮನಾಕ್' ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಯ ಗಣಿಯೆಂದು ಇತಿಹಾಸದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಶತಮಾನದ ಕಡೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದು ಆಫ್ರಿಕಾಗೆ ಸಹ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತ್ತು. 'ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಟು ಮಿ. ಚೇಂಬರ್‌ಲೈನ್'ನಲ್ಲಿ ಅವರು ದೀರ್ಘವಾದ ಉದ್ಧರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಅವರು, ಅವರ ಕಟ್ಟಳೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲು ತುಂಬಾ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಮಾರಿಷಸ್ ಸರಿಯಾದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ೧೦-೧೦-೧೮೯೫ರಲ್ಲಿ ಮೋ.ಕ. ಗಾಂಧಿ ಹೀಗೆಂದು ಬರೆದರು:

“ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಭಾರತೀಯರು ಮತ್ತು ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬೀರಲು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಅಗಾಧ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಹೂಡಿರುವ ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಹ ಅವರು ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಲ್ಲ. ನೇಟಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಹ - ಎಲ್ಲಿ ಅವರು ೪೦ ಸಾವಿರವಲ್ಲದೆ, ೪ ಲಕ್ಷವಾಗಿದ್ದಾರೋ- ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತಹ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ತೋರಿಲ್ಲ.”

ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:

“ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನಿತರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಭಾರತೀಯರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಇದೆ. ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಭಾರತೀಯರು ನೇಟಾಲ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯರಂತೆ ಒಂದೇ ವರ್ಗದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.”

ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಂಗುಲಪಟ್ಟಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಳತೆ ಮಾಡಿದೆವು. ಅವರು ಹೊಗಳಿಗಾರರಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ತಮ್ಮದಿರುವ ಶ್ರೋತೃಗಳಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ಸಹ ಅವರು ಸತ್ಯ, ಸರಳತೆ, ನೇರ ಮಾತಿನ ಹಳ್ಳಿಗನಂತೆ ಕಂಡು ನಮ್ಮ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾರಿಷಸ್ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಬಹುಹೆಚ್ಚಿನ ಸಕ್ಕರೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಭಾರತೀಯರು ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ದ್ವಿಪಕ್ಷ ಭೇಟಿಯಿತ್ತ ಎರಡು ದಶಕಗಳ ನಂತರ ಅವರು ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಷನರಿಗಳನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದರು. ಅವರು ಇನ್ನಿತರ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿಯಿಂದ ಲ್ಯಾಂಕಾಷೈರ್‌ನ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದಿದೆ ಎಂದಾದರೆ ಮಾರಿಷಸ್ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಅದು ಸತ್ಯ ಎಂದಿದ್ದರು ಅವರು:

“ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಲೋನಿ ನೇಟಾಲ್ ತನ್ನ ಸಕ್ಕರೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಮಾರಿಷಸ್‌ನಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಕ್ಕರೆಯ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಎಂತಹ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಡೆಸಿದೆ ಎಂದರೆ, ಅದು ಭಾರತವನ್ನು ಯಾವುದೇ ತೆರಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಅದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಆಹಾರವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು, ಅದನ್ನು ಈ ನಾಡಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು”.

ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಮಾರಿಷಸ್ ಭಾರತೀಯರ ಕೊಡುಗೆಯಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಸಕ್ಕರೆಯ ದ್ವಿಪಕ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಮಾರಿಷಸ್ ಪ್ರವಾಸ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತೆಂದರೆ, ಮಾರಿಷಸ್ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಈಗ ಬರೆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರವಾಸದ ವಿವರ ಬಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಓದುಗ ತೃಪ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ಬಡವರ, ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರ ಬಗ್ಗೆ ಆಕರ್ಷಿತ ರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಇಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಚೀನಿಯರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೂ ಭೇಟಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಭಾರತೀಯರಂತೆ ಏಷಿಯಾ ಖಂಡದಿಂದ ಬಂದು ಈ ಬಂಧುಗಳೂ ಸಹ ತೀರಾ ಬಡವರಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮಂತರು ನೀಡಿದ್ದ ರಾಜಭೋಗ ಅವರಿಗೆ ಹಿತವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅವರು ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕಳೆದ ಮೂರು ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು-ಮೂರು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಅವರು ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದರು. ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಡಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ತಮಿಳಿನವನ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಇಲ್ಲ ಟಮಾರಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಲಪಾತದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಚೆಂಟಿಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಆತಿಥೇಯನಿಗಿಂತ ಆತನ ಮನೆಯ ಸೇವಕ ಅವರಿಗೆ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದ. ಆ ಸೇವಕ ಒಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನಾಗಿದ್ದ. ಆತನ ಹೆಸರು ಸಗಮ್. ಆತ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಭಾರತೀಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದ್ದ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು 'ರಾಮಚರಿತಮಾನಸ'ದ ತುಳಸಿದಾಸರು ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಯುವ ವಕೀಲ ತಮ್ಮ ಕಿವಿಯನ್ನು ತಾವೇ ನಂಬದಂತಹವರಾಗಿದ್ದರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಮಾರಿಷಸ್‌ನವರು ಬಂದು ಭೇಟಿಯಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ತಾವು ಮಾರಿಷಸ್‌ಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಹೋಗಿದ್ದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದಷ್ಟು ದಿನ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ೧೮೯೪ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ ಅಸ್ತಿಭಾರ ಹಾಕಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಕೆಲಸ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವಂತೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರ ಬಾರದು ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು.

ಬೃಹತ್ ಭಾರತ ಭಾರತಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕಾಣಿಕೆ

ಆಗ್ಗೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಅನಾವರಣವಾಗಿತ್ತು. ಬೃಹತ್ ಭಾರತ, ಭಾರತಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮಹತ್ವದ ಕಾಣಿಕೆ ಎಂದರೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ.^೪ ಅದೊಂದು ಕಾಲವಿತ್ತು- ಬ್ರಿಟಿಷರು

ವಿದೇಶಿ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ತೊಂದರೆ ನೀಡುವವರು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ ಕಾಲವೊಂದಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದರು:

“ತಮ್ಮ ಮೂಲ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗುವ ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು, ತಮ್ಮ ಘನವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಭಾರತೀಯರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿದೇಶೀ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಹುಟ್ಟಲು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಹುಟ್ಟಲು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇಚ್ಛೆ ಬರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.”

ವಿದೇಶಿ ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ತಮ್ಮವನೊಬ್ಬನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾರತೀಯ ನಗರಕ್ಕಿಂತ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರಲು ಇಚ್ಛಿಸುವಂತೆ ಬಾಪೂಜಿ ಸಹ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷದ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ಭಾರತೀಯರು ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಾತ್ಮರು ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಅವರ ಪುರಾತನರಂತೆ ಸರಳ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು, ಇಂಡಿಯನ್ ನ್ಯಾಶನಲ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನೂ ಹಳ್ಳಿಯವನಂತೆ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದರು. ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತು, ನಿಮ್ಮ ಬೃಹದಾಕಾರದ ದೇಹ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣಲಿ. ಅದು ಅವರಿಗೆ ಗೌರವದ ಮಾತಾಗಬೇಕು. ಯಾರು ಅವರನ್ನು ಕಡಿಮೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೀಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದು ಸತ್ಯವಲ್ಲ. ಮೋ.ಕ.ಗಾಂಧಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರು ಆಫ್ರಿಕಾ, ಭಾರತ ಮತ್ತಿತರ ದೇಶಗಳ ಜನರನ್ನು ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರ ಅಭಿರುಚಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇಂದೂ ಸಹ ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಬೃಹತ್ ಸಮಾರಂಭಗಳು ದೂರದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮಾರಿಷಿಯನ್ನರು ತಮ್ಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ದಿವಸವನ್ನು ಲಾಲ್‌ಮಟ್ಟೀ ಎಂಬ ಪೂರ್ವ ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಾಂಧೀ ಜಯಂತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಹಳ್ಳಿ ಲಾವೆಂಚರ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಈ ಬೃಹತ್ ಸಮಾರಂಭಗಳ ಎದುರು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಮಾರಂಭಗಳು ಪೇಲವವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಅಸಹಜವಾದ ರೂಪ ಹಳ್ಳಿಯವರನ್ನು ದೂರ ಇಡುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಡಿನ ಜನರ ಮೇಲೆ ಅವು ಏನೂ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿದೇಶವೊಂದರಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅರಿಯಲು ಈ ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ನೋಡಿದರೆ, ಆತನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ದೊರಕುವುದು ಖಂಡಿತ.

ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾ ಅವರಂತೆ ಮಹಾತ್ಮರು ಸಹ ಭಾರತದಿಂದ ಹೊರಗೆ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಹೂಡುವುದನ್ನು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಗೆ ಹೋದದ್ದು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಆಗಿ ಅವರು ಆಫ್ರಿಕಾಗೆ ಬಂದಾಗ ತಮ್ಮ ಸ್ವದೇಶೀಯರು ಪಡುತ್ತಿರುವ ಪಾಡು ಅವರನ್ನು ಎರಡು ದಶಕಗಳು ಅಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದ ನೌಕೆ ಎಸ್.ಎಸ್.ನೌಶೇರಾ ಪೋರ್ಟ್ ಲೂಯಿಯಲ್ಲಿ ಲಂಗರು ಹಾಕಿದಾಗ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಇಳಿದಿದ್ದರು. ಅವರ ಭೇಟಿ ರಚೆಗೆಂದು ಬಂದ ಭೇಟಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೊಂದು ವೇಳೆ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಈ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ೨೧ ದಿನಗಳನ್ನು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕಳೆದಿದ್ದರು. ಅವರು ‘ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸರಿಯಾದ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿಕೊಂಡರು.’ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು- ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಿ.ಭೋಲಾ ಮತ್ತಿತರರು- ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದ್ದರು, ಹಳ್ಳಿಗರ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು; ಚೀನಿ ಅಂಗಡಿಯವರು ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಜಟಕಾಗಾಡಿಯವರು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇವರೆಲ್ಲರ ಜೊತೆ ಅವರು ಸಂಭಾಷಿಸಿದ್ದರು. ದೀನದಲಿತರ ನಡುವೆ ಅವರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಭಾಷಣೆ ಅಂತಹ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಫ್ರೆಂಚ್‌ನವನು

ಭಾರತದ ಪುದುಚ್ಚೇರಿಯಂತೆ, ಮಾರಿಷಸ್‌ನ ಭಾರತೀಯರು ಕಾರ್ಯ ಕುಶಲತೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಫ್ರೆಂಚ್ ಅನ್ನು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕರನ್ನು ಓದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಫ್ರೆಂಚ್ ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲವಿದ್ದು, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಹೂಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆದರು- ‘ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಕಾಟೇಜ್’^{೩೮} (ಒಂದು ಭಾರತೀಯ ಗುಡಿಸಲು). ಮಹಾತ್ಮರು ಆಗ್ಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆಗ ಒಬ್ಬ ಫ್ರೆಂಚ್‌ನವನು ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ. ಬಾಪೂಜಿಯವರಿಗೆ ಈ ಕಥೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇದೆ ಎಂದನ್ನಿಸಿತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕ ಬರ್ನಾರ್ಡ್‌ ಡಿ ಸೇಂಟ್ ಪ್ಯೇರ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಒಬ್ಬ ಯೂರೋಪಿನ ವಿದ್ವಾಂಸ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ್ದ. ಆದರೆ ಆತನಿಗೆ ಭಾರತದ ಮಹಾಮಹಿಮರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ನಿರಾಶೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಆತನ ಜ್ಞಾನದಾಹವನ್ನು ತೀರಿಸಿದ್ದನು.

ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಡಿ ಸೇಂಟ್ ಪ್ಯೇರ್ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಗಾಂಧೀ ತತ್ವಾಧಾರಿತಗಳಿಗೆ ಒಲಿದಿದ್ದವರು.

ಅವರ ಕಥೆ ಮರೆಯಲಾರದಂತಹ ಕಥೆ. ದಿಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ವಿಷಯನ್ನರಿಗೆ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಹೇಳಿದರು, ಅವರು ನಿಜವಾದ ಭಾರತವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಹಿಂತಿರುಗಬೇಕಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವುಂಟಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ, ಅವರಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪರಿಚಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಪೂಜೀ ನಿಧನರಾದರು. ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೪೭ರ ಕಡೆಯ ವಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ನೇರವಾಗಿ ನುಡಿದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ: 'ನೀವು ನಿಜವಾದ ಭಾರತವನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳು ನಿಜವಾದ ಭಾರತವಲ್ಲ.' ಹೋರೇಸ್ ಜಿ. ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದ್ದರು: "ಶ್ರೀ ಗಾಂಧೀಯವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಳ್ಳಿಯವರ ಜೊತೆ ಇರಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರು."

ಹಸುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ

ವೇದಕಾಲದಿಂದ ಭಾರತೀಯರು ಹಸುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ತಾಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಯವರು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಪುಷ್ಟಿ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕವಿ ವಿಕ್ಟರ್ ಹ್ಯೂಗೋ ಮಹಾತ್ಮರ ಸಮಕಾಲೀನನಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಹೊಗಳಬೇಕು ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹ್ಯೂಗೋ ಹಸುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸುವುದು ಸಂಗತ:

"ಅಲ್ಲೊಂದು ಹಸುವು ಇತ್ತು, ಕತ್ತಿಗೊಂದು ಹಗುರ ಗಂಟಿಯಿತ್ತು,
ಅಗಾಧ, ಅದ್ಭುತ, ಕೆಂಪು ಬಿಳಿ ಪಟ್ಟಿಯಿತ್ತು-
ಮೃದು, ನಯ, ಸಹನೆಯ ಅದು ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿತ್ತು
ಮಕ್ಕಳು ಅದರ ಸುತ್ತ ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಲು ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು.
ಅದರ ಮೇಲೆ, ಕೆಳಗೆ, ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗರು ನೇತುಬಿದ್ದು
ಗೋಲಿಗಿಂತ ಬಿಳುಪು ಹಲ್ಲು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದು,
ಕೆಂಪು ತುಟಿ, ಕೆದರಿದ ಕೂದಲು, ಮೈಕೆಂಪಾಗಿದ್ದು,
ನಗರದ ಹೊರವಲಯದ ಗೋಡೆಗಿಂತ ಬಣ್ಣವಿತ್ತು.
ಹುಡುಗರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಜೋರಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದು,
ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗರು ಸೇರುವುದು ಬಹುಮಾನವೆಂಬಂತಿತ್ತು.
ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿ, ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದು
ಅತ್ತಿತ್ತ ಕಳ್ಳನೋಟವನ್ನು ಬೀರಿ, ಒಡತಿ ಡಾಲ್ ಬಂದಳಾ ಎಂದು
ಅವರ ತುಟಿಗಳು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ನೋವು ತರುತ್ತಾ,

ಅವರ ಬೆರಳುಗಳು ವ್ಯಸವಾಗಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅದುಮುತ್ತಿದ್ದು,
ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ ಮೊಲೆ, ಅದರ ಸಹಸ್ರ ಧಾರೆಗಳು,
ಅಮೃತವನ್ನು ಹೊರಚಿಲ್ಲಿ ಅವರ ನಗುವಿನ ಕಾರಂಜಿಗೆ ಚಿಮ್ಮಿತ್ತು,
ಹೀಗೂ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯ ತಾಯಿಯಂತೆ ಕೊಡುತ್ತಾ, ಕೊಡುತ್ತಾ
ಜಾಗ ಬಿಟ್ಟು ಕದಲದು."

ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾರತೀಯ ಹಳ್ಳಿಗನಿಗೆ ಇರುವಂತೆ ಹ್ಯೂಗೋವಿಗೆ ಸಹ ಹಸು ತಾಯಿಯಂತೆ.

ಹಸುವನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ನೋಡುವ ಭಾರತೀಯನನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.^೬ ಗಾಂಧೀಯವರನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಭಾವಿಸುವವರೂ ಸಾಕಷ್ಟಿದ್ದರು. ಕಾರಣ, ಆತ ಭಾರತದ ಸಾವಿರಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಳ್ಳಿಗನಂತೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲ ಭಾರತೀಯರು ವಲಸೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದರೂ, ಅವೂ ಸಹ ಭಾರತೀಯ ಹಳ್ಳಿಗಳಂತೆ. ಬೃಹತ್ ಭಾರತ ಎಂಬ ಮಹಾತ್ಮರ ಕಲ್ಪನೆ ನಿಜವಾದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತೀಯ ನಗರಗಳಿಗಿಂತ ದೂರವಾಗಿತ್ತು. ಈ ನಗರಗಳಿಂದ ಬರುವ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಆಮಂತ್ರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಸತ್ಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಾಪೂಜೀ ಭಾರತದ ಭಾರತೀಯರಾಗಿ ವಿದೇಶದ ಭಾರತೀಯರಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅರಿವನ್ನು ಅವರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಸರಳ ಜೀವನ, ಹಿರಿಯ ಆಲೋಚನೆ' ಎಂಬ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿದ್ದು, ಅದು ಪುಸ್ತಕವಲ್ಲ, ಬಾಲಿಶವಾದದ್ದು ಎಂದು ದೂರ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೆ ಸೆಲೆಯಾಗಿ ಅವರು ಬೃಹತ್ ಭಾರತದ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಭಾರತದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಇರುವ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಮಹಾತ್ಮರ ಅರ್ಥ ಹಿರಿದಾದದ್ದು. ಅವರ ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮಹಾತ್ಮರ ಬೃಹತ್ ಕೊಡುಗೆಗೆ ಸಣ್ಣ ಪ್ರತ್ಯರ್ಪಣೆ.

ಬಾಪೂಜೀಯವರಿಗೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಹಜವಾಗಿ ಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ 'ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಕಾಟೀಜ್' ಕಥೆಯ ಲೇಖಕರು ಯಾರು ಎಂಬುದು ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಥೆ ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು, ಅವರು ಮೆಚ್ಚಿದರು. ಅದಲ್ಲದೆ ಅದರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಅವರು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರು ಅದನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದರ ಅರ್ಥ ಎಂದರೆ, ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳು ಹೊರ ಬರಬಲ್ಲವು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪಿದ್ದರು.

ನಂತರ ಲಾನ್ಸಾ ಡೆಲ್ ವಾಸ್‌ಟೋ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿಯವರ ಮೇಲೆ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದರು. ಅವರು ಮತ್ತೊಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಂತ ವಿನೋಬಾರವರ ಮೇಲೆ ಬರೆದರು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಜನತೆಗೆ ಇದರಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ನಾಡು ಗೌರವಿಸುವಂತಹ ಜನರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಗೌರವಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಾಕೂರ್ ಮತ್ತು ಗಾಂಧೀ, ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ ಮತ್ತು ವಿನೋಬಾ. ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವವರೂ ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿದ್ದರು.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

೧. ನೇಟಾಲ್‌ಗೆ ಭಾರತೀಯ ವಲಸೆಯನ್ನು ೧೮೭೪ರಲ್ಲಿ ದೃಢೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. ನೇಟಾಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯರ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದಾಗಿ ಮಾರಿಷಸ್‌ನಿಂದ ಮತ್ತೆ ನಂತರ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾರತದಿಂದ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಎಚ್.ಎಸ್.ಎಲ್. ಪೊಲಾಕ್ ಅವರ ಕೃತಿ ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧಿ (ಓಡಾಮ್)
೨. ನೋಡಿ: 'ಕಲೆಕ್ಟೆಡ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಆಫ್ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀ', ಭಾಗ ೩
೩. 'ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಸ್ ಐಡಿಯಾಸ್'; ಸಿ.ಎಫ್. ಆಂಡ್ರೂಸ್, ಲಂಡನ್, ೧೯೪೯, ಪು. ೧೨೫.
೪. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಹೊಸತರಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಿಲ್, ೧೯೧೫ರ ಹಿಂದು ಪತ್ರಿಕೆ; ಪ್ರವಾದಿಯಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿತು; "ನಮಗೆ ಗಾಂಧಿಯವರು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ."
೫. ಬರ್ನಾರ್ಡ್‌ನ ಡಿ ಸೇಂಟ್ ಪ್ಯೇರ್, ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಬಿ.ವಿಷ್ಣು ದಯಾಲ್ ಅವರು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೫೯ರ ಕಲ್ಕತ್ತ ರೆವ್ಯೂದಲ್ಲಿ ಬರೆದರು.
೬. ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಅರಿತ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರಿಂದಾದರೆ ಎಂದು ಎಮ್.ಎನ್. ಬ್ರೈಲ್‌ಫೋರ್ಡ್ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ: "ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರವಚನ ಸಂತ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ನೀಡಿದ ಪ್ಯೇರ್ ಗೋವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಂಧಿಯವರ ಗೌರವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ."

* * * *

೫. ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಶಕ್ತಿ

ರಾಜ ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ಸೋದರಸಂಬಂಧೀ ಪ್ರತಿ ಪಾಂಡವರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ನೀಡಲು ಸಿದ್ಧನಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ದೆಹಲಿ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದಾಗ ಅಥವಾ ಆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರದಿದ್ದಾಗ ದುರ್ಯೋಧನನ ನೆನಪು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಡುಗೆ ದಾನಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವೇದವು ಒಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸನಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ವಿದ್ವಾಂಸ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:

"ಕೈಕೊಡುಗೆ ದೊರೆಗಳ ಐಶ್ವರ್ಯ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ;

ಅದೇ ಕೊಡದಿರುವವನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವವರು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅತ್ಯಂತ ದಯನೀಯವಾಗಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಾ

ಬರುವವನಿಗೆ ಎದೆಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ

ಮಾಡುವವರು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಚೊತೆಗಾರನಿಗೆ, ಒಡನಾಡಿಗೆ ಆಹಾರ ಬೇಡಿಬಂದಾಗ

ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವವನು ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಲಾರ...

ಶ್ರೀಮಂತನಾದವನು ಬಡವನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಲಿ;

ಉದ್ದದ ದಾರಿಯ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಕಣ್ಣು ತಗ್ಗಿಸಲಿ.

ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಇಂದು ಒಬ್ಬನದಾದರೆ, ನಾಳೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬನದು,

ಚಕ್ರದ ಗಾಲಿಯಂತೆ ಎಂದೆಂದೂ ತಿರುಗುವಂತಹದು.

ಉಳುವ ರೈತ ಆಹಾರ ನೀಡಲು ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ;

ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲುಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಮೌನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗಿಂತ ಆಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೇಲು;

ಕೈ ಕೊಡುಗೆ ದಾನಿಯು ಕೊಡದವನಿಗಿಂತ ಮೇಲು."

ಮತ್ತೊಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥ ಬೈಬಲ್‌ನಲ್ಲೂ ಇಂತಹದೇ ಮಾತುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ:

“ನಾನು ಹಸಿದಿದ್ದೆ, ನೀನು ಆಹಾರ ನೀಡಲಿಲ್ಲ; ನಾನು ಬಾಯಾರಿದ್ದೆ, ನೀನು ನೀರು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

“ನಾನು ಅಪರಿಚಿತ ಎಂದು ಒಳಗೆ ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲ; ನನ್ನನಾಗಿದ್ದ ನನಗೆ ಬಟ್ಟೆ ನೀಡಲಿಲ್ಲ.

“ನಾನು ರೋಗಿಯಾದೆ, ಕಾರಾಗೃಹವಾಸಿಯಾದೆ, ನೀನು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.” ಸಂತ ಮ್ಯಾಥ್ಯೂ XXV.೪೨, ೪೩.

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಹಾಭಾರತದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿರಬಹುದು.:

ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದವನು ಒಬ್ಬ ರಾಜನಾಗಿದ್ದ. ಜನ ಬೇರೆಯ ವಿಧವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿನೋಬಾರವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಜನ ಬೇರೆ ರೀತಿ ಆಲೋಚಿಸಲು ತೊಡಗಿದ್ದರೆ, ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದ್ದಂತೆ. ದೂರದ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನಿಂದ ಲ್ಯಾಂಞಾ ಡೆಲ್ ವಾಸ್ಕೋ, ಬ್ರಿಟನ್‌ನಿಂದ ಹಲ್ಲಂ ಟೆನಿಸನ್ ಆಚಾರ್ಯರ ಜೊತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಕಳೆಯಲು ಬಂದರು. ಆಗ ಭೂದಾನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಲ್ಯಾಂಞಾರವರ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕೃತಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ಭಾಷಾಂತರವಾಗಿದೆ.

ಫ್ರೆಂಚ್ ವಿನೋಬಾ

ಒಂದು ಸುಂದರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಬ್ಬೆ ಪ್ರಿಯರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಸಂತಸದ ಸುದ್ದಿಯಾಯಿತು. ಅವರು ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದರು. ಇದೇ ಅಬ್ಬೆ ಇಂದು ಫ್ರೆಂಚ್ ವಿನೋಬಾ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿನೋಬಾರಂತೆ ಅಬ್ಬೆ ಸಹ ಗಾಂಧಿಯವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಾನದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೊಮ್ಮೆ ಬರೆದರು:

“ಬಡವನಾದ ಮನುಷ್ಯ ಕ್ರಿಸ್ತ, ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅಥವಾ ಗಾಂಧಿಯ ಹಾಗೆ ಎದೆಗಾರನಾಗಿ ಎದ್ದುನಿಂತು, ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಜನರಿಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಂತೋಷ ಎಂಬುದು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ದೊರೆಯುವ ಆನಂದ, ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಆತನಿಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಕಾರಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ, ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆತನ ಸಾವಿನಿಂದ ಆತನ ತತ್ತ್ವ ಕೂಡ ಮಣ್ಣುಪಾಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ.

ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಇರುವ ಭಿನ್ನಮತ ಯುದ್ಧಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ ಎಂದಲ್ಲ. ಅದರೆ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವೆ ಇರುವ ಗುಣ- ಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದು ಹಾಗೂ ಅಸತ್ಯವಾದದ್ದು- ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಂಘಿಕ ರೂಪ ಕೊಟ್ಟು ಹಿಂಸೆಯ ಮೂಲಕ ಜನರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು... ಈ ಹಿಂಸೆ ನಮಗೆ ಕಲಿಯಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ಅರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ನಾವು ನಮಗೆ ಸತ್ಯವಂತರಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಶ್ರುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗಷ್ಟೇ ಇಡೀ ಸಮುದಾಯ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಂತಿ ಎಂಬುದು ಆಗ ನಿಜವಾಗುತ್ತದೆ.”

ಭಾರತದಂತಹ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿನೋಬಾರವರ ಗೆಲುವು ಅವರು ಜನರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದೇ ಕಾರಣ. ಅವರು ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳ ಬಳಿ ಸುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ಬದಲು ನಡೆಯಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಮಾರಿಷಸ್‌ನ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಕರುಣೆ

ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟನ್ ಕಾಲೋನಿಗಳಿಗೆ ವಸತಿ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋದವರು ಭಾರತೀಯ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು. ಭಾರತೀಯ ವಲಸೆಗಾರರು ಸಂತೋಷವಾಗೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಮಾರಿಷಸ್‌ನ ಕಬ್ಬಿನಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿದಿತ್ತು. ತಕ್ಷಣ ಅವರು ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಇಲ್ಲೇ ಇರುವುದು ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆಯ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ.

ಗಾಂಧಿಯವರ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಗುರುತನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ವಿನೋಬಾರವರು ನಡೆದು ಬಂದಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ. ವಿನೋಬಾ ಭಾರತದ ಆತ್ಮ ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಅವರಿಗೆ ತಲೆ ಬಾಗಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಕೇಳಿದಕ್ಷಣ ರೋಮಾಂಚನಕಾರಿ ಕ್ಷಣ. ನಾವು ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೇನೋ ಎನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತವಷ್ಟೇ ಇಂತಹ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬಲ್ಲದು. ಆ ದಿನದಂದು ಭಾರತ ತಾನು ಭಾರತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜರಿಗಿಂತ ನಾವು ಸಾಧುಸಂತರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಪವಾಡಸದೃಶ ಕೆಲಸಗಾರರಾದ ವಿನೋಬಾರವರು ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪಾದಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ವರ್ಷವೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಹಿಂದಿ ವಿರೋಧಿ ಚಳವಳಿಗೆ ಅಂತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಆಗ ಈ ಆಧುನಿಕ ಸಂತರು ಭಾರತದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರು. ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು, ಈ

ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಭಾವನೆಗಳ ಬದಲು ತರ್ಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರ ಮಾತು ಸರಿ ಎನ್ನಿಸಿತು. ತೊಂದರೆಯಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ನೆಲಸಿತು. ಅವರ ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿ ವ್ಯವಹಾರ ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯವನ್ನು ತಟ್ಟಿತ್ತು.

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಭೂದಾನ

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಚಳವಳಿಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಯವರು ಕಾರಣಕರ್ತೃಗಳಾದರೆ, ಭೂದಾನದ ಚಳುವಳಿಗೆ ಸಂತ ವಿನೋಬಾರವರು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದರು.

ವಿನೋಬಾರವರ ಹಿರಿಯರು ಮಹಾತ್ಮರ ಸಮಕಾಲೀನರು. ಅವರು ಎರಡು ಪೀಳಿಗೆಯವರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರು- ಒಂದು ಪೀಳಿಗೆ ಗುರುವಿನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಶಿಷ್ಯನ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿ ಹಾಗೂ ಡಾ. ಸಿ.ಪಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರು ಈ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಇಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ವಿನೋಬಾರವರನ್ನು ಅವರ ಜೊತೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಅದು ಸಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಯ್ಯರ್ ಯುವಕರಾಗಿದ್ದರು. ಹಾಗೂ ಅವರು ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅದರ ಪ್ರಧಾನ ನಾಯಕರಾದ ರಾಜಾಜಿ ಮತ್ತು ವಿನೋಬಾಜೀ ಇಂದೂ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಹೊಸ ಅರ್ಥ ನೀಡುವ ಹಳೆಯ ಪದಗಳು

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾರವರು ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ನೀಡುವ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅವರುಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಅಂದರೆ ವಿದ್ವಾಂಸ, ಸಂತ ಹಾಗೂ ರಾಜಕಾರಣಿ ಈ ಮೂರು ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಬಹುಶಃ ಡಾ. ಸಿ.ಪಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರಷ್ಟು ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ ಇರುವವರು ಯಾರೂ ಇರಲಾರರು. ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ಡ್ಯೂಮನು ಇತರರು ಬರೆದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ಹಸ್ತಾಕ್ಷರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಎಂಬುದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿವರ.

ಗೀತೆ ಮತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ವಿನೋಬಾರವರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಪ್ರಾಚೀನರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುವಂತಹದು. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದದ ಮೇಲೆ ಅವರು ನೀಡಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾರವರು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದಲಿತರ, ಬಡವರ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಅತಿ ಆಪ್ತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವರು ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಚಾರ್ಯರು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಭಾಷಣಗಳ ಸಾರಸಂಗ್ರಹವೇ ಅವರ ಕೃತಿಗಳು. ಸಾಧಾರಣ ಜನತೆ ತಮ್ಮ ಒಳಿತನ್ನು ಆಶಿಸುವವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಮಗುವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ, ಹಿಂದೀ (ಅಷ್ಟೇಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ) ಒಳಿತಾಗುವುದಕ್ಕೆ 'ಸುಖ' ಎಂಬ ಪದದ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ 'ಖ' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ 'ಆಕಾಶ' ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಇರುವ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾ, ಯಾರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇದೆ ಎಂದು ಭಾವನೆಯಿದೆಯೋ ಅಂತಹವರು ಆದಷ್ಟು ಆಕಾಶದ ಕೆಳಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ವಿಚಾರವಾದಿಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಿಮುಖರಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಗಾಧವಾದ ಹೆದರಿಕೆ ಇರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಅವರು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಕಾರುಗಳ ನಾಲ್ಕು ಗೋಡೆಗಳ ಒಳಗೆ ಕುಳಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಚೇರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಿರುವಿ ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆದು, ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ತೀರಾ ಸುಸ್ತಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಟ್ಟ ಜಾಹೀರಾತಿನ ಫಲಕಗಳು ವಿಶೇಷವಾದ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಕಂಡವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಿನಿಮಾ ನೋಡಲು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅರಗದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿಂದ ನಂತರ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಸಿನಿಮಾ ಹಾಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಬೇರೆಯವರಿಗೂ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ಅವರು ತಾವು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾರೆ. "ಒಂದು ಚಿಟಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯೋಗ, ಒಂದು ಬಂಡಿ ಹೇಳಿಕೆಗಿಂತ ಮೇಲು." ಅವರು ತಿರುಗಾಡುವ ಅಧ್ಯಾಪಕರಲ್ಲವೇನು? ಹಲ್ಲಮ್ ಟೆನ್ನಿಸನ್ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸಿದ್ದರೆ, ಆತ ಸಹ ಅವರಂತೆ ಹೊರಗೆ ಬರಬೇಕು.

ಮಾರಿಷಸ್‌ನ ಜನರು ಆಚಾರ್ಯರ ಕಡೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರ ದೇಶ ಇಂದ್ರನ ವನದಂತೆ ಇದೆ. ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲೂ ನಗುವ ಸಮತಟ್ಟಾದ ಪ್ರದೇಶ, ಸುಂದರವಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳು, ಸೊಗಸಾದ ಸರೋವರಗಳು, ನದಿಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಹಾಗೂ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕ ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಡೆ ಸೈಂಟ್ ಪಿಯರೆ ೧೮ನೇ ಶತಮಾನದ ಎರಡನೇ ಅರ್ಧಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತಂಗಿದ್ದರು. ಅವರು

ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿ 'ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜಿನಿಯಾ'ದಲ್ಲಿ ಈ ಸುಂದರ ದ್ವೀಪವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾಂಟೈನೆ ಅವರು ಯೂರೋಪಿನ ಜನತೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಕಾಡು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸೈಂಟ್ ಪಿಯರೆ ಮತ್ತಿತರರು ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ರೋಸೆ, ಬರ್ನಾರ್ಡ್‌ನ್, ಚಾಟ್ಯುಬ್ರಿಯಾಂಡ್ ಮತ್ತಿತರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕರನ್ನು ಓದಿದ ನಂತರ ಯೂರೋಪಿನ ಜನತೆಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಆಚಾರ್ಯರು ನಗರಗಳಿಗಿಂತ ಕಾಡನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು.

'ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಕಾಟೇಜ್' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರ್ನಾರ್ಡ್‌ನ್ ಅವರು ಹೇಗೆ ಒಬ್ಬ ಯೂರೋಪಿನ ಪ್ರಜೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪಡೆದ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈಗ ನಾಗರಿಕತೆ ನಮಗೆ ಸುಖವನ್ನು ತರುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿರುವಾಗ ವಿನೋಬಾರವರ ಸಂದೇಶ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು.

ಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಅಲ್ಲಿಯ ಬಡವರ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಯತ್ತಿನಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು ಇದ್ದರು ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಜೆಸ್ಸಿ ಕಾಲಿಂಗ್ಸ್ (೧೮೩೧-೧೯೨೦) ಮತ್ತು ಜಾರ್ಜ್ ಸ್ಮಿತ್ (೧೮೩೧-೧೮೯೫) ಇವರು 'ಮೂರು ಎಕರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹಸು' ಎಂಬ ನಾಣ್ಯಾಡಿಯನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದರು. ಅದರ ಅರ್ಥ ಒಬ್ಬ ರೈತ ಒಂದು ಹಸುವನ್ನು ಮೂರು ಎಕರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಸಂತೋಷವಾಗಿರಬಲ್ಲ ಎಂದು.

ಭಾರತದ ಜನತೆಯನ್ನು ಅವರು ಹಸುವನ್ನು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಜೀವಿಯಾಗಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಹೀಗೆಳೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಜೀವಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಲ್ಲಿಸುವ ನ್ಯಾಯ.

ವಿ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಎಂಬುವರು 'ದಿ ಹಿಂದೂ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಪತ್ರದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆಕೆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ:^೧

“ಹಿಂದೂ ದೇವತೆ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಪಾಲಕನಾಗಿದ್ದ. ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ, ಗೋವನ್ನು ಮೇಯಿಸುವುದೇ ಆತನ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿತ್ತು... ಸಹನೆ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ ಹಿಂದೂ ಮತದ ಮೂಲಗುಣಗಳು. ಅವರು ಈ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು

ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಭಗವಂತನ ಬರುವಿಗೆ ಸಹನೆಯಿಂದ ಕಾಯಬಲ್ಲರು. ನಾನು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಪಂಡಿತ ನೆಹರೂರವರಿಗೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಏನೆಂದರೆ, ಅವರು ಅಹಿತಕರವಾದ ಇಂತಹ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡದಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇದರಿಂದ ನಿಷ್ಣಾವಂತ ಹಿಂದೂಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ.”

ಮೂರು ಎಕರೆ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಹಸುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಯಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಖವಾಗಿ ಜೀವಿಸಲು ಬೇಸಾಯಪ್ರಧಾನವಾದ ಭಾರತ, ಮಾರಿಷಸ್‌ನಂತಹ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ನಮ್ಮ ದುಃಖಕ್ಕೆ ನಾವೇ ಕಾರಣರು.

ಆಚಾರ್ಯರು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ನಾವೇ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸಮಾಜದ ಮಹಾ ಸದಸ್ಯರು ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಹೊರರೂಪದ ತೋರಿಕೆಗೆ ನಾವು ಮಹತ್ವ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅಂತಹ ತೋರಿಕೆಯಿಂದ ಉಪಯುಕ್ತ ಸದಸ್ಯರಾಗುತ್ತೇವೆಯೇ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ.

ಆದರೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಹಳೆಯ ಪದಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಅರ್ಥ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಹಾಗೇನಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಆ ಅರ್ಥಗಳು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ ಅಷ್ಟೇ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದೆ. ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಭಾರತವನ್ನು ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಡೆಗಣಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಹೀಗಾಗಿದೆ. ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಎಂಬುದು ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದು. ಆಚಾರ್ಯರು ಎಂತಹ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವರು ಎಂದರೆ ಅವರು ತಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿರಲು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಈ ಪತ್ರ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ದಿವಂಗತ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು (ನೆಹರೂ) ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದರು.

* * * *

Blank

ಅನುಬಂಧಗಳು

Blank

ಅನುಬಂಧ ೧ ಮಾರಿಷಸ್ ರವೀಂದ್ರನಾಥರ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಮಾಯೆ

೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ತಾಕೂರರ ಜನ್ಮಶತಾಬ್ದಿಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಲೇಖನಗಳು, ಪುಸ್ತಕಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿ, ಕವಿ ಹಾಗೂ ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೊರಬಂದವು.

ಮಾರಿಷಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ದ್ವೀಪದ ಮೇಲೆ ಮಾಟಮಾಡಿದ್ದ ಹುಡುಗನ (೧೭೧೫-೧೮೧೦) ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾರಂಭ ನಡೆದಿತ್ತು. ಒಂದು ಶತಮಾನದ ಹಿಂದೆ ಬರ್ನಾರ್ಡಿನ್ ಡೇ ಸೇಯಂಟ್ ಪಿಯರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ (೧೭೬೮-೧೭೭೦) ತಂಗಿದ್ದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿದರು. ಅವರ ಕಣ್ಣು ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿತ್ತು.

ಅವರು ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ 'ವಾಯೇಜ್ ಆಲೇ ಡೇ ಫ್ರಾನ್ಸ್' ವನ್ನು ಬರೆದು, ಅದರ ಅಡಿಪಾಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾದಂಬರಿ 'ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ'ವನ್ನು ಬರೆದರು. ವಾಯೇಜ್ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಕಾದಂಬರಿಯೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ತಕ್ಷಣ ಭಾಷಾಂತರವಾಯಿತು. 'ದಿ ವಾಯೇಜ್'^೧ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಾಂಗ ಓದಿದ ಮೊದಲ ಮಾರಿಷಸ್ ಇತಿಹಾಸಕಥನವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಅಂದಿಗೆ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸ ಪುಸ್ತಕ ಎಷ್ಟು ಸಮಗ್ರವಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತೋ, ಅಷ್ಟು ಸಮಗ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ಸುಂದರವಾದ ಕಾದಂಬರಿ 'ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ' ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾದ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು ೧೭೮೮ರಲ್ಲಿ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ಮುನ್ನ.

ಯೂರೋಪಿಯನ್ ಕೃತಿಗಳು ಬಹಳ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಾಜ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ೧೮೫೧ರಲ್ಲಿ, ಗುರುದೇವರ ಜನ್ಮದಿನಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಹಿಂದೆ, ಶ್ರೀಯುತರಾದ ಬೆತುನೆ ಹಾಗೂ ಜಾಯ್ ಕೃಷ್ಣ ಮುಖರ್ಜಿ ಅವರು ಅದರ ಸಂಚಾಲಕರಾಗಿದ್ದರು.

ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ೧೭ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. "ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅಷ್ಟು ಫಲಪ್ರದವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ... ಸಮಾಜ ಅಥವಾ ಸಮಿತಿಯು ಈ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು - ಮನೋರಂಜನೆ ಮಾಡುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಾತ್ರ

ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತದೆ. 'ಹೀಗೆ ಮನೋರಂಜನೆಗೆಂದು ಆರಿಸಲಾದ ಒಂದು ಕೃತಿ 'ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ'.³ ರಾಮನಾರಾಯಣ ವಿದ್ಯಾರತ್ನ, ಕೆವಂ ರಾಬಿನ್ಸನ್ ಮತ್ತು ರೆವ. ಕೃಷ್ಣ ಮೋಹನ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ- ಇವರು ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದರು. ಸಮಾಜವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಚುರುಕು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಶ್ರೀ ಹಾಡ್ಗಸನ್ ಪ್ರಾಟ್ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದರು:

“ಬಂಗಾಳಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಇನ್ನಿತರ ದೇಶೀಯ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಬರೆಯಬಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಜನಾಂಗದವರನ್ನು ಕಾಣುವುದು, ಅವರ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಅಸಂಭವ್ಯ.”

ರವೀಂದ್ರನಾಥರು ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ದಿನಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ 'ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ' ದೊರಕಿತ್ತು. ಅವರು ಆ ಬಗ್ಗೆ 'ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ'ದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ:

“ನನ್ನ ಹೃದಯ ಅತೀವ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ನನಗಿನ್ನೂ ಅರಿವಿದೆ. ಶಾಲೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಅಬೋಧ ಬಂಧು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕರಡುಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಎದುರಾದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದುದು ಇನ್ನೂ ನೆನಪಿದೆ. ಕಲಕತ್ತೆಯ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ನನಗಿನ್ನೂ ಪರಿಚಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಡಿನ ದೃಶ್ಯಗಳು, ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ ಮತ್ತು ವರ್ಜೀನಿಯಾ ಅವರು ದೂರ ಹೋಗಿದ್ದು, ಆ ದುಃಖಕರ ಸನ್ನಿವೇಶ ಅಲೆಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಫಲಿತವಾದದ್ದು, ಕಾಡಿನ ಮರಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ದನಿಗೂಡಿಸಿದ್ದು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿತಗಳ ಅದ್ಭುತ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತ್ತು.

“ಬಿಹಾರಿ ಲಾಲ್ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ'ದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅತೀವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ.”⁴

ಅವರು ಅಗಾಧವಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಠಾಕೂರ್ ಅವರು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಓದಿದ್ದರು. ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬಂಗಾಳಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಡಿ ಸೇಯಿಂಟ್ ಪಿಯರೆ ಅವರ ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೆಲೆನ್ ಮಾರಿಯಾ ವಿಲಿಯಂಸ್ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದರು. ಆಕೆ 'ಲೆಟರ್ಸ್ ಆನ್ ದಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ರೆವಲ್ಯೂಶನ್' ಕೃತಿಕಾರ್ತಿಯೂ

ಆಗಿದ್ದರು. ಅದು ೧೮೭೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಎಡ್ವಿನ್ ಬರ್ನ್ಸ್ ವ್ಯಾಟ್ಸನ್ ಅವರಿಂದ ೧೮೯೮ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷಾಂತರ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು- 'ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ, ಲೇಖಕರ ಮೂಲ ನೆನಪುಗಳೊಂದಿಗೆ.' ಅದನ್ನು ಓರ್ ಅಂಡ್ ಕಂಪನಿ ೧೮೯೯ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿತ್ತು. ರವೀಂದ್ರನಾಥರು ಓದಲು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ (೧೮೯೨) ಮೊದಲನೆ ಆವೃತ್ತಿಯೂ ಲಭ್ಯವಿತ್ತು.

ಬಂಗಾಳಿ ಆವೃತ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿತ್ತು. ಅವರು ನೀಡಿದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಅವರು ಲೇಖಕನ ಮನಸ್ಸಿತ್ತಿಯನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಮಾರಿಷಸ್‌ನ ದೇಶಭಕ್ತ ಪ್ರಜೆಯೂ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಮಗುವು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಮಾನವನ ತಂದೆ. ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದ ಜೊತೆ ಸೇರಿಹೋದ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಯು ಫ್ರೆಂಚ್ ಮಾರಿಷಸ್‌ನ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಗೆ, ಕಣಿವೆಗಳಿಗೆ, ನದಿಗಳಿಗೆ, ಕಾಡುಗಳಿಗೆ, ಸಮುದ್ರದ ತೀರಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿದ್ದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಪೋರ್ಟ್ ಲೂಯಿಯಿಂದ ಎರಡು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ವಲ್ಲೆ ದ ಪ್ರೇಟಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ ಮತ್ತು ವರ್ಜೀನಿಯಾ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಬೋಲ್‌ಪುರವು ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಿಂದ ದೂರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಂದಿರು ಮುಚ್ಚಟೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ವಿವಾಹದ ವಯಸ್ಸನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಅವರ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರು ಅವರ ಮದುವೆಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿದರು. ಇದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ದ್ವಿಪದ ಗವರ್ನರ್ ಲೇಬರ್‌ಡಾನ್ಯೆ ಕಣಿವೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ. ಅವನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ವರ್ಜೀನಿಯಾಳ ತಾಯಿಗೆ ಹಣದ ಚೀಲವನ್ನು ನೀಡಿದ. ಆ ಹಣ ಫ್ರಾನ್ಸಿನಿಂದ ಬಂದಿತ್ತು. ವರ್ಜೀನಿಯಾಳ ಅಜ್ಜಿ ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿರುತ್ತಾಳೆ.

ವರ್ಜೀನಿಯಾ ತಾನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಣಿವೆಯಿಂದ ದೂರವಾದಾಗ ಅವಳ ಸುಖಸಂತೋಷವೂ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ದೂರವಾಗುವುದು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಶ್ಮಶಾನವನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಫ್ರಾನ್ಸ್ ತಲುಪಿದ ವರ್ಜೀನಿಯಾಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ವಾತಾವರಣ ಸರಿಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು, ಫ್ರಾನ್ಸಿನಿಂದ ತನ್ನ ವಲ್ಲೆ ದ ಪ್ರೇಟಿಯೇ ತಾನು ಆರಿಸುವ ಸ್ಥಳ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ರವೀಂದ್ರನಾಥರ ಒಲವು ಸಹ ಬೋಲ್‌ಪುರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯುವಕ ಓದಿದಂತೆ, ಅಥವಾ ಅವನೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, 'ನುಂಗಿದಂತೆ', ಆ ಕಾದಂಬರಿಯ

ಸನ್ನಿವೇಶ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಾರಿಷಸ್‌ಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಸ್ಥಳ ಇಲ್ಲ ಎಂದೆನಿಸಿತ್ತು.

ಅವರು ಒಂದುವೇಳೆ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲ ಸುತ್ತುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿಗೂ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಬಂಗಾಳಿ ಮಾತನಾಡುವ ಕೆಲವು ಭಾರತೀಯರ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಮಾರಿಷಸ್‌ನ ದ್ವೀಪ-ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳದಿಂದ ಬಂದವರು ಚಂದರ್‌ನಾಗೋರ್ ಇಂದ ಬಂದಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಪುದುಚ್ಚೇರಿ, ಮಲಬಾರದ ತೀರದಿಂದಲೂ ಬಂದಿದ್ದರು.^೬ ರವೀಂದ್ರನಾಥರು ಒಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಸೋದರ ಜ್ಯೋತಿರಿದ್ರ ಅವರ ಜೊತೆ ಚಂದರ್‌ನಾಗೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಹೂಡಿದ್ದರು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಬಾರ್ ಎಂಬ ಪದ ಭಾರತೀಯ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಮೀಕರಣಗೊಂಡಿತ್ತು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾರತದಿಂದ ಫ್ರೆಂಚ್‌ಮಾರಿಷಸ್‌ಗೆ ಬಂದ ಬಂಗಾಳಿ ಜನಾಂಗದವರ ಜೊತೆ ಕಲಕತ್ತೆಯಿಂದ ಬಂದವರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಆರಂಭಕಾಲದ ಘಟನೆ.

ಬರ್ನಾರ್ಡ್‌ನ ಡಿ ಸೈಂಟ್ ಪಿಯರೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿತ್ತು. 'ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ'ವನ್ನೆ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹೇಳುವುದೇ ಆದರೂ ಒಂದು ಡಜನ್ ವಾಕ್ಯಗುಚ್ಛಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ಪಾಲ್ ತುಂಬಾ ದುಃಖದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ. ಆವಾಗ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧನು ಅವನಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಯಾವಾಗ ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರುತ್ತಾರೋ ಅವರು 'ಭಾರತೀಯ ಊಟ'ವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಪಾಲ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾಳಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಫ್ರೆಂಚ್ ಅವರಾಗಲೀ, ಡಚ್ ಅವರಾಗಲೀ ಮಾರಿಷಸ್ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಭಾರತೀಯ ಜೀವಜಂತುಗಳು ಸಸ್ಯಸಂಪತ್ತು ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿತ್ತು. ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಭಾರತದಿಂದ ಹೊರಟ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಪೂರ್ವ ಆಫ್ರಿಕಾ ತಲುಪುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಕುರುಹುಗಳು ಇವು. ಮಾರಿಷಸ್‌ಗೆ ಆಗ್ಗೆ ಅಂತಹ ಗೊತ್ತಾದ ಹೆಸರು ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಯಾಣದ ನಡುವೆ ಸಿಗುವ ಈ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ಗಿಡಗಳನ್ನು, ಮರಗಳನ್ನು, ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು, ನಾಲ್ಕು ಪಾದದ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರಬೇಕು.

ಈ ಎರಡು ಕುಟುಂಬಗಳು ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಗುಡಿಸಲು ರಾತ್ನೋರಾತ್ರಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ರಾಜಗೃಹದಿಂದ ಬರುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮಾತು ಇಡೀ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಮೊಳಗಿತು. ಗವರ್ನರ್ ಬಂದವನು ಬರಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ಕಾಳ್ನಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಹರಡಿತು. ವಲೆ ದ ಡೆ ಪ್ರೇಟ್ರಿಗೆ ವರ್ತಕರ ದಂಡೇ ಬಂದು ತಾವು

ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿತ್ತು. 'ಈ ದರಿದ್ರ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದು- ಭಾರತೀಯ ವಸ್ತುಗಳು ಗೊಂದಲಾಂಶ ಹತ್ತಿಬಟ್ಟೆಗಳು, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಸುಂದರವಾದ ಪೆಲಿಕ್ಲೇಟ್, ಮಸಲೀಪಟ್ಟಣದ ಕರವಸ್ತ್ರಗಳು, ನವಿರಾದ ಢಾಕ್ಟಾ ಮಸ್ಲಿನ್ ಜರಿಯ ಕೆಲಸ ಅದ್ಭುತ...'

ವರ್ಜೀನಿಯಾಳ ಮೃತದೇಹವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಾಗ ಅದನ್ನು "ಬಡ ಭಾರತೀಯ ಹೆಂಗಸರು ತೊಳೆದರು." ಭಾರತೀಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, "ಬಂಗಾಳ ಹಾಗೂ ಮಲಬಾರ್‌ನ ತೀರದ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನೇಕ ಹಕ್ಕಿಯ ಪಂಜರಗಳನ್ನು ತಂದು, ಅವಳ ದೇಹದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಆ ಪಂಜರಗಳಿಂದ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಹೊರಬಿಟ್ಟರು."

ಹುಡುಗರಾಗಿದ್ದಾಗ ಸೇಂಟ್ ಪ್ರಿಯರೆ ಅವರು ಓದಿದ್ದು ಕೇವಲ ಲಾ ಫಾಂಟೇನ್ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ. ತನ್ನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕೃತಿಕಾರ ತಾನು ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.^೭

ಲಾ ಫಾಂಟೇನ್ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದುವವರಿಗೆ ಆಗುವಂತೆ ಸೇಂಟ್ ಪಿಯರೆ ಸಹ ಭಾರತದ ಕಡೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಭಾರತದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದರೆಂದರೆ ಅವರು ಎರಡು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಒಂದು 'ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಕಾಲೇಜ್'. ಅದರಲ್ಲಿ ಪುರಿ ಜಗನ್ನಾಥನ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು 'ದಿ ಕಾಫಿ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಸೂರತ್'. ಲಾ ಫಾಂಟೇನ್ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ಸೂರತ್‌ನ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಬರುತ್ತದೆ.

ಎರಡೂ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಹಾಗೂ ಶೈಲಿ ಭಾರತೀಯವಾದದ್ದು.

ಎರಡನೆಯ ಕಥೆಯು ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮ 'ಟೈಂಟಿರೀ ಟೇಲ್ಸ್'ನಲ್ಲಿ ಇದರ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ದಿ ಕಾಫಿ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಸೂರತ್' ಕಥೆಯನ್ನು ಭಾರತೀಯರೇ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯದೆ ಇದ್ದಾಗ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅವರು ಇದನ್ನು ಬರ್ನಾರ್ಡ್‌ನ ಅವರ ಕೃತಿಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರಭಾರತದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಓದುವ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಸಂಪಾದಕರು ಇದಕ್ಕೆ ಕಥನಾತ್ಮಕ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಓದುಗರು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲೇಖಕ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ರಷಿಯಾದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.^೮ ಅದನ್ನು ಹಿಂದಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸುವಾಗ ಲೇಖಕ ಪ್ರೇಮಚಂದ್ರರೂ ಇದೇ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಥೆ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಅವರ ಕಥೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಸೇಂಟ್ ಪೀಯರೆ ಹಾಗೂ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಇಬ್ಬರೂ ಭಾರತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವರು. ಕೌಂಟ್ ಕೇಸರ್ಲಿಂಗ್ ತಮ್ಮ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ರಷಿಯನ್ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ಭಾರತೀಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಕನಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬಾತ ಭಾರತೀಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕು, ಇಲ್ಲ ರಷಿಯನ್ ಆಗಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕು.” ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ ರಷಿಯನ್ನರಿಗೂ ಏಷಿಯನ್ನರಿಗೂ ರಕ್ತಸಂಬಂಧವಿದೆ.

‘ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ’ ತಾಕೂರ್ ಅವರ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಒಂದು ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ‘ಸಾಧನಾ’ದ ಆರಂಭದ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ಹಾಗೂ ‘ದಿ ರಿಲಿಜಿಯನ್ ಆಫ್ ದಿ ಮ್ಯಾನ್’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ತಾಕೂರ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕಾರ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೊತೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಾನೆ.

‘ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ’ ಕೃತಿಯನ್ನು ಓದಿದ್ದ ಕಾರ್ಲೈಲ್ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಅವರು ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಹಿನ್ನುಡಿಯಾದ ‘ಸ್ವಾನ್-ಸಾಂಗ್’ (ಅಂತಿಮವಿದಾಯದ ಹಾಡು) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.^೯ ರವೀಂದ್ರನಾಥರು ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದರು. ದ್ವೀಪದ ಪ್ರಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಕಥೆ ನಡೆದ ಭಾಗಗಳು ಅವರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದ್ದವು.

ಯುವಕ ರವೀಂದ್ರನಾಥರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವವನಷ್ಟೇ ಇಂತಹ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ, ಅದು ಬಿಹಾರಿಲಾಲ್ ಅವರ ಕೃತಿಗೆ ಸಮನಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಸತ್ಯದಿಂದ ದೂರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ’ ಕಾದಂಬರಿಯ ‘ಲೇ ಎಟ್ವೆಡೆ ದೆ ಲ ನೇಚರ್’ (ಪ್ರಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾಂತರ ಎಚ್. ಹಂಟರ್, ೧೯೬೬)ನ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ.^{೧೦}

ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅದರ ಅಗತ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೇಡಂ ನೆಕ್ಟರ್‌ರವರ ಸಲೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಓದಿದಾಗ ಜನ ಆಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಸೇಯಿಂಟ್ ಪಿಯರೆ ಅದನ್ನು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆವಾಗ ಕಲಾಕಾರ ವರ್ನೇ ಅದನ್ನು ಓದಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಮೊದಲ ಪುಟಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡವರೇ ‘ಅದ್ಭುತ ಕೃತಿ’ ಎಂದು ವರ್ನೇ ಉದ್ಗರಿಸಿದ್ದರು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಜಗತ್ತು ವರ್ನೇ ಅವರ ಜೊತೆ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರಲ್ಲ.

ಆ ಕಾಲದ ಸಲೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಜನರ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತಾಕೂರ್‌ರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದಿತು. ಲಾ ಫಾಂಟೇನ್ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮೇಡಂ ಡೆ ಲಾ ಸಾಬ್ಲಿಯೇರ್ ಅವರ ಸಲೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಠನಡೆದಾಗ ಇದ್ದರು. ಆ

ಪಠನವು ೧೮೬೫ರಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಕಳೆದಿದ್ದ ಬರ್ನಿಯರ್‌ನ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಲಾ ಫಾಂಟೇನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮೇಡಂ ನೆಕ್ಟರ್ ಅವರ ಸಲೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವಂತಿತ್ತು. ತಾಕೂರ್ ಹೊಗಳಿದ ಹಾಗೆ ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಅವರು ಹೊಗಳುವವರೇ ಇದ್ದರು.

ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್‌ನ ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ತಾಕೂರ್ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದ್ದರು:

“ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾಗ ನನ್ನ ಬಂಧನಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಪ್ರಕರತಿಯ ಜೊತೆ ಒಂದಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿತ್ತು.”

ಈ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅವರು ಇತರ ಭಾರತೀಯರ ಜೊತೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದರು: “ನಾವು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

ಮಾರಿಷಸ್‌ನ ಇಂತಹುದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿದೆ. ಪಾಲ್ ಮತ್ತು ವರ್ಜೀನಿಯಾ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೊತೆ ಒಂದಾಗುವುದು ತೀರಾ ಸಹಜವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿತ್ತು.

“ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿರೋಧಿ ಭಾವದ ಸತತ ಹೇಳಿಕೆ” ಯುವ ಬಂಗಾಳಿ ಓದುಗನನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು ಅಷ್ಟೇ.

‘ದಿ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಕಂಪಾನಿಯನ್ ಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲಿಟರೇಚರ್’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ ಮತ್ತು ವರ್ಜೀನಿಯಾರ ಅಂತ್ಯದ ಭಾಗವನ್ನು ಹೀಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ:

“ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತ ಬಂಧುವಿನ ದೆಸೆಯಿಂದ ವರ್ಜೀನಿಯಾಳನ್ನು ಫ್ರಾನ್ಸಿಗೆ ಕರೆತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ ಅವಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅವಳು ಕಡೆಗೆ ಹಡಗೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮಾರಿಷಸ್ ತಲುಪುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಹಡಗು ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ತತ್ತರಿಸಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮುದ್ರ ತೀರದ ಬಳಿ ನಡೆದ ಈ ಘಟನೆಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಪಾಲ್ ಈ ಅಪಘಾತವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೆ. ವರ್ಜೀನಿಯಾ ಹಡಗಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ನಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ನಾವಿಕ ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆವಾಗ ಅವಳನ್ನು ಬದುಕಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅದು ತನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅದು ಇಂದಿಗೆ ಅತಿರೇಕ ಎನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದಾಗ ಅದು ಸಂಗತವಾಗಿರಬೇಕು. ದುಃಖದಿಂದ ಪಾಲ್ ನಂತರದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ.”

ತಾಕೂರ್‌ರವರ ಮನಸ್ಸು ಯಾವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಬಲ್ಲ ದಾಗಿತ್ತು. ಸೇಯಿಂಟ್ ಗೆರಾನ್ ಹಡಗಿನ ಅತಿರೇಕದ ಅಪಘಾತದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಲಾಯಿತು. ಸೇಯಿಂಟ್ ಪಿಯರೆ ಒಬ್ಬ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರು ತಾವು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ವರ್ಜೀನಿಯಾಳಿಗೆ ರಾಜಸದೃಶ ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಲು ಇಡೀ ದ್ವೀಪದ ಜನರು ಹಾಗೂ ಪಾಲ್ ಕಾದಿರುವಾಗಲೇ ಈ ದುರ್ಘಟನೆ ನಡೆದ ಅವರ ಕಣ್ಣು ಎದುರಲ್ಲೇ ನಾವೆ ಚೂರುಚೂರಾಗುತ್ತದೆ.

ಆ ದುರ್ಘಟನೆಯ ಚಿತ್ರಣ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಈ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಓದಿದಾಗ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ:

“ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿ ಎದ್ದು ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿತ್ತು; ದಿಗಂತದ ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮೋಡಗಳು ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರದ ಬಣ್ಣ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಡೀ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಆರ್ತನಾದ ಮುಗಿಲುಮುಟ್ಟಿತ್ತು...”

ಸೇಯಿಂಟ್ ಗೆರಾನ್ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅದರ ಮಧ್ಯಸ್ತಂಭ ಮುರಿದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿತ್ತು. ಅದರ ಬಾವುಟ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ವೇಗವಾಗಿ ಓಲಾಡುತ್ತಿತ್ತು...

ಹಡಗು ಒಮ್ಮೆ ಜೋರಾಗಿ ಅದಿರಿತು. ಅಷ್ಟು ಕಾಲದಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದು, ಈಗ ನಡೆಯತೊಡಗಿತು. ಸ್ತಂಭವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹಗ್ಗಗಳು ಹರಿದುಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಒಂದೇ ಲಂಗರಿನಿಂದ ಅದು ನೆಲೆ ನಿಂತಿತ್ತು. ಅದು ತಕ್ಷಣ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಂಡೆಗೆ ಜೋರಾಗಿ ತಾಗಿತ್ತು...

ನೀರಿನೊಳಗೆ ತನ್ನ ಗೋರಿಯಾಗುವುದು ನಿಶ್ಚಯ ಎಂದು ತಿಳಿದ ವರ್ಜೀನಿಯಾ ಒಂದು ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ್ದಳಾದರೆ, ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕಣ್ಣನ್ನು ದಿಗಂತದ ಕಡೆ ನೆಟ್ಟು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರಲು ಸಿದ್ಧಳಾದ ಅಪ್ಸರೆಯಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು...

ನಾವು ಫ್ಯಾನ್ ಪಾಮ್ ನದಿಯ ಕಣಿವೆಯ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಹಡಗಿನ ಅವಶೇಷಗಳು ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿತು. ನಾವು ಹೊಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ನಮಗೆ ಮೊದಲು ಕಂಡಿದ್ದೇ ವರ್ಜೀನಿಯಾಳ ಶವ.”

ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಹಡಗಿನ ಅಪಘಾತ ಕಾದಂಬರಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಶವಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯವಿಮರ್ಶಕನಾಗಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಈ ಬಾಲಕನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಮುದ್ರದ ಈ

ಅವಘಡದ ಚಿತ್ರ, ನಿಜವಾದ ಮಾರಿಷಸ್‌ನ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಜೊತೆ ಸಂವಹಿಸುವ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹಡಗಿನ ಅಪಘಾತ ಕೇವಲ ವರ್ಜೀನಿಯಾಳನ್ನು ವ್ಯಾಲಿ ಡೇ ಪ್ರೇಟ್ರಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ಎಂತಹ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಾಳಿದ್ದಳೆಂದರೆ ಅದು ಸೇಯಿಂಟ್ ಪಿಯರೆಯ ಕರುಣೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ್ದರೆ ಅವಳು ತಾನು ಕಂಡ ಸಮಾಜದ ಕೆಲವು ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೂ ತರುವಂತಹವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಪಾಲ್‌ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದು ಕೆಲಕಾಲದ ಸಂತೋಷದ ದಾಂಪತ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮೋಸವೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು.^{೧೧}

ಸೇಯಿಂಟ್ ಪಿಯರೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅಷ್ಟು ತಪ್ಪಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವರ್ಜೀನಿಯಾಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಒಬ್ಬ ಯುವಕ ಮುಂದಾಗಿದ್ದ. ವರ್ಜೀನಿಯಾ ತನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಮುಟ್ಟಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾವೇ ಉತ್ತರವಾಯಿತು. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕಾರ್ಲೈಲ್ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅಸಹಜವಾದ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಸಮಾಜ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸಿತ್ತು.

ಗುರುದೇವರು ತಮ್ಮ ಸಾವಿಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ಮೊದಲು ಹಿಬ್ಬರ್ನ್ ಸರಣಿ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಾರಿಷಸ್ ಜನತೆ ಗೌರವವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ. “ನನ್ನ ಹೊರಗಾದ ಆತ್ಮ” ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದರು, “ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಗರದ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗದೆ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ದಿಗಂತವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಪದ್ಯವೊಂದರ ಅರೆ ಹರಿದ ರಹಸ್ಯಾತ್ಮಕವಾದ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗ ಪ್ರಾಸಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಭಾಗ ಅರಿಯಲಾರದಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಮಂಜಿನ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣೆಯಾಗಿತ್ತು.” ಮತ್ತೆ ಸಭಿಕರು ಈ ಮಾತನ್ನು ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದರು.

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ತಾಕೂರ್‌ರವರು ವಿಕ್ಟರ್ ಹ್ಯೂಗೋರವರನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕರಾದ ರೋಸೇ ಮತ್ತು ಸೇಯಿಂಟ್ ಪಿಯರೆ ಅವರನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತಾರೆ. ತಾಕೂರ್‌ರವರ ‘ಕ್ರಿಸೆಂಟ್ ಮೂನಾ’ ಮತ್ತಿತರ ಕೃತಿಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಒಲವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಓದಿದವ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಾರಿಷಸ್ ಪ್ರಜೆ ‘ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ’ವನ್ನು ಓದಿಯೇ ಓದುತ್ತಾರೆ. ಮಾರಿಷಸ್‌ಗೆ ೧೮೯೬ರಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ

ನೀಡಿದ್ದ ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನ್ ತಮ್ಮ 'ಮೋರ್ ಟ್ರಾಂಪ್ಸ್ ಅಬ್ರಾಡ್' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರಿಷಸ್ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಿರುವ ಮೋಹದ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಾರೆ:

“ಮಾರಿಷಸ್ ದ್ವೀಪವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ದ್ವೀಪದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋದವರೇ ಅಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಓದಿದವರೂ ಅಲ್ಲ. ಓದಿದ್ದರೂ ಬೈಬಲ್ ಓದಿತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಆ ಕಾದಂಬರಿ 'ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ'. ಮತ್ತೆ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೇ ಮೂರು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು- ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜುಡಿಯ ಹಾಗೂ ಮಾರಿಷಸ್. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಜಗತ್ತಿನ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತಾರೆ.”

'ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ' ತಾಕೂರ್‌ರವರ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಒಲವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಓದುವುದರಿಂದ ತಾಕೂರ್‌ರವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿದಾಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಸರಳತೆಯ, ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ,^{೧೨} ಕರುಣೆಯ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಬದಲಾವಣೆ ಸ್ತುತ್ಯಾತ್ಮಕವಲ್ಲ. ಆದರೆ ವ್ಯಾಲೆ ಡೆ ಪ್ರೇಟ್ರೇ ಈಗಲು ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಕಲುಷಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಡೆ ಸ್ಯಾಂಟ್ ಪಿಯರೆ ಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳ ನಂತರವೂ ಅದು ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ.^{೧೩} ತಾಕೂರ್‌ರವರ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಳಬರು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ಹೃದಯವನ್ನು ಕಲಕುವಂತಹದಾಗಿವೆ. ಒಬ್ಬ ಯುವಕನು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಡೆಗಣಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ:

“ಕವಿಯು ದೂರದ್ದು ಹತ್ತಿರ ಬರುವಂತೆ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು, ದುದೈವವೆಂದರೆ, ಹತ್ತಿರವು ದೂರವಾಗುತ್ತಿದೆ! ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗಾರರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಬಹಳ ದೂರ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನೇರವಾಗಿ ಆತನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಡ್ಡ ಕೋಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.”

ಬಂಗಾಳದಿಂದ, ಅಷ್ಟೇಕೆ ಭಾರತದಿಂದಲೇ ಹೊರಗೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ನಾವು ಮರೆತು ಕಡಿ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಗುರುದೇವರ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಇಂತಹ ದೂರುಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡುವುದು. ಬೋಲ್‌ಪುರವು ಮಹರ್ಷಿ ದೇವೇಂದ್ರನಾಥರ ಜೊತೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ. ನಿಯಮದಿಂದ 'ಶಾಂತಂ, ಶಿವಂ, ಅದ್ವೈತಂ' ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿರುವುದು ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಪೂರ್ಣ. ಶಾಂತಿನಿಕೇತನದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ದೂರವಾಗಿಸುವವರು ಕವಿ ಮಹಾಶಯರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ತಾಕೂರ್‌ರ ಆಶ್ರಮದ ಕಲ್ಪನೆ ಅವರನ್ನು ಕಾಳಿದಾಸನನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು. ಶಾಕುಂತಲದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಆಶ್ರಮವಿರುವುದೇ

ಅವರಿಗೆ ಶಾಂತಿನಿಕೇತನ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿತ್ತು. ರವೀಂದ್ರನಾಥರು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಶಾಂತಿ ಇರುವ ಮನೆಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಕಾಳಿದಾಸನ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಹೊಂದಿದ್ದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಇಬ್ಬರು ಮಾರಿಷಸ್‌ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಶಾಂತಿಯ ಮನೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯಿತ್ತು. ತಾಕೂರ್‌ರವರು ಶಾಕುಂತಲೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದು 'ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ'ವನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕಂಡಂತೆ ಇತ್ತು.

ಬಿನೋಯ್ ಮತ್ತು ಕೆ.ಎನ್. ದಾಸ್ ಗುಪ್ತರವರು 'ಶಾಕುಂತಲ'ಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಾಟಕ ರೂಪಕ್ಕೆ ತಾಕೂರ್‌ರವರು ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾರೆ: “ಶಾಕುಂತಲೆಯು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಹಕ್ಕಿಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಗಿಡಗಳು ಹಾಗೂ ಸೌಂದರ್ಯ, ಶಾಂತಿ, ನೈರ್ಮಲ್ಯದ ಜೊತೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಾಳೆ.” ಈ ಮಾತುಗಳು ವರ್ಜೀನಿಯಾ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ನಿಜವಾಗಿತ್ತು.

ನಾವು ಕವಿಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಕಾಲದ ಕಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಪಿ.ಆರ್. ಸೇನ್‌ರವರ 'ವೆಸ್ಟರ್ನ್ ಇನ್‌ಫ್ಲುಯೆನ್ಸ್ ಇನ್ ಬೆಂಗಾಲೀ ನಾವೆಲ್' ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿರುವ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು:

“ಬಿಹಾರಿಲಾಲ್ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಗೌರವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಅಬೋಧ ಬಂಧು ಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಓದಿದ 'ಪಾಲ್-ಓ-ವರ್ಜೀನಿಯಾ' ವಿಷಯ ಅನೇಕರಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಹ್ಯೂಲೆಟ್ ತನಗೆ ಈ ಕೃತಿಯಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಷ್ಟು ಈ ಮಾತು ಪ್ರಚುರವಾದಷ್ಟು, ತಾಕೂರ್‌ರವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರವಾಗಿಲ್ಲ.”

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮಾರಿಷಸ್, ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ದ್ವೀಪವಾದ ನಂತರದ ಪೀಳಿಗೆಯ ವಿಚಾರ. ಮಾರಿಷಸ್ ಕೈ ಬದಲಾಯಿಸಿತಾದರೂ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಹರಡಿದ್ದ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕವಚ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಾಕೂರ್ ತಮ್ಮ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮಾರಿಷಸ್ ಅನ್ನು ಒಂದು ಅಪ್ಸರೆಯರ ಲೋಕದಂತೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

*ರಾಜಕುಮಾರ ಭರ್ತ್ಯಹರಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿದ್ದು, ತನ್ನ ಕತ್ತನ್ನೂ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಲಿಲ್ಲ.

ರಾಜಾ ಕೇಳಿದ- 'ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ? ಮಂತ್ರಿಯ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕರೆಸು.'

ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗ ಬಂದ. ರಾಜಾ ಕೇಳಿದ, 'ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನಂತೆ ಇದ್ದೀಯಾ. ನನ್ನ ಮಗನ ಆಪ್ತಮಿತ್ರ. ನಿಜ ಹೇಳು. ಆತನಿಗೆ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ?'

ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗ ಹೇಳಿದ- 'ಮಹಾರಾಜಾ, ಯಾವ ದಿನದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಮಗ ಅಪ್ಸರೆಯರ ಲೋಕದ ಕಥೆ ಕೇಳಿದನೋ, ಅಂದಿನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅಪ್ಸರೆಯನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದೆ.'

ರಾಜಾ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿದ. ಅಪ್ಸರೆಯರ ಲೋಕ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಅದರ ವಿವರ ನನಗೆ ಬೇಕು.

ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಕರೆಸಲಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ನೋಡಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು- 'ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೂ ಯಾವುದೇ ಪುಟದಲ್ಲೂ ಅಪ್ಸರೆಯರ ಲೋಕದ ವಿವರವಿಲ್ಲ.'

ಆಗ ರಾಜಸಭೆಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಲಾಯಿತು. ಆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು- 'ಸಮುದ್ರಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಎಷ್ಟೋ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಐಲಾ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಮರೀಚ (ಮಾರಿಷಸ್) ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಲವಂಗಲತಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಮಲಯದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಚಂದನವನ್ನು ತರಲು ಹೋದೆವು. ಕೈಲಾಶದ ದೇವದಾರು ವನಗಳಲ್ಲಿ ಮೃಗನಾಭಿಯ ಹುಡುಕಾಟ ನಡೆಸಿದೆವು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅಪ್ಸರೆಯರ ಲೋಕದ ಸುಳಿವೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.'

-ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ್ 'ಪರೀಕಾ ಪರಿಚಯ'

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

೧. ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೬೨ರ ಕಲ್ಕತ್ತ ರೆವ್ಯೂ ನೋಡಿ.
೨. ಎ ವಾಯೇಜ್ ಟು ದಿ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಆಫ್ ಮಾರಿಷಸ್, ಭಾಷಾಂತರ, ಜೆ. ಪಾರಿಶ್, ೧೯೭೫, ಪು.೨೭೧-೨೯೧. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಿಡಗಳು, ಹೂವುಗಳು ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಮೂರು ಪತ್ರಗಳು ಸೇರಿವೆ.
೩. ಪಿ.ಸಿ.ರೇ ಅವರ ಭಾಷಣದ ಭಾಗ, ಎರಡನೇ ಬಂಗಾಳಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ. ಸಮ್ಮೇಳನದ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದವರು ಠಾಕೂರ್ ಅವರು.
೪. ಪ್ರೊ.ಪಿ. ಆರ್. ಸೇನ್ ಅವರ ವೈಸನ್ ಇನ್‌ಫ್ಲಯೆನ್ಸ್ ಇನ್ ಬೆಂಗಾಲಿ ನಾವೆಲ್.
೫. ೧೭೮೯ರಲ್ಲಿ ಜೆ. ಡಾಡ್‌ಸ್ಲೆ ಅವರಿಂದ ಬರೆಯಲಾದ ಕೃತಿ ಠಾಕೂರ್ ಅವರನ್ನು ತಪ್ಪುದಾರಿಗೆ ಎಳೆಯುವ ಸಂಭವವಿತ್ತು. ಆ ಕೃತಿಯ ಹೆಸರು ಪಾಲ್ ಎಂಡ್ ಮೇರಿ, ಎನ್. ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟೋರಿ: ಇದನ್ನು ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟೋರಿ ಎಂದು ಕರೆದ ಇತರ ಅನುವಾದಕರೆಂದರೆ ಜೆ. ಟಾನ್ ಕ್ರೀಡ್, ಕಾರ್ಲ್‌ಸನ್ ಮತ್ತು ಹಂಟರ್.
೬. ಮಲಬಾರ್ ಎನ್ನುವ ಪದ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವ ಪದವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾರಿಷಸ್ ಸರ್ಕಾರದ ಗೆಜೆಟ್ ತನ್ನ ಮಾರ್ಚ್ ೧೮೬೫ರ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ಆಲ್‌ಸೈಡ್ ವಿಕ್ಟರ್ ಚಿರಿ ಆಫ್ ಮಲಬಾರ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್ ಪೋರ್ಟ್ ವಿರುದ್ಧ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಎಂದು ದಾಖಲಿಸಿದೆ.
೭. ನೋಡಿ, ಬಿ. ವಿಷ್ಣುದಯಾಲ್ 'ಲ ಫಾಂಟೇನ್ ಡೆಟ್ ಟು ಇಂಡಿಯ', ಕಾಂಟೆಂಪೊರರಿ ರೆವ್ಯೂ, ೧೯೫೯, ಫೆಬ್ರವರಿ.
೮. ಈ ಲೇಖನ ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಇಲಾಖೆಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು, ಅದಕ್ಕೆ ಖಾರವಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಬಂದಿದೆ.
೯. ಪಾಲ್ ಎಟ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತದಂತೆ ದುಃಖಪ್ರಧಾನ ವಿಶ್ವದ ಚಿತ್ರಣ ಬರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಪ್ರಕೃತಿಯು ರೋಗಗ್ರಸ್ತ ಕಲೆಯ ಜೊತೆ ಅಸಮಾನವಾದ ಕದನದಲ್ಲಿ ರೋಗಗ್ರಸ್ತ

ಕಲೆಯ ಜೊತೆ ಅಸಮಾನವಾದ ಕದನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕುಟೀರದಲ್ಲಿ ಅದು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು. ನಾಶ ಮತ್ತು ಸಾವು ಪ್ರಿಯರನ್ನು ಆವರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಗತ್ಯದ್ದು ಎಂದು ಸಾವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಿಷ್ಟ ಸಮಾಜದ ನಡವಳಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ನವಿರಾದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಅದಂತಹ ಘೋರ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಕುಳಿತಿದೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಆಗಿ ನಮ್ಮ ಸಂತ ಪಿಯರೆ, ಮಾಧುರ್ಯಭರಿತವಾದ, ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕವಾದ ಆದರೆ ಭೀಕರವಾದ ಕೃತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಸಾಯುತ್ತಿರುವ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಾಂಗ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.

-ದಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ರೆವಲ್ಯೂಷನ್

೧೦. ಎಚ್. ಹಂಟರ್, 'ಪಾಲ್ ಅಂಡ್ ವರ್ಜೀನಿಯಾ'ವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದರು. ೧೭೯೮.

೧೧. ಲೂಯಿ ಡೆಸ್‌ಗ್ರೇವ್ಸ್

೧೨. ಭಗವಂತ ತನ್ನನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನ ಶಕ್ತಿಯು ಭೌಗೋಳಿಕ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆತ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲಿನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾನೆ. ಹೂವುಗಳಲ್ಲಿ, ಮೋಡದ ಬಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ, ಹರಿಯುವ ನೀರಿನ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

-'ಮೈ ಲೈಫ್'

ಯುವ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಾನು ಸಾಮರಸ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣವು ಹಿರಿಯತನದ ಹಮ್ಮಿನಿಂದ ಇದನ್ನೇ ಮರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಭಗವಂತನ ಅದ್ಭುತ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೂರ ಸೆಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಇದು ವಿಷಾದಕರ.

-ಪರ್ಸನಾಲಿಟಿ

ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ಪ್ರೇಮದ ನಾಟಕವೊಂದು ನಡೆದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದು ಭಗವಂತನ ಪ್ರಭೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಶಾಂತಿಯ ಕಲ್ಪನೆ ಕೂಡ ಜಗಕ್ಕೆ ಅಂತಹುದೊಂದು ಘಟನೆಯಿಂದ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು.

-ದಿ ರಿಲಿಜಿಯಸ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನ್

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವೂ ಭಗವಂತನ ಈ ಸಂದೇಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಭಗವಂತನಿಗಿನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ.

-'ಸ್ಟೇ ಬರ್ಡ್'

ಭಾರತವು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರ್ಮದಿಂದ ದೂರ ಹೋಗಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭಗವಂತನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

-'ಎ ವಿಷನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ'

ನಾನು ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದಾಗ ಭಗವಂತನು ಬಾಲಕನಾಗಿ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಆಟವಾಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ.

-'ಥಾಟ್ ರೆಲಿಕ್'

ನನ್ನೊಂದು ನಮಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ, ಓ ಭಗವಂತ, ನನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ಪರ್ಶೇಂದ್ರಿಯಗಳೂ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕಾಲನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಲಿ.

-ಗೀತಾಂಜಲಿ

೧೩. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಈ ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕಿ ಮಾರಿಷಸ್ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೭೬೮ರಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಅನುಬಂಧ ೨ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯ

ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಗುರುಕುಲದ ಶ್ರದ್ಧಾನ್ವಯದ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಾಮೀ ನಿತ್ಯಾನಂದ ಅವರಿಗೆ (ಜಸ್ಟಿಸ್ ರಾನಡೆಯವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಉಪದೇಶಕ') ಹಾಗೂ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೆ ದೇವೇಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೂರ್‌ರವರು ಶಾಂತಿನಿಕೇತನವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಶ್ರಮ ಎಂಬುದು ಭಾರತೀಯ ಜೀವನಶೈಲಿಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿತ್ತು. ತಾಯಿ ಭಾರತಿಯ ಈ ಮಕ್ಕಳ ಕೆಳಗೆ ಆಶ್ರಮ ಜೀವನವೆಂಬುದು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಋಷಿಮುನಿಗಳ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ಆಶ್ರಮ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಗ್ಗೆ ಎಂತಹ ವಾತಾವರಣವಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲು ಬಂಗಾಳದ ಈ ಮಹಾಕುಮಾರನ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ:

“ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಈ ಗಮನಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಈ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಳುಕು ಕಂಡುಬಂದಿತ್ತು...”

೧೮ನೇ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರವು ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಗಿತ್ತು. ಅದು ತನ್ನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದು ನಿರ್ಜೀವವಾದ ಶವದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಜೀವನದ ಮುಖ್ಯ ಧಾರೆಗೆ ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಅದರ ವೀರ್ಯ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕಾಣದಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ದೃಷ್ಟಿ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದು ಮಂಕು ಕವಿದಿತ್ತು. ಅದು ಸೃಷ್ಟಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಲು ಅಶಕ್ತವಾಗಿತ್ತು...

ಆಗಿನ ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ರವೀಂದ್ರನಾಥರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “...ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಅಂತರಂಗದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಅಕಾರಣವಾದ ಭಾರದಿಂದ ಕುಗ್ಗಿಹೋಗಿ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ದಾಸನಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಕಲೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ನಾವು ನಿರ್ವಿವೇಕವಾದ

ಹಂತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದೇವೆ, ಅವಸಾನ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಹಂತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದೇವೆ.”

“ಈ ಕಾಲ ಎಷ್ಟು ಅಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರು ನಮ್ಮನ್ನು ತುಳಿದು ಹಾಕಿದರು...”^೧

ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಯೂರೋಪಿನ ಸಂಮೋಹನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಳಗಾಗಿದ್ದು, ಬಂಗಾಳ ಎಂಬುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು...

ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬರೆಯಬಲ್ಲವರು ಪುನರಾವರ್ತಿಸುವವರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದರು.

ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂವಹನದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಭಾರತೀಯ ಲೇಖಕರ ಪೈಕಿ ಮನಮೋಹನ ಫೋರ್ಡ್ ಎಂತಹ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ಎಂದರೆ ಲಾರೆನ್ಸ್ ಬಿನ್ಯೋನ್ (ಅವರ ಸಹಪಾಠಿ) ಹೀಗೆಂದು ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ:

“ರವೀಂದ್ರನಾಥ ತಾಕೂರ್‌ರವರಂತೆ ಭಾರತವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅವರಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಿತ್ತಾದರೂ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶವನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ತೋರಿಸುವ ಸಫಲ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಿದರು.”

ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾರತೀಯ ತನ್ನ ಪಿತೃಭೂಮಿಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ರಾಮಮೋಹನ ರಾಯ್ ಒಂದು ಅಪವಾದವಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳು ಅವರು ಎಷ್ಟು ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಹೊಗಳಿಕೆಗೆಂದು ಏನಾದರೂ ಸರಿ ಎಂಬಂತೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ:

“ಇತಿಹಾಸದ ಕಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದರೆ ಪ್ರಪಂಚವು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ ಯಾರು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಹರಿಸಿದರೂ, ಋಣಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು, ಸರಸ್ವತಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಭಾಷೆಯಿದೆ ಎಂದರೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಥವಾ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಬರ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿದೇಶೀಯರಾದರೆ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ಭಾಷೆಯ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ...”

ಒಬ್ಬ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ‘ಏಷ್ಯಾ ಖಂಡದ ಧಾರ್ಮಿಕ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ದುರವಸ್ಥೆಗೆ’ ಈಡಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಒದಲು, ಹಿಂದಿನ ಪ್ರವಾದಿಗಳು, ಅಷ್ಟೇಕೆ ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತ ಸಹ, ಏಷ್ಯಾಖಂಡದವನೇ ಆಗಿದ್ದ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಹಾಗಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಇದನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ಅವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ತಪ್ಪಾಗಿ ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ...

ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಹಿಂದೂವಿನ ಜೊತೆ ಜಗಳವಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಅಂತರ್ಗತವಾದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಆತ ಅರಿಯಲಾರ. ತನ್ನದೇ ಧರ್ಮದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅರಿತಿರಲಾರ. ಎರಡೂ ಧರ್ಮಗಳು ಅಂತರ್ಗತವಾದ ರಹಸ್ಯವು ಅವರ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವುದು ಸುಲಭವಾಗದಿರುವಾಗ ಒಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲು ಎಂದು ಹೇಳಲುಬಾರದು.”

ರಾಮಮೋಹನ ರಾಯರವರು ಭಾರತದಿಂದ ಹೊರಟು ಯೂರೋಪಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದವರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಗಿನೂ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಭೇದ ನೀತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಗು ಆರ್ಯಸಮಾಜವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಭಾರತದ ಪುನರುತ್ಥಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ:

“ಭಾರತೀಯ ಪುನರುತ್ಥಾನದ ಕಾಲವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಕಾಣಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟರಾದವರು, ಅವರ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯರಾದವರು... ಸುಮ್ಮನೆ ಬಂದು ಹೋಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಜೀವ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಅಪರಾವತಾರ ವಾಗಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಂದು ಜೀವ ತೆತ್ತವರು. ಆರೋಗ್ಯ ಸುಂದರ, ಸುದೃಢ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಭಗವಂತ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಎಂದು ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾವು ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕಿಂದು ಭಗವಂತನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದವರು. ಹುಟ್ಟು ಕೆಲಸಗಾರನಂತೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು. ಭಗವಂತನ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ಈ ನಿಷ್ಣಾತ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನನಗೆ ಯುದ್ಧ, ವಿಜಯದ ಚಿತ್ರಗಳು ಕಣ್ಣು ತುಂಬಿಬರುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಒಬ್ಬ ಯೋಧ ಇದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳುವ ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಆತ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಕ್ಕೆ ಅದ್ಭುತ ಉದಾಹರಣೆ. ಈ ಎರಡು ಭಿನ್ನ ಪದಗಳು ಇಂದು ನಮ್ಮ ಜನರಿಂದ ಕಾಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ದಯಾನಂದರಲ್ಲಿ ಅದು ಮೇಳೈಸಿದೆ.

...ಹಳೆಯ ಆರ್ಯನ್ ಗುಣವೊಂದನ್ನು ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುಣವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಅವರು) ದೇವರನ್ನು ಆತ್ಮದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ, ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊಂದಿದ್ದವರು, ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಾವು ಕಂಡದ್ದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು... ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಜೀವನವನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ, ಭಾರತೀಯ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸೆಲೆಯನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು! ಜೊತೆಗೆ ವೇದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಭಾಷ್ಯ ಬರೆಯಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ, ಮೇಧಾಶಕ್ತಿಯ ಧೈರ್ಯ. ವೇದವು

ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ದಾಖಲೆಗೆ ಸಿಗುವ ಅರ್ಥ ವೈಪರೀತ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಪಡೆದಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಅದರ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ, ಅದನ್ನು ದ್ರಷ್ಟಾರಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದವರ ಪ್ರಾಚೀನರ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿಗೆ ಸರಿಸಮವಾಗಿ ದೈವೀ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು, ದೈವೀಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿದವರು... ವೇದವನ್ನು ಭಾರತದ ಯುಗಕೃತಿ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದ ಅವರು ಅದರಲ್ಲಿ ಯುವಕರ ಇಡೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರು. ಅದೇ ರಾಮಮೋಹನ್ ಅವರು ಉಪನಿಷತ್ ಅನ್ನು ತಮ್ಮ ಗುರಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರು. ದಯಾನಂದರು ನಮ್ಮ ಮೂಲ ಬೀಜ ವೇದ ಎಂದು ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದರು...”^೨

ಈ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ಬರುವುದು ಡಾ. ಮಹೇಂದ್ರನಾಥ ಸರ್ಕಾರ್ ಅವರ ಚಿತ್ರಣ: ದಯಾನಂದರು ವೇದದಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ಕಂಡರು. ನಿಜವಾದ ಆರ್ಯನಂತೆ ಅವರು ವೇದಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಗಾಧತೆಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದರು. ವೇದ ಜೀವನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ರೀತಿಯಿಂದ ಅವರು ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದರು... ಅವರು ಒಬ್ಬ ಸಂತರೂ ಆಗಿದ್ದರೂ, ನಟರೂ ಆಗಿದ್ದರು, ಅವರು ನೋಡಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು, ಹಾಗಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ನಟರಾಗಿದ್ದರು... ಅವರು ಋಷಿಯ ಆತ್ಮವನ್ನೇ ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರು ಕೇವಲ ತಾತ್ವಿಕ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಂಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಭಗವಂತನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದರು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ತರ್ಕ ಈ ಎರಡರ ನಡುವೆ ಅವರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ತ್ವ ನೀಡಿದ್ದರು. ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡದ ತರ್ಕವನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವೇದದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ದಯಾನಂದರು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸಿದ್ದರು. ಇದು ಅವರ ಗುಣವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಕೆಲಸವೂ ಅದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದಿತ್ತು...

ಅವರು ಜಗತ್ತಿನ ಮಿಥ್ಯಾವಾದವನ್ನು ವೇದಾಂತದ ಸಾರ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವರಾಗಿದ್ದರು...

ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದರು ತಮ್ಮ ತತ್ವದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕವಾಗಿ ನಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದವರು. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಜೀವಿಯನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿ ನೈಜವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವರು ಹಿಂದುತ್ವದ ಪೌರುಷ ಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಹಿಂದುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಸಹ್ಯಕರವಾದ ಭಾವನಾತ್ಮಕತೆ ಹಾಗೂ ನಿಶ್ಚಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವರು ನೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ಸ್ವತಃ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕರಾಗಿದ್ದರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಕ್ರಿಯಾವಂತರಾಗಿ ನೋಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದರು. ಆರ್ಯಸಮಾಜವು ಅವರ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಈ ವೀರೈವಂತ

ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಹಿಂದುತ್ವದ ಮುಂದುವರೆದ ಭಾಗವಾಗಿ, ಹಿಂದುತ್ವದ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿಸುವತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿತ್ತು.

ನಿಜ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ದಯಾನಂದರನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹೇಳುವುದು ಬಹಳಷ್ಟಿದೆ; ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿವಂತ, ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿವಂತ, ಎದೆಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿವಂತ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಘಟಕನಾಗಿ ಗಟ್ಟಿವಂತ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಮೂಲಕ ಬರವಣಿಗೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿದರೆ ಸಿಗುವ ಪದ ಶಕ್ತಿ.”^{೪೪}

ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ಆತ್ಮಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆದವರು ಬಹಳ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿ ಹಾಗೂ ಯೋಗಿಯನ್ನು ಮಹಾತ್ಮರು ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದು ಸರಿಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಮದಾಂ ಬ್ಲಾವಟ್‌ಸ್ಟ್ರಿ, ಕೇಶವ ಚಂದ್ರಸೇನ್ (ಬ್ರಾಹ್ಮೋ ಸಮಾಜ) ಹಾಗೂ ರಾಮಕೃಷ್ಣರವರು - ಇವರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

“ಭಾರತದ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೇಶವ ಚಂದ್ರಸೇನರ ಉದಯವಾದಾಗ ಆರ್ಯಸಮಾಜದ ಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಯವರ ಅವತಾರವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮತಿ ಬೆಸೆಂಟ್‌ರ ಪ್ರಕಾರ ದಯಾನಂದರು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ‘ಭಾರತವು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ’ ಎಂಬ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ...”

ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟ, ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಖಂಡನೆ, ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಧೋರಣೆ, ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಭಾವನೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರಲ್ಲೂ ನೀಡುವ ಸಮಾನಶಿಕ್ಷಣ, ಹಾಗೂ ಪ್ರಚೋದಾತ್ಮಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದಿ ನೀತಿ- ಇವು ಕೆಲವು ಭಾರತದ ಪುನರುತ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆರ್ಯಸಮಾಜದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲದವರನ್ನು ಹಿಂದೂಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಯಾರೂ ಮಾಡದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು.

ಮದಾಂ ಬ್ಲಾವಟ್‌ಸ್ಟ್ರಿ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ‘ಥಿಯೊಸಾಫಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿ’ ಭಾರತೀಯ ವಿಚಾರಧಾರೆಯನ್ನು, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪೈಕಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಹೊಸತಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಅದು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಅರಿಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತ್ತು. ಅವರು ನೋಡಿದ್ದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಭೌತಿಕ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ವಿಮುಖರನ್ನಾಗಿಸಿತ್ತು. ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದರು ಮದಾಂ ಬ್ಲಾವಟ್‌ಸ್ಟ್ರಿಯನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರಲು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದು, ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ.

ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದರ ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿದ್ದವರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದ ಮಹೋನ್ನತ ಸಾಧನೆಯ ಕೀರ್ತಿ ಶಿಖರವಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಉದಾಹರಣೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವ ಭಾರತೀಯ ಪುನರುತ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಧೀಮಂತ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು, ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗೆ ಜ್ಯೋತಿ ಬೆಳಗಿತ್ತು.

‘ಬುಲೆಟಿನ್ ಆಫ್ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸೆಂಟರ್ ಆಫ್ ಎಜ್ಯುಕೇಷನ್’ನಲ್ಲಿ ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಹೊಸ ಆತ್ಮಕಥೆಯು ಭಾರತದ ಆಧುನಿಕ ಇತಿಹಾಸದ ಚಿತ್ರಣವೂ ಹೌದು, ಲಜಪತ್ ರಾಯರ ‘ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ’ವನ್ನು ನೆನಪಿಸುವಂತಹದೂ ಹೌದು. ರಾಯರವರು ಅಂದಿನ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆತ್ಮಕಥಾಕಾರನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ: “ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ನಾಯಕರು ನಡೆಸಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ಣವಲ್ಲ ಹಾಗೂ ತಪ್ಪುದಾರಿಗೆ ಎಳೆಯುವಂತಹದು... ಚಳವಳಿಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚಳವಳಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ನಾಯಕರು ಜನರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ... ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಬೇಡುವ ಚಳವಳಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡದ ಚಳವಳಿ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆದರ್ಶದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡದ ಚಳವಳಿ ಎಂದಿಗೂ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾದ ಚಳವಳಿಯಾಗಲಾರದು...”

‘ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ’

೧೯ನೇ ಶತಮಾನ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ವೇದದ ಮಹಾವಿದ್ವಾಂಸ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಗಳಾದರೆ, ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವೇ ಪವಿತ್ರ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೇಲೆ ದಯಾನಂದರಂತೆ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆದವರು ಅರವಿಂದರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಅರವಿಂದರು ದಯಾನಂದರಂತೆ ವೇದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುವಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾಗಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಇವಿಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಾಮ್ಯ ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ದಯಾನಂದರು ಭಾರತದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಭಾಷೆ ಹಿಂದೀ ಎಂದು ಮುಂದಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದರು. ಅವರು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಅರವಿಂದರೂ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಯೋಗಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು ಎಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಭುತ್ವವಿದ್ದಿತಾದರೂ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅಂತ ಒಲವಿರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ವ್ಯಾಮೋಹವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅವರ ಸಾವಿನ ನಂತರ ಯಾರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಭಾರತವನ್ನು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಮನಮೋಹನರ ಮಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಲತಿಕಾ ಫೋರ್ಡ್ ಅಂತಹವರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬರು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಶ್ರೀ ಅರಬಿಂದೋ: ದಿ ರಿನ್‌ಸಾನ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ.
೨. ಈ ಭಾಗವನ್ನು 'ದಿ ವೇದಿಕ್ ಮ್ಯಾಗಸೈನ್'ನಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅರವಿಂದರ ಲೇಖನವು ದಿ. ಆಚಾರ್ಯ ರಾಮ ದೇವರ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಬರೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಇಡೀ ಭಾರತ ಅದನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತ್ತು. 'ದಿ ಹಿಂದೂ' ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೯೧೫ರಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪುನರ್ಮುದ್ರಿಸಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಬಿಡಲಾಗಿರುವ ಒಂದು ಉಲ್ಲೇಖ ಹೀಗಿದೆ: "ಬಹಳ ಕಾಲ ನಡೆಯುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಮತ್ತೆ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಾಲು ಮೇಲೆ, ಕೆಳಗೆ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಅಲೆ ಅಲೆಯಾಗಿ ಹಸಿರಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಹದಾನಂದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದ ಬೆಟ್ಟ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಗುಣವನ್ನು ತನ್ನ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಶಿಖರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪೈನ್ ವೃಕ್ಷವು ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ಕಾಲೆತ್ತಿ ನಿಂತಂತೆ. ಅದರ ಮೇಲಿಂದ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರು ಧಾರೆಯಾಗಿ ಹರಿದು ಕೆಳಗಿನ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿದುಬಂದಂತೆ ಆಗಿತ್ತು. ದಯಾನಂದರು ಅಂತಹ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದರು."
೩. ಅಥವಾ ವೇದದ ಹೊಸ ಸಾರಾಂಶವಿರಬಹುದೇ? ನೋಡಿ, ಇದೇ ಲೇಖಕರ ಹಿಂದೂ ಸ್ಟ್ರಿಪ್‌ಚರ್ಸ್, ಮ್ಯಾಕ್ ಮಿಲನ್.
೪. ಈಸ್ಟರ್ನ್ ಲೈಟ್ಸ್
೫. ಆಕೆಗೆ ವಿಶೇಷ ದೃಷ್ಟಿ ಇತ್ತು... ಆಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಳು- ನಿರೋಧಭರಣದ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಹೇಳಿರುವುದು.

* * * *

ಅನುಬಂಧ ೩ ಡಾ. ಷ್ವೇಟ್‌ಜರ್ ಅವರ ನಿಧನ

ವಿಷಣ್ಣ ಆಸಕ್ತಿಯು ಈ ಕೃತಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಓದುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಡಾ. ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಷ್ವೇಟ್‌ಜರ್ ಅವರು ಇನ್ನಿಲ್ಲ.

ಈ ಕೃತಿಯು ಆರಂಭವಾಗುವುದೇ ಈ ಕರುಣಾಳು ಡಾಕ್ಟರ್ ಅವರು ರಾಕೂರ್ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳಿಂದ.

ಅವರು ಭಾರತೀಯಕವಿಯ ಜೊತೆ, ಜೊತೆಗೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು.

ಭಾರತೀಯರಾದ ನಮಗೆ ಅವರ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಬಾಪೂಜಿಯವರನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಹಾತ್ಮರು ದೇಶಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಭಾರತೀಯರು, ಚೀನಿಯರು ಮತ್ತಿತರ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ವರ್ಣಜನಾಂಗದವರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಕಳೆದರೆ, ಡಾ. ಷ್ವೇಟ್‌ಜರ್ ಅವರು ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲವನ್ನು- ಅರ್ಧ ಶತಮಾನವನ್ನು- ಆಫ್ರಿಕಾ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಕಳೆದರು. ಅವರ ಸೇವೆ 'ಆಫ್ರಿಕನ್ನರನ್ನು ಅವರ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸುವ' ಮಹತ್ವದ ಸೇವೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಅವರು ೧೪ ಜನವರಿಯಂದು (ಭಾರತೀಯರು ಅಂದು ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ) ಜನ್ಮ ತಾಳಿದ್ದರು. ಡಾಕ್ಟರ್ ಅವರು ಮಹಾತ್ಮರಿಗಿಂತ ಕೇವಲ ಆರು ವರ್ಷ ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದರು. ಮಹಾತ್ಮರ ಜನನ ೧೮೬೯ರಲ್ಲಿ ಆಗಿತ್ತು.

ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾರತೀಯನು ಆಶಿಸುವಂತೆ ಆಶ್ರಮ ಜೀವನವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದರು. "ಗರಿಗಳನ್ನು ಚಾವಣಿಗೆ ಎಸೆದು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಕೋಳಿ ಮಾಡನ್ನೇ ಆಶ್ರಮವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿ ಅದನ್ನೇ ಆಪರೇಷನ್ ಥಿಯೇಟರ್ ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದರು."

ಇಡೀ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸೇವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಅನುಬಂಧವಾಗಿ ಈ ವಿವರ ಮೂಡಿಬರುತ್ತದೆ. ಡಾ. ಪ್ಲೇಟ್‌ಜರ್ ಅವರನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ನಾವು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯರ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಬರೆದಿದ್ದರೂ. ಅವರು ಆ ಕೆಲವೇ ಫ್ರೆಂಚ್ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಾವಿನ ನಂತರ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದ ಪ್ರಶಾಂಸಾತ್ಮಕ ಲೇಖನಗಳಾಗಲೀ, ಸಭೆಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ, ಅವರು ರಚಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ 'ಲೇ ಗ್ರಾಂಡೇ ಪೆರಿಸುಯರ್ ಡೆ ಲ್ ಇಂಡೆ' ಕೃತಿಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿರಲಿಲ್ಲ. 'ದಿ ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್ ಗಾರ್ಡಿಯನ್ ವೀಕ್ಲಿ' ಅವರ ಮತ್ತೊಂದು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿತ್ತು:

“ಅವರ ವೃತ್ತಿ ಅವರ ಮೂರನೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೃತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. 'ದಿ ಫಿಲಾಸಫಿ ಆಫ್ ಸಿವಿಲಿಜೇಷನ್ ಎಂಬ ಅವರ ಕೃತಿ ಅದೆಷ್ಟು ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಬುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೊಳೆತು ಹೋಗಿರುವ ಜೀವನದ ಮೂಲಕಾರಣವನ್ನು ಹುಡುಕಿ 'ಜೀವನವನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣಬೇಕು' ಎಂಬ ಸೂತ್ರವನ್ನು ತಂದವರು ಅವರು...”

ಡಾ. ಪ್ಲೇಟ್‌ಜರ್ ೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ನೊಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕವನ್ನು ಪಡೆದರು. “ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ವಿಷಯ ಅವರನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದರು: 'ನಾನು ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ನಾನು ಜೀವನವನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣಬೇಕು ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಂಬೆರ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡೆ. ನನಗೆ ಮಾನವಕುಲದ ಭವಿಷ್ಯ ಈ ತತ್ವದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅಚಲವಾದ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ.”

ಓಸ್ಟೋ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನೋಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರು: “ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಗಾಧ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮತೋಲನದಿಂದ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ತತ್ವ ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹೊಸ ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿವಾದಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಆಗದ ಹಾಗೆ ಅವರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು.”

ಈ ಒಳ್ಳೆಯ ಡಾಕ್ಟರ್ ೫-೯-೧೯೬೫ರಂದು ನಿಧನರಾದರು. ಅವರು ನಿಧನರಾದಾಗ ಅವರು ಇಚ್ಛಿಸಿದಂತೆ ಕುಷ್ಟರೋಗಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಅವರಿದ್ದರು. ಅವರು ಬರ್ಟೆಂಡ್ ರಸೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ೯೩ ವರ್ಷದ ಲಾರ್ಡ್ ರಸೆಲ್ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ನೈಜವಾಗಿ ತೀರಾ ಒಳ್ಳೆಯ

ಮಂದಿ ತುಂಬಾ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಯುಗ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಗೌರವ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಡಾ. ಪ್ಲೇಟ್‌ಜರ್ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಗೂ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು.”

ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಮುಂದಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ನೋಡಿ: ರೆವರೆನ್ಡ್ ಫಾಲ್ ಲೈಫ್ - ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಪ್ಲೇಟ್‌ಜರ್, ಭವನ ಪ್ರಕಟಣೆ.

* * * *